

Brieven van John Newton ea.¹

STICHTING DE GIHONBRON
MIDDELBURG
2019

Vertaling Ruben Bolier

---

¹ Enkele brieven, zoals die van James Bourne, zijn met toestemming overgenomen uit **Metgezel**. Hun website is <https://www.gospelstandardvrienden.nl/>. brieven van Congreve, Brandon, Hazlerigg, Godwin, Morse komen uit de **Gospel Standard**, <https://www.gospelstandard.org.uk/>.

John Newton:

Drie brieven over het werk der genade en een brief over vaccinatie

John Berridge:

De rechtvaardiging door het geloof alleen

Asahel Nettleton:

Twee fragmenten ter opwekking

The Ulster Awakening:

Twee toespraken

John Bradford:

Een brief

G.T. Congreve:

Vier brieven

Alfred Brandon:

Verhoorde gebeden. Twee brieven

James Bourne:

Twee brieven

Archibald Alexander:

Advies aan christelijke moeders

Henry Venn:

Brief aan Priscilla Ryland

Grey Hazlerigg:

Onhandelbare personen gebracht bij Jezus

Thomas Godwin:

Een brief

J. Axford:

Dankdag in Amerika

Charles Hemington:

Een Brief

Ralph Erskine:

Tegenwerpingen met betrekking tot het komen tot Christus beantwoord.

Jasper Bolton, William Chalmers Burns:

Drie brieven uit tijden van opwekking

Augustus Toplady (dichter van 'Vaste Rots'. Levensbeschrijving staat op deze site):

Brief en anekdotes

Thomas Butler:

Brief na operatie

Bertus Dekker:

Brief aan zoon in Nederlands-Indië

John, Burggraaf van Kenmure:

Verlangen naar God

William Hewling:

Brief aan zijn zus

John Love:

Citaat

Dhr. Morse:

Een brief

L.R. Shelton:

Hoe kunnen mijn zonden vergeven worden?

Bijlage:

Napoleon Bonaparte:

Citaat over het Koninkrijk van God

John Newton:

Drie brieven over het werk der genade en een brief over vaccinatie

Drie brieven over het werk der genade: A. Ontkiemende genade.

Bron: <http://www.gracegems.org/Newton/10.htm> <http://www.gracegems.org/Newton/98.htm>

Eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar (Mark. 4:28).

Geachte heer,

Overeenkomstig uw wens wil ik u een overzicht geven van mijn standpunt met betrekking tot een voortgaand werk der genade in de verschillende trappen van de bevinding van een gelovige. Dit zal ik doen door die trappen aan te geven met de letters A, B en C. Dit alles overeenkomstig de onderscheidingen die de Heere ons leert uit de groei van het koren (Mark. 4:28). De Heere leidt al Zijn volk krachtdadig en zaligmakend tot de kennis van dezelfde waarheden. Maar toch gebeurt dit op heel veel verschillende manieren. Daarom is het in deze brief nodig om zoveel mogelijk de zaken aan de kant te zetten die op persoonlijk gebied, en slechts af en toe plaatsvinden in eenieders bevinding. Ik probeer alleen de zaken op te schrijven die alle christenen in meerdere of mindere mate ondervinden. Daarom geef ik u geen verslag van mijn eigen bevinding of die van iemand anders. Ik zal proberen om zo duidelijk mogelijk op te schrijven wat de Schrift ons leert met betrekking tot de natuur en het wezen van het werk der genade. En dit zal dan over het algemeen van toepassing zijn op al degenen die het onderwerp zijn van genadige werkingen.

Van nature zijn wij allen dood in zonden en misdaden. Wij zijn niet alleen van God vervreemd, maar wij zijn ook in een staat van vijandschap en weerstand tegen Zijn regering en genade. In dit opzicht zijn alle mensen gelijk in hun onmacht met betrekking tot het ontvangen of goedkeuren van Goddelijke waarheden. Welk verschil er ook zou mogen zijn in de persoonlijkheid van mensen als leden van een maatschappij. Of men nu wijs is of onwetend; stemmig of werelds (1 Kor. 2:14). Om deze reden spreekt onze Heere: *Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat de Vader, Die Mij gezonden heeft, hem trekke* (Joh. 6:44). Het woord 'Vader' drukt meestal een bekende en belangrijke onderscheiding uit in de aanbiddenswaardige Drie-eenheid. Toch vat ik het zo op, dat onze Heere dit woord soms gebruikt om God aan te duiden, of de Goddelijke Natuur. En dat in tegenstelling tot Zijn menselijkheid, zoals u kunt lezen in Joh. 14:9. Ik denk dat de tekst op de volgende wijze verstaan moet worden: Niemand kan tot Mij komen, tenzij dat hij van God geleerd is en bearbeid is door een Goddelijke kracht. De onmiddellijke uitoefening van deze macht wordt eerder toegeschreven aan de Heilige Geest dan aan de Vader (Joh. 16:8-11). Maar het is de macht van de God en Vader van onze Heere Jezus Christus. Daarom wordt deze macht toegeschreven aan de Vader, de Zoon en de Heilige Geest (Joh. 5:21, Joh. 6:44-63, 2 Kor. 3:18 en 2 Thess. 3:5).

Onder A, of de ontkiemende genade, het kruid, versta ik een persoon die onder de trekkingen van God verkeert. Deze trekkingen zullen hem op een onfeilbare wijze leiden tot de Heere Jezus Christus, om bij Hem het leven en de zaligheid te verkrijgen. Het begin van dit werk is in een ogenblik. Het wordt bewerkstelligd door een bepaald soort licht dat aan de ziel wordt meegedeeld. Hiervoor was de ziel er geheel en al een vreemdeling van. De ogen van het verstand zijn nu geopend en verlicht. Het licht dat in de eerste tijd gegeven wordt, is nog zwak en onduidelijk, zoals de morgenschemering. Maar waar het eens is gaan schijnen, zal het zeker vermeerderen en komen tot het volle licht van de dag. Over het algemeen spreken wij zó, alsof de overtuiging van zonde het eerste werk van God in de ziel is. Ik denk echter dat dit niet juist is. De overtuiging is slechts een gedeelte, of beter gezegd, een onmiddellijk gevolg van dat eerste werk. Er zijn ook vele overtuigingen die niet voortvloeien uit dit werk van de Geest. Daarom komen die overtuigingen slechts af en toe voor en zijn zij maar voor een tijd. Ook al kunnen zulke overtuigingen heel scherp zijn en kunnen ze een mens vele dingen laten doen.

Om een rechte overtuiging van zonde te hebben, moeten wij daarvoor enige rechte bevattingen hebben van de God met Wie wij te doen hebben. Zonder het voorgenoemde kan de zonde ook wel als gevaarlijk beschouwd worden. Maar de natuur en verkeerdheid ervan kan alleen maar verstaan worden als die gesteld

wordt tegenover de heiligheid, majesteit, goedheid en waarheid van God, tegen Wie die zonde bedreven is. Zonder de medewerking van dit Goddelijke licht kunnen geen uitwendige middelen, genaden, oordelen of inzettingen zo'n ontdekking van God werken. Het natuurlijke geweten en de hartstochten kunnen uiterwaard wel zodanig bewerkt worden door uitwendige middelen, dat zij enige verlangens en pogingen opwekken. Maar als zij niet gegrond zijn in een geestelijke bevassing van Gods volmaaktheden, naar de openbaring die Hij van Zichzelf gegeven heeft in het Woord, dan zullen zij vroeg of laat op niets uitlopen. De persoon met zulke [algemene] overtuigingen zal óf langzaam maar zeker terug keren tot zijn vorige wegen (2 Petr. 2:20), óf een eigengerechtigde gedaante van godzaligheid aannemen, die de kracht ervan mist (Luk. 18:11).

Bedenk daarom: omdat er zovele zaken in de bedeling van het Evangelie geschikt zijn om op de natuurlijke hartstochten van de mens te werken, kunnen wij de vele ellendige misdachten en afvalligheden beter betreuren dan dat wij ons er over zouden moeten verwonderen. Want hoewel het kan schijnen dat het zaad ontkiemt en er voor een tijd frisgroen uitziet, is er toch geen diepte van aarde om de kiemen wortel te laten schieten. Daarom zullen zij zeker verdorren. Wij zijn niet in staat om met zekerheid te beoordelen of de eerste verschijnselen van een godsdienstige belijdenis wel werkelijk zo diep wortel geschoten heeft of niet. Maar de Heere kent degenen die Zijne zijn. En als die overtuigingen waarachtig zijn, dan is dat een onfeilbaar teken van zaligmakende genade.

God openbaart Zichzelf alleen zo door middel van de waarheid van de Schrift. Daarom zal het licht dat op deze wijze verkregen is, de ziel ook weer leiden tot de Schrift. Want daar komt deze openbaring uit voort. Zij beginnen alle hoofdwaarheden van het Woord van God te verstaan en goed te keuren. Het kwaad van de zonde wordt erkend. De boosheid van het hart wordt gevoeld. Voor een tijd kan hij proberen om de gunst van God te verkrijgen door middel van gebed, berouw en zelfverbetering. Maar meestal duurt het niet lang voordat hij inziet dat deze zaken ijdel en vruchteloos zijn. Het gaat met zo'n ziel als de vrouw in Mark. 5:26. Hij is vermoeid door ijdele hulpmiddelen, hij wordt erger en erger. Geleidelijk aan wordt hij ertoe gebracht om de noodzaak en genoegzaamheid van het behoud door het Evangelie in te zien.

In zoverre kan hij een gelovige zijn: hij gelooft het Woord van God en ziet en gevoelt de zaken zoals ze in dat Woord beschreven worden. Hij haat en vermijdt de zonde omdat hij weet dat dat God mishaaft en strijdt met Zijn goedheid. Hij aanvaardt hetgeen God geschreven heeft met betrekking tot Zijn Zoon. Zijn hart is bewogen en is getrokken tot Jezus door het gezicht van Zijn heerlijkheid en Zijn liefde tot arme zondaars. Hij waagt het op Zijn Naam en beloften als zijnde zijn enige bemoediging om tot de troon der genade te komen. Ook wacht hij naarstig in het gebruik van alle middelen die aangewezen zijn voor de gemeenschap en groei in de genade. Hij heeft het volk van de Heere lief en beschouwt hen als de uitnemendste mensen van deze aarde (vgl. Ps. 16:3) en hij heeft vermaak in de omgang met hen. Hij verlangt, wacht en bidt om een aandeel in de zegeningen waarvan hij gelooft dat Gods volk die geniet. Met niets minder kan hij tevreden zijn. Hij is overtuigd van Jezus' macht om hem te redden. Toch zal hij door de overblijvende onwetendheid, wetticisme, de herinnering aan verleden zonden en het gevoel van de aanwezige verdorvenheid, voortdurend twijfelen aan Zijn gewilligheid. Omdat hij de overvloed van genade en de zekerheid van de beloften niet kent, vreest hij dat de medelijdende Zaligmaker hem weg zal trappen van voor Zijn voeten.

Hij is nu nog een jong persoon met betrekking tot de kennis van het Evangelie. Ook is hij beladen met zonden en misschien wel omringd met de verzoeken van Satan. Toch behaagt het de Heere, Die de lammeren in Zijn armen vergadert, om hem bij tijden te begunstigen met opbeuringen, zodat hij niet opgeslokt wordt door overmatige droefheid. Misschien krijgt hij verruimingen in het gebed of tijdens het luisteren naar de preek. Of anders wordt er weleens een goede belofte met kracht en zoetheid in zijn gedachten gebracht. Hij vergist zich echter met betrekking tot de aard en het doel van deze vertroosting. Die worden hem namelijk niet geschonken om daarin te rusten, maar om hem te bemoedigen voorwaarts te gaan. Hij denkt dat het goed met hem is, omdat hij die vertroosting mag hebben en hij hoopt dat dit altijd zo zal blijven. Nu staat zijn berg vast. Maar het duurt niet lang of hij voelt dat het verandert. Zijn vertroosting worden minder. Hij heeft geen hart om te bidden, kan niet met aandacht naar de preek luisteren en de inwonende zonde komt met nieuwe kracht tot leven. Ook kan het zijn dat Satan met twee keer zoveel woede op hem afkomt. Nu is hij ten einde raad. Hij denkt dat zijn hoop maar aanmatiging was en dat zijn vertroosting slechts inbeelding waren. Hij wil iets voelen dat hem een recht geeft om op de

vrije beloften van Christus te mogen vertrouwen. Zijn zicht op de genade van de Verlosser is zeer bekrompen. Hij ziet de overeenstemming en heerlijkheid van de Goddelijke eigenschappen in de redding van zondaren niet. Hij verlangt naar genade, maar vreest dat het recht tegen hem is. Maar deze veranderende bedelingen gebruikt de Heere om hem te onderwijzen en hem voort te doen gaan. Hij ontvangt genade van Jezus, waardoor hij in staat gesteld wordt om tegen de zonde te strijden. Zijn geweten is teder en zijn beroeringen zijn hoofdzakelijk geestelijke beroeringen. Hij denkt dat als hij maar een vast en blijvend gevoel zou verkrijgen dat de Geliefde hem aangenomen heeft, de uitwendige beproevingen, hoe zwaar ook, hem nauwelijks zouden kunnen beroeren.

Ondanks de zwakheid van zijn geloof en de invloed van een wettische geest die zeer veel schade aanricht bij hem, zijn er in zijn bevinding toch enkele zaken waarop hij later wellicht met smart zal terugkijken. Namelijk wanneer zijn hoop en kennis wat meer bevestigd zal zijn. En dan wel in het bijzonder die gevoeligheid en scherpzinnigheid van zijn verlangen waarmee hij nu de instellingen bijwoont. Vurig en ernstig begeert hij de onvervalste melk van het Woord, net zoals het kleine kind naar de borst verlangt. Hij telt hoelang het nog duurt voordat hij de volgende godsdienstoefening mag bijwonen. De grote aandacht en het verlangen waarmee hij luistert, kan van zijn gezicht worden afgelezen. Zijn ijver is al even vurig. Vanwege het gebrek aan ervaring kan die ijver weleens te opdringerig en te veel uit de hoogte zijn. Hij heeft liefde tot de zielen van mensen en wil voor de eer van God uitkomen. Soms komt hij hierdoor in de problemen en op andere momenten kan die ijver gemengd zijn met enige ongepaste en zelfzuchtige motieven. Toch is deze ijver wat het beginsel ervan betreft, zeer begerenswaardig en aanbevelenswaardig (Joh. 18:10).

De genade van God beïnvloedt zowel het verstand als de genegenheden. Warme genegenheden zonder kennis komen niet verder dan bijgeloof. De kennis die het hart en de genegenheden niet beïnvloedt, zal u alleen maar een huichelaar doen zijn. Maar de gelovige wordt begunstigd met beide zaken. Toch moet ik zeggen dat hoewel A niet zonder kennis is, deze trap in de genade over het algemeen opmerkelijk is vanwege de vurigheid en levendigheid van de genegenheden. Aan de andere kant schijnt het genadewerk hoofdzakelijk voort te gaan in het verstand. Ook al worden de genegenheden niet geheel achterwege gelaten. Oude christenen hebben in meerdere mate een vast, oordeelkundig en samenhangend zicht op de Heere Jezus Christus en de heerlijkheid van Zijn Persoon en verlossende liefde. Daarom is hun hoop meer bevestigd, hun afhankelijkheid eenvoudiger en hun vrede en kracht in meerdere mate blijvend en gelijkmatig dan in het geval van de jonge bekeerling. Maar de jonge bekeerling heeft meestentijds het voordeel dat hij een gevoelige vurigheid mag hebben.

Een boom is het meest waardevol wanneer hij volgeladen is met rijpe vruchten, maar heeft een bijzondere schoonheid wanneer hij bloeit. Het is bloeitijd bij A. Hij staat in bloei en zal, door de genade en zegen van de hemelse Landman, vrucht dragen op oude leeftijd. Zijn geloof is zwak, maar zijn hart is warm. Zelden durft hij zichzelf een gelovige te noemen, maar hij ziet, gevoelt en doet de dingen die niemand zou kunnen zien, gevoelen en doen, tenzij dat de Heere met hem zou zijn. Al het verlangen gaat uit naar God en het Woord van Zijn genade. Daar is zijn ziel geheel op gericht. Zijn kennis is slechts gering, maar zij groeit elke dag. Al is hij geen *vader* of *jongeling* in de genade, hij is toch een geliefd *kind*. De Heere heeft zijn hart bezocht, hem verlost van de liefde tot de zonde en zijn verlangens hoofdzakelijk op Hem gevestigd. De geest van dienstbaarheid verlaat hem op een geleidelijke wijze. Het uur van de vrijheid, waar hij naar verlangt, komt naderbij. Dan zal het hem door een verdere ontdekking van het heerlijke Evangelie geschenken worden om zijn aanneming te weten en om te rusten op de volbrachte verlossing van de Heere. Als u wilt dat ik deze brief vervolg, zal ik deze persoon in een volgende brief B noemen.

John Newton.

Drie brieven over het werk der genade: B. Genade in de aar.

Eerst het kornid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar (Mark. 4:28).

Geachte heer,

De wijze waarop de Heere in de harten van Zijn volk werkt, kan niet makkelijk nagespeurd worden. Ook al is het zeker waar en kan het bewijs ervan uit de Schrift aangetoond worden. Ik zal het proberen uit te leggen. Wij kunnen alleen maar algemene uitdrukkingen gebruiken en weten niet goed hoe wij een omschrijving kunnen geven die al de verschillende zaken insluit die in de bevinding van de gelovigen voorkomen. Ik heb al geprobeerd om een algemene beschrijving te geven van de jonge bekeerling, onder de naam A. Nu gebruik ik in de beschrijving van zijn toestand de naam B.

Ik neem aan dat deze toestand begint wanneer de ziel, na een afwisseling van hoop en vrees, ertoe gebracht wordt om rust te vinden bij Jezus, door een geestelijk verstaan van Zijn volkomen gepastheid en genoegzaamheid, als zijnde de wijsheid, gerechtigheid, heiligmaking en verlossing van al degenen die op Hem betrouwen. En dit naar de verschillende zielsgesteldheden die hij doormaakt. Hij wordt door een toeëigenend geloof in staat gesteld om te zeggen: 'Hij is de mijne en ik ben de Zijne.' Er zijn verschillende trappen met betrekking tot dit geloof. Het heeft een groeiende aard en is in staat om te vermeerderen, zo lang wij ons in deze wereld bevinden. Ik noem het de verzekering, wanneer het vanuit een eenvoudig gezicht op de genade en heerlijkheid van de Zaligmaker oprijst, onafhankelijk van onze waarneembare gestalten en gevoelens, zodat het ons in staat stelt om alle tegenwerpingen van het ongelooft en de Satan te beantwoorden. En dat met de woorden van de apostel: *Wie is het, die verdoemt? Christus is het, Die gestorven is; ja wat meer is, Die ook opgewekt is, Die ook ter rechterhand Gods is, Die ook voor ons bidt* (Rom. 8:34). Naar mijn mening behoort dit niet tot het *wezen* van het geloof, alsof B in meerdere mate als waar gelovige beschouwd zou moeten worden dan A. Het behoort tot de *bevestiging* van het geloof. Nu het geloof sterker is, heeft het tegen meer zaken te strijden dan het zwakke geloof.

Ik denk dat de karaktertrek van A *verlangen* is en die van B *strijd*. Niet dat de verlangens van B bekoeld zijn, of dat A een vreemdeling is van strijd. Toch is er een gevoelige vurigheid en levendigheid in de verlangens van A, die naderhand zelden zo sterk zijn als voorheen. En zo zijn er gewoonlijk beproevingen en worstelingen in de bevinding van B die in hun aard anders, ja scherper zijn dan die waar A aan blootgesteld is. Zij zijn sterker dan wat A kan verdragen. A is, net als Israël, verlost uit Egypte door grote macht en een uitgestrekte arm. Hij wordt achtervolgd en verschrikt door vele vijanden. Keer op keer geeft hij zichzelf op als zijnde verloren. Uiteindelijk ziet hij dat zijn vijanden verdelgd worden en hij zingt het gezang van Mozes en het Lam op de oever van de Rode Zee. Daarna begint hij B te zijn. Misschien denk hij, net als Israël, dat zijn moeilijkheden ten einde zijn. Hij verwacht dat hij met vreugde zijn weg zal bewandelen, totdat hij het beloofde land binnen zal gaan. Maar helaas, op een bepaalde manier beginnen zijn moeilijkheden alleen maar. Hij heeft een woestijn voor zich waar hij zich niet van bewust is. De Heere staat op het punt om Zijn bedelingen passend te maken ter verootmoediging en ter beproeving. Zo zal Hij hem laten zien wat er in zijn hart is, opdat Hij hem uiteindelijk goed zal doen. Dan zal Zijn vrije genade al de eer toekomen.

Omdat de Heere de zonde haat en verafschuwt en Hij Zijn volk, dat Hij liefheeft, de zonde ook leert haten, zal het begerenswaardig schijnen dat zij op hetzelfde moment dat zij verlost zijn van de schuld en heersende macht van de zonde, ook volkomen bevrijd worden van de bevuiling van de inwonende zonde. Ja, dat zij in een ogenblik volkomen gelijkvormig worden aan Hem. Alle dingen zijn voor Hem toch even makkelijk. Toch heeft Zijn wijsheid anders besloten. Uit de vorige vooronderstellingen met betrekking tot Gods haat tegen de zonde en Zijn liefde tot Zijn volk, mogen we zeker wel besluiten dat Hij niet zou toelaten dat de zonde in hen zou blijven, als Hij geen voornemen had om de zonde neer te werpen. Zo zal de heerlijkheid van Zijn genade en wijsheid nog volkomener openbaar worden en Zijn verlossing zal voor hun zielen nog dierbaarder worden.

Toch is het Zijn bevel en daarom hun plicht. Ja meer nog: vanuit de nieuwe natuur die Hij hun gegeven heeft, is het hun verlangen om tegen de zonde te strijden en te waken. Het is hun voornemen om het gehele lichaam der zonde te doden en de heiligmaking in hun harten voortgang te doen hebben. Dit is hun grote en voortdurende oogmerk, waarop zij blijvend acht slaan. Met dit plan begint B zijn reis. De kennis van onze aanneming bij God en van onze eeuwige veiligheid in Christus heeft in zichzelf gezien dezelfde uitwerking op de aarde als die in de hemel zal hebben. Als er niets zou zijn dat deze uitwerking zou tegenstaan, dan zou deze kennis dezelfde uitwerking hebben van voortdurende liefde, vreugde, vrede, dankbaarheid en lofprijzing. En dat in verhouding met de graad van bewijsbaarheid en helderheid. Maar B is niet een en al geest. De verdorven natuur kleeft hem nog steeds aan en de zaden van elke natuurlijke verdorvenheid zitten nog in zijn hart. Ook leeft hij in een wereld die vol is met strikken en gelegenheden die deze verdorvenheden kunnen opwekken. Hij is omringd door onzichtbare, geestelijke vijanden. Hij moet door pijnlijke ondervinding nog leren wat voor een grote macht zij hebben. B kent in het algemeen de aard van zijn christelijke oorlogvoering en ziet zijn recht om op Jezus' verdienste te leven met betrekking tot gerechtigheid en macht. Hij is gewillig om als een goede soldaat van Jezus Christus zwaarigheden te verdragen en hij gelooft dat de Heere zijn Steun is. Ook al is het dat zijn vijanden hem zware slagen toedienen, opdat hij zal vallen. Hij weet dat zijn hart *arglistig en dodelijk* is. Toch kent hij aan het begin van zijn reis de volle betekenis van die uitdrukking nog niet.

Het feit dat B, hoe langer hij op de weg is, steeds nieuwe en verootmoedigende bewijzen van een volkomen boze natuur vindt, is tot eer van God en zal Zijn genade en liefde uiteindelijk nog dierbaarder maken. Hij ziet zulke kwade zaken in zijn hart, dat hij het niet zou geloven als men het hem van tevoren verteld zou hebben, zoals blijkt uit het geval van Petrus' verloochening in Mark. 14:29. In werkelijkheid komen de afschuwelijkheden van het hart niet in hun volle kracht tevoorschijn, behalve dan in het geval van iemand die, net als B, gesmaakt heeft dat de Heere genadig is en zich verheugd heeft in Zijn verlossing.

De uiterst grote zondigheid van de zonde wordt niet zozeer tentoongespreid door het doorbreken van de weerhouding van de dreigingen en bevelen, maar eerder vanwege het feit dat zij in staat is om tegen licht en liefde te handelen. Zo was het ook met Hizkia. Vele jaren lang was hij een getrouwe en ijverige dienstknecht van de Heere geweest, maar ik denk dat hij meer van God en zichzelf kende toen hij ziek was, dan ooit tevoren. Het behaagde de Heere, Die hem zo duidelijk verdedigd had tegen Sanherib, om hem ook door middel van een wonder op te richten van de rand van het graf. Hij verlengde de tijd van zijn leven als verhooring op het gebed. Uit het gezang dat hij schreef nadat hij genezen was, blijkt duidelijk dat de genade die hij mocht ontvangen, hem heel erg ontroerde. Toch was er nog steeds iets in zijn hart aanwezig dat hij niet kende. Het was tot eer van de Heere dat hij dat zou beseffen. Daarom behaagde het de Heere om hem aan zichzelf over te geven. Het is het enige voorbeeld waarin hij aan zichzelf overgelaten is en ook het enige voorbeeld waarin zijn gedrag is veroordeeld.

Ik denk dat wij in de toestand van B (namelijk de tijd nadat wij de Heere hebben leren kennen), gewoonlijk de meest gevoelige en benauwende ondervinding hebben van onze boze natuur. Ik zeg niet dat wij noodzakelijkerwijs overgelaten worden om in grote openbare zonden te vallen om te kunnen weten wat er in ons hart is. Ook al denk ik wel dat er velen op deze wijze zijn gevallen, wier harten onder een eerder gevoel van verlossende liefde net zo waarachtig tegen de zonde gekeerd waren als de harten van degenen die bewaard zijn voor zo'n openbare val in de zonde. De Heere maakt, naar het Hem behaagt, sommigen van Zijn kinderen tot voorbeelden en waarschuwingen voor anderen. Degenen die gespaard zijn en wier afwijkingen alleen voor de Heere en henzelf bekend zijn, hebben grote redenen om dankbaar te zijn. Ik ben er zeker van dat ikzelf redenen tot dankbaarheid heb. De genadige Heere heeft mij niet toegelaten om een aanzienlijke smet op mijn belijdenis te laten komen gedurende de tijd waarin ik gerekend ben onder Zijn volk. Maar ik heb in dezen niets te roemen. Het is niet vanwege mijn wijsheid, waakzaamheid of geestelijkheid, hoewel Hij het mij over het algemeen niet toegestaan heeft om in het verzuim van de aangewezen middelen te leven. Ik hoop zachtjes voort te treden, al mijn jaren, bij de herinnering aan vele dingen (vgl. Jes. 38:15). Net alsof ook ik overgelaten was om gruwelijk te zondigen voor de ogen van mensen. Toch weet ik, met betrekking tot mijn aanneming in de Geliefde, niet of ik ook maar een kwartier getwijfeld heb. En dat vele jaren lang. Maar o, wat een veelvuldige voorbeelden van afgestomptheid, ondankbaarheid, ongeduld en opstand, waarvan mijn geweten getuige is! Elk hart kent zijn eigen bitterheid. Daar-

om heb ik dezelfde klachten gehoord van anderen van het volk des Heeren met wie ik gesproken heb. Zelfs van degenen die bovenmate veel genade en geestelijkheid schenen te hebben.

B komt deze zaken in het begin misschien niet tegen. En wellicht ook niet elke dag. De Heere bepaalt gelegenheden en omwentelingen in het leven, die onze geesten beproeven. Er zijn bijzondere tijden waarin de verzoeken passend gemaakt worden voor onze gestalten, gemoedstoestanden en omstandigheden. Ook zijn er tijden waarin het Hem behaagt om Zich terug te trekken, om zo de Satan toe te staan om te naderen, opdat wij mogen voelen hoe ondeugdelijk wij in onszelf zijn. Wij zijn geneigd tot geestelijke hoogmoed, het leunen op onszelf, ijdel vertrouwen, gehechtheid aan het schepsel en aan een hele lijst van kwade zaken. De Heere ontdekt ons vaak aan een bepaalde zondige neiging door ons bloot te stellen aan een andere zondige neiging. Soms laat Hij ons zien wat Hij voor ons en in ons kan doen. Op andere momenten laat Hij ons zien hoe weinig wij kunnen doen en hoe onbekwaam wij zijn om staande te blijven zonder Hem.

Door een verscheidenheid aan dergelijke oefeningen wordt B onderwezen in een groeiende kennis van zichzelf en van de Heere. De Heilige Geest heeft er Zijn hand in en beïnvloedt dit alles tot onderwijs van hem. Hij leert minder op zijn hart te vertrouwen. Ook leert hij een verstrikking te verwachten bij elke stap die hij zet. De donkere en troosteloze uren die hij zichzelf in verleden tijden berokkend heeft, laten hem het licht van Gods aangezicht in dubbele mate hoogachten. Ja, zij leren hem voor datgene te vrezen dat de Geest van God zou kunnen bedroeven en er de oorzaak van zou kunnen zijn dat God Zijn Geest terugtrekt. De herhaalde en veelvuldige malen dat hij vergeving heeft mogen ontvangen, vermeerderen de waardering voor, en het gevoel van zijn verplichtingen aan, de rijke, soevereine en overvloedige verbondsgenade. Hem is veel vergeven, daarom heeft hij veel lief en daarom weet hij hoe hij anderen moet vergeven en hoe hij medelijden met hen kan hebben. Hij noemt het kwade niet goed of het goede kwaad, maar zijn eigen bevinding leert hem tederheid en verdraagzaamheid. Hij beoefent een geest van zachtmoedigheid jegens degenen die door iets verkeerd overrompeld zijn. Zijn pogingen om die mensen weer op te richten, zijn in overeenkomst met de handelingen van de Heere met hemzelf.

Nog enkele woorden. De beschrijving van de aard van B is naar mijn mening afgerond. Hij wordt een C wanneer de constante gesteldheid van zijn hart beantwoordt aan de tekst in Ezech. 16:63: *Opdat gij het gedachtig zijt, en u schaamt, en niet meer uw mond opent (om te roemen, klagen of te veroordelen) vanwege uw schande, wanneer Ik voor u verzoening doen zal over al hetgeen gij gedaan hebt, spreekt de Heere HEERE.*

John Newton.

Drie brieven over het werk der genade: C. Het volle koren.

*Eerst het kruid, daarna de aar, **daarna het volle koren in de aar*** (Mark. 4:28).

Geachte heer,

Ter onderscheiding heb ik als kenmerk van A het woord *verlangen* gebruikt en als kenmerk van B het woord *strijd*. Ik kan mij geen woord bedenken dat de toestand van C beter verwoordt dan *overdenking*. Als men A met C vergelijkt, dan is C niet uitnemender vanwege zijn hartelijke gevoelens en de vurigheid van zijn genegenheden. In dit opzicht hebben velen van de meest voorbeeldige gelovigen op de tijd van hun ondertrouw teruggekeken met een soort weemoed. Hun beoordelingsvermogen was nog maar gebrekkig gevormd en hun opvattingen met betrekking tot de evangeliewaarheden waren nog zeer onduidelijk. Toch voelden zij een vurigheid van geest. De herinnering daaraan is zowel verootmoedigend als verfrissend. Maar zij kunnen dezelfde gevoelens niet meer opwekken. Ook is C niet duidelijk onderscheiden van B door een bewustheid van zijn aanneming in de Geliefde en doordat hij in staat is om God zijn Vader te noemen. Ik heb namelijk al verondersteld dat B dit heeft bereikt.

Toch is er groei in elke genade. C heeft zicht gehad op het Evangelie en een gezicht gehad van de goedheid en getrouwheid van de Heere. Hij is bevestigd geworden door een langdurige bevinding. Daarom is zijn verzekering stabiel en eenvoudiger dan de tijd waarin hij zichzelf voor het eerst veiliggesteld zag van alle veroordeling. Ook heeft C in zichzelf in werkelijkheid geen meerdere kracht of mate van genade dan B of zelfs A. Hij is in dezelfde staat van absolute afhankelijkheid en is nog net zo onbekwaam om geestelijke handelingen te verrichten of verzoeken te weerstaan door zijn eigen kracht, als hij was toen hij voor het eerst op de goede weg was. Toch is hij in zekere zin veel sterker, omdat hij een meer gevoelig en bestendig besef heeft van zijn eigen zwakheid. De Heere heeft hem hierin een lange tijd onderwijs gegeven door middel van allerlei bedelingen. Door genade kan hij zeggen dat hij al die zaken niet tevergeefs heeft gelezen. Zijn hart heeft hem zo vaak bedrogen, dat hij nu voor een groot gedeelte gespeend is van het vertrouwen daarop. Daarom ervaart hij ook niet zoveel teleurstellingen. Hij is er keer op keer achter gekomen dat alle andere hulp ijdelheid is. Nu heeft hij geleerd om meteen naar de Heere te gaan voor genade, *om geholpen te worden ter bekwamer tijd* (Hebr. 4:16). En zo is hij sterk. Niet in zichzelf, maar in de genade die in Christus Jezus is.

Maar het geluk en de superioriteit van C over B ligt hoofdzakelijk in het feit dat hij, door de zegen van de Heere op het gebruik van de middelen,² een duidelijker, dieper en uitgebreider zicht heeft verkregen van de verborgenheid van verlossende liefde; van de heerlijke uitnemendheid van de Heere Jezus in Zijn Persoon, ambten, genade en trouw; van de harmonie en heerlijkheid van alle Goddelijke volmaaktheden die in en door Hem aan de Kerk is geopenbaard; van de stabiliteit, schoonheid, volheid en zekerheid van de Heilige Schrift en van de hoogten, diepten, lengten en breedten van de liefde van God in Christus. Hoewel de hartelijke gevoelens misschien niet meer zo warm zijn als toen hij in de toestand van A was, is zijn beoordelingsvermogen vaster, zijn gemoed onbeweeglijker en worden zijn gedachten meer geoefend met betrekking tot de zaken achter het voorhangsel. Zijn grote taak is om de heerlijkheid van God in Christus te aanschouwen. Door dat aanschouwen wordt hij veranderd tot hetzelfde beeld. Hij brengt dan op een uitnemende en eenparige wijze de vruchten van gerechtigheid voort, die door Jezus Christus tot heerlijkheid en lof van God zijn. Zijn overdenkingen zijn geen onzinnige speculaties, maar hebben een werkelijke invloed. Zij stellen hem in staat om de christelijke aard tot meerder voordeel en met meer overeenkom-

---

² Zoals het gebed, het lezen en beluisteren van het Woord en door een geheiligde vordering van hetgeen hij van de Heere gezien heeft en van zijn eigen hart, op het pad van zijn bevinding (Newton).

stigheid uit te beelden dan van A of B te verwachten is in hun toestand. Aan de hand van de volgende bijzonderheden zal ik u uitleggen wat ik bedoel.

Ten eerste. Nederigheid. Een zekere mate van deze genade mag in elke ware christen wel verwacht worden. Toch kan deze genade alleen in die mate naar buiten komen, die evenredig is met de kennis die zij hebben van Christus en van hun eigen harten. Terugzien op de weg waarop de Heere hen geleid heeft, is een deel van de dagelijkse bezigheden van C. Wanneer C de 'Eben-Haëzers' overdenkt, die hij langs de weg heeft opgericht, dan ziet hij bijna net zoveel monumenten van zijn eigen vuile ondankbaarheid. Duidend voorbeelden kan hij opnoemen waarin hij de Heere kwaad voor goed vergolden heeft. Wanneer hij deze zaken met elkaar vergelijkt, dan kan hij de woorden van de apostel zonder te overdrijven overnemen en zichzelf de allerminste van al de heiligen en de grootste van alle zondaren noemen. A en B weten dat zij verootmoedigd zouden moeten worden. Maar C is werkelijk verootmoedigd. Hij gevoelt de kracht van de tekst die ik in mijn vorige brief genoemd heb (Ezech. 16:63). Omdat hij het meest van zichzelf heeft gezien, heeft hij ook het meest van de Heere gezien. De bevatting die hij heeft van de oneindige Majesteit, samengevoegd met oneindige liefde, doet hem tot in het stof neerbuigen. Van de beoefening van deze genade verkrijgt hij nog twee andere genaden. Deze genaden zijn zeer sierlijk en zijn hoofdzakelijke takken van *het gevoelen, hetwelk ook in Christus was* (vgl. Fil. 2:5).

De ene tak is onderwerping aan de wil van God. Het gezicht dat hij heeft van zijn eigen ondeugdelijkheid, onwaardigheid en onwetendheid, alsook van de Goddelijke soevereiniteit, wijsheid en liefde, leert hem om in elke toestand tevreden te zijn en om zijn aangewezen deel van het lijden met berusting te dragen. Dit alles met de woorden van David in tijden van benauwdheid: *Ik ben verstomd, ik zal mijn mond niet open doen, want Gij hebt het gedaan* (Ps. 39:9).

De andere tak is een tederheid van geest tegenover zijn medechristenen. Hij kan niet anders handelen dan hun gedrag te beoordelen naar de regel van het Woord. Maar zijn eigen hart, de kennis die hij heeft opgedaan van de strikken van de wereld en de sluwheid van Satan leren hem om jegens hen alle gepaste mildheid te betonen. Deze zaken stellen hem in staat om degenen, die door een fout overrompeld zijn, in de geest van zachtmoedigheid te vermanen en terug te brengen. Hierin schiet A vaak tekort. De warmte van zijn ijver, die niet op een juiste wijze wordt gecorrigeerd door het gevoel van zijn eigen onvolkomenheden, zorgt er vaak voor dat hij tot een veroordelende geest vervalt. Maar C kan A daarin wel verdragen, want hij is zelf ook zo geweest. Hij verwacht niet dat het groene fruit al rijp is.

Ten tweede. Geestelijkheid. Een geestelijke smaak en geneigdheid om alles als waardeloos en ijdelheid te beschouwen wanneer het vergeleken wordt met de kennis en liefde van God in Christus. Deze zaken zijn onmisbaar voor een ware christen. De wereld kan nooit datgene zijn waar zijn hart het meest naar uitgaat (zie 1 Joh. 2:13). Toch zijn wij slechts ten dele vernieuwd en zijn wij geneigd om een bovenmatige gehechtheid aan wereldse zaken te hebben. Onze geesten kleven aan het stof, ondanks het feit dat wij wel beter weten. Ik geloof dat de Heere Zijn volk zelden een grote overwinning schenkt over dit kwade beginsel, totdat Hij hen zal hebben laten voelen hoe diep deze wereldzin in hun harten geworteld is. Hoe vaak zien wij dat mensen in dit opzicht verstrikt en belemmerd zijn, ook al hebben wij over hun oprechtheid in het algemeen geen gegronde twijfels. Dit vindt vooral plaats wanneer er een plotseling en onverwacht keerpunt in hun leven komt, dat hen in omstandigheden brengt die zij niet gewend zijn.

Een aanzienlijk deel van onze beproevingen zijn genadig door God bepaald om ons te spenen van deze wereldse neiging. Geleidelijk wordt deze neiging verzwakt, doordat de Heere ons bij tijden de zwakheid van het schepsel laat zien en soms toont Hij ons Zijn uitnemendheid en algenoegzaamheid.

Zelfs C is in dit opzicht niet volmaakt, maar hij is zich meer bewust van het kwaad van zo'n gehechtheid aan de wereld. Hij is in meerdere mate *verootmoedigd door, waakzaam tegen, en verlost van* deze gehechtheid. Hij voelt nog steeds de ketenen, maar hij verlangt vrij te zijn. Zijn toegelaten verlangens worden tot een punt gebracht, dat hij niets zelfs maar een serieuze gedachte waardig acht, dan de gemeenschap met God en vooruitgang in de heiligmaking.

Welke uitwendige veranderingen C ook zal tegenkomen, hij zal toch over het algemeen hetzelfde blijven. Met de apostel heeft hij niet alleen geleerd om vernederd te worden, maar ook om *overvloed* te hebben

(Fil. 4:12). Zonder de tegenwoordigheid van de Heere zou het paleis voor hem een gevangenis zijn. Met de tegenwoordigheid van de Heere zou de gevangenis een paleis zijn. Hieruit rijst een vredig vertrouwen op de Heere. Hij heeft niets wat hij niet in de handen van de Heere kan overgeven, en waarvan het niet voortdurend zijn doel is om dat aan Zijn beleid over te laten. Daarom is hij niet bevreesd voor kwade tijdingen. Waar de harten van anderen beven als het blad aan een boom, is hij standvastig. Hij vertrouwt op de Heere, van Wie hij gelooft dat Hij elk verlies goed kan maken, elke bittere zaak zoet kan maken en alle dingen zó kan verordineren, dat zij tot zijn voordeel zullen werken. Hij ziet dat zijn tijd kort is en leeft van de voorsmaken van de heerlijkheid. Daarom houdt hij zijn leven, of welke andere minder belangrijke zorg dan ook, niet voor dierbaar. En dit opdat hij zijn loopbaan met vreugde zal mogen beëindigen.

Ten derde. Een vereniging van het hart met de heerlijkheid en wil van God. Dit is een andere, nobele tak van de geest van C. De heerlijkheid van God en het goede van Zijn volk zijn onafscheidelijk verbonden. Maar van deze grote doelen is het eerste onuitsprekelijk meer verheven en het allerbelangrijkste. Uiteindelijk zal alles hierin opgelost worden. Naarmate wij nader tot Hem komen, zal ons oordeel en doeleinde gelijkvormig worden aan het Zijne. Zijn heerlijkheid zal de hoogste plaats in onze harten hebben. Eerst is dat niet het geval of slechts heel onvolkomen. Wij bekommeren ons dan hoofdzakelijk om onszelf. Dat kan ook niet anders. De overtuigde ziel vraagt zich af: 'Wat moet ik doen om zalig te worden?' De jonge bekeerling is gericht op gevoelige vertroosting. In de tijden wanneer hij ziet dat zijn aandeel zeker is, kan het zijn dat hij, bij het vooruitzicht op de beroeringen die hij in het leven zou kunnen ontmoeten, vaak zal wensen dat hij jong zal mogen sterven. Dan zal hij immers rust hebben en de hitte en de last van de dag ontlopen.

Toch heeft C een ruimer zicht verkregen. Hij heeft een verlangen om *ontbonden te worden en met Christus te zijn*. Als hij alleen maar zichzelf zou bedoelen, zou dit opdringerig zijn. Maar zijn hoofddoel is dat God in hem verheerlijkt zal worden, of dat nu door zijn leven of door zijn dood zal geschieden. Hij is niet van zichzelf. Hij verlangt ook niet van zichzelf te zijn. Opdat de macht van Jezus in hem tentoongespreid zal worden, zal hij behagen hebben in zwakheden, benauwdheden en verzoeking. Ook al verlangt hij naar de hemel, toch zou hij tevreden zijn als hij zo lang op aarde zou moeten leven als Methusalem. Als de wil en heerlijkheid van God door hetgeen hij lijdt maar bevorderd zal worden. Hoewel hij de Heere liefheeft en aanbidt voor hetgeen Hij voor hem gedaan en geleden heeft, voor de ellende waaruit Hij hem verlost heeft en voor hetgeen waartoe Hij hem bestemd heeft, heeft hij Hem toch lief met een meer *eenvoudige* en *directe* liefde. Een liefde waarin hij zichzelf als het ware vergeten heeft. En dat vanwege de overdenking van Gods heerlijke uitnemendheid en volmaaktheden, ja, zoals Hij in Zichzelf is. Dat God in Christus verheerlijkt is boven alles en voor eeuwig is gezegend, is werkelijk de vreugde van zijn ziel. Zijn hart kan geen verhevener wens bedenken dan dat de soevereine, wijze, heilige wil van God in hem en al Zijn schepselen volbracht mag worden. Naar dit grote beginsel worden zijn gebeden, plannen en handelingen gevormd. Zodoende is C al gemaakt zoals de engelen. In zoverre als mogelijk is met de onafscheidelijke overblijfselen van de gevallen natuur, die hij in zich heeft, wordt de wil van God zowel door hem op aarde, als door de inwoners van de hemel hooggeacht.

De kracht van Goddelijke genade in C kan toegelicht worden aan de hand van de grote verscheidenheid aan omstandigheden. C kan rijk of arm zijn, geleerd of ongeletterd. Hij kan een levendige geest, of juist een tragere, meer nuchtere aard hebben. Hij kan een relatief effen, of juist een opmerkelijk doornig levenspad bewandelen. Hij kan een predikant of een leek zijn. Deze omstandigheden schijnen enige kleur en verscheidenheid te geven aan het werk. Maar het *werk zelf* is hetzelfde. Wij moeten, zoveel wij kunnen, elkaar wat vrijlaten, om zo een juist oordeel te vormen van het leven van het geloof.

De uitwendige uitdrukking van genade kan verhoogd en tot voordeel aangezet worden door vele zaken die slechts natuurlijk zijn. Zaken als een gelijkmatig karakter, een goed verstand, kennis van de wereld en dergelijke. Ook kan de uitdrukking van genade verduisterd worden door zaken die in zichzelf genomen niet zondig, maar onvermijdelijk zijn. Hierbij denken wij aan moedeloosheid, zwakke vermogens en de druk van de verzoeking, die uitwerkingen kunnen hebben waarmee degenen die daar geen ervaring mee hebben, niet goed raad weten. Een dubbele hoeveelheid van ware genade die, als ik het zo mag uitdrukken, een dubbele hoeveelheid hindernissen te overwinnen heeft, zal niet zo makkelijk opgemerkt kunnen worden, tenzij deze hindernissen in dezelfde mate gekend en nagespeurd worden. Een kleinere mate van genade kan groot lijken wanneer de beoefening ervan geen bijzondere tegenstand ontmoet. Om deze rede-

nen kunnen wij elkaar nooit op een bekwame wijze beoordelen, omdat wij niet ten volle bekend kunnen zijn met de gehele ingewikkelde toestand van elkaar.

Maar onze grote en genadige Hogepriester kent onze gehele toestand wél. Hij neemt onze toestand in aanmerking en is *gedachtig dat wij stof zijn* (Ps. 103:14). Hij verdraagt ons genadig. Hij heeft medelijden, verdraagt, neemt aan en keurt goed. En dat met een onfeilbaar beoordelingsvermogen. De zon zal in haar dagelijkse loopbaan niets kunnen zien dat zo uitnemend en eerwaardig is als C. Ook al woont hij misschien in een hutje en wordt hij door mensen niet goed gekend of opgemerkt. Maar hij is het voorwerp en de verblijfplaats van Goddelijke liefde. De engelen waken over hem en hij wordt gerijpt voor de eeuwige heerlijkheid. Gelukkige C! Zijn moeiten, lijden en worstelingen zullen weldra ten einde zijn. Spoedig zullen zijn verlangens vervuld worden. Hij, Die hem liefgehad heeft en hem verlost heeft met Zijn Eigen bloed, zal hem ontvangen om bij Hem te zijn. Hij zal zeggen: *Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht!* (..) *Ga in, in de vreugde uns Heeren* (vgl. Math. 25:21).

Als deze voorstelling van zaken overeenkomstig is met de Schrift, dan hebben diegenen het erg verkeerd begrepen, die, terwijl zij het Evangelie belijden, geen idee hebben van de beoogde uitwerking van deze zaken op de harten van gelovigen. Zij laten een wereldse geest en omgang toe, of geven toe aan hun ongeheiligde driften, door vurig te strijden voor namen, opvattingen en partijen. Wat zijn die mensen te klagen. Moge de Heere het u en mij geven om dagelijks te groeien in de ondervinding van de wijsheid die *ten eerste zuiver, daarna vreedzaam, bescheiden, gezeggelijk, vol van barmhartigheid en van goede vruchten, niet partijdig oordelende, en ongeveinsd* is (Jak. 3:17).

John Newton.

Medische beslissingen – voorzienigheid en gezondheid. Een brief van John Newton.³

3 juni 1777

Geachte heer,

Het lijkt erop dat ik wat moet schrijven over de pokken, maar ik weet niet goed wat. Omdat ik het zelf niet gehad heb, kan ik niet oordelen hoe ik mij zou voelen als ik eraan blootgesteld zou zijn. Ik ben geen uitgesproken voorstander van vaccinatie. Misschien is er een persoon, die de Heere vreest, die mij zou zeggen: 'Ik denk dat ik het in geloof kan doen. Ik zie het als een heilzaam middel, dat Hij in Zijn voorzienigheid bekend gemaakt heeft. Het schijnt mij toe dat het mijn plicht is dat ik er hulp bij zoek. Daarom twijfelt mijn verstand er niet aan of het geoorloofd is. Ook ben ik niet bezorgd over het gebeuren, omdat ik tevreden ben dat ik, of ik nu leef of sterf, op de weg ben waarop ik blijmoedig Zijn zegen kan verwachten.' In dat geval zou ik geen woord tot afrading weten te zeggen.

Als een ander persoon zou zeggen: 'Mijn tijden zijn in de hand des Heeren. Ik ben nu gezond en ik wil geen ziekte bij mijzelf inbrengen.⁴ Ik kan niet zien wat de mogelijke gevolgen daarvan zullen zijn. Als ik de pokken zal moeten krijgen, geloof ik dat Hij de tijd en manier van bezoeking het beste kan beoordelen. En dat zodanig, als het meest dient tot Zijn eer en mijn welzijn. Daarom wacht ik op Zijn beschikking. Ik haast mij niet ongeroepen tot zelfs ook maar de mogelijkheid van gevaar. Als zelfs de haren van mijn hoofd geteld zijn, dan heb ik geen reden om te vrezen dat ik ook maar één pukkel meer krijg dan Hij geschikt acht (gesteld dat ik de pokken op een natuurlijke wijze zou krijgen). Waarom zou ik er één minder willen hebben? Nee, stel dat vaccinatie mij zou kunnen behoeden voor wat pijn en ongemak, wat echter niet altijd het geval is. Stel dat zoets het schijnbare gevaar zou verminderen, zou dat dan omgekeerd niet evenzeer verhinderen dat ik zoete vertroosting ontvangen zal? Want ik hoop nederig dat mijn genadige Heere die zal geven wanneer Hij mij roept tot een scherpe beproeving.'

'Misschien is het hoofdzakelijke doel van dit uur van beproeving, als het komt, om mij meer van Zijn wijsheid, macht en liefde te laten zien dan ik ooit eerder heb ervaren. Als ik een middel uit zou kunnen vinden om beproeving te vermijden, dan weet ik niet hoeveel verlies ik zou kunnen lijden met betrekking tot de genade en troost. Ik ben ook niet bang voor mijn gezicht.⁵ Het is zoals de Heere het gemaakt heeft. Zo zal het ook zijn nadat ik de pokken gehad zal hebben. Als het *Hem* behaagt, dan hoop ik ook dat het *mij* zal behagen. Om kort te zijn: hoewel ik anderen niet veroordeel, durf ik, wat mijzelf betreft, toch niet de toevlucht te nemen tot vaccinatie. Als ik dat wel zou doen en de vaccinatie zou niet gunstig uitpakken, dan zou ik mijzelf verwijten dat ik geprobeerd heb de regie uit de hand van de Heere te nemen om het heft in eigen handen te nemen. Zo heb ik nooit met andere zaken gehandeld, zonder erachter te komen dat ik niet meer bekwaam dan waardig ben om zelf te kiezen.'

---

³ De pokken waren een vreselijke ziekte. Deze ziekte kende in Newton's dagen een hoog sterftepercentage. Vaccinatie tegen de pokken was in die dagen een relatief nieuwe en gevaarlijke procedure (ongeveer 2 procent van de 287 mensen die ingeënt waren, stierven na inoculatie). Hoewel de inoculaties gewoonlijk goed werkten, was er toch een kans om koorts en littekens te krijgen (het woord inoculatie, wat een vroege vorm van inenting was, is in de brief vervangen door vaccinatie, RB). Het kon zelfs tot de dood leiden. Een voorbeeld van het risico: Jonathan Edwards stierf in 1758 omdat hij zich liet vaccineren tegen de pokken. Ds. Cotton Mather, bekend van zijn boeken *Magnalia Christi Americana*, de geschiedenis van de puriteinen in Noord-Amerika, zette zich in voor inoculatie. Vanwege verschillende redenen kreeg hij veel kritiek uit zijn omgeving, onder andere vanwege de opvatting dat inoculatie een poging is om de wil van God tegen te gaan en ook vanwege bezwaren uit de hoek van de medische wetenschap van die tijd.

⁴ Inoculatie was een soort gecontroleerd aanbrengen van een gematigde vorm van een ziekte

⁵ Een van de gevolgen van de pokken was vaak dat het gezicht misvormd werd.

‘Daarnaast zou vaccinatie mij op zijn best alleen maar beveiligen tegen slechts één van de ontelbare natuurlijke kwaden waaraan het vlees onderhevig is. Ik zou nog net zo vatbaar zijn als dat ik nu ben voor tyfus, galkoliek en een ontsteking van de ingewanden of hersenen⁶ en duizend andere geduchte ziekten die om mij heen zweven. Die ziekten wachten slechts op Zijn toestemming om mij binnen enkele dagen of uren af te snijden. Daarom ben ik, door Zijn genade, vastbesloten om mij neer te leggen bij Zijn beschikking. Laat mij in de handen des Heeren vallen en in niet in de handen van mensen. Zijn goedertierenheden zijn immers groot.’

Als iemand op deze manier zou spreken, dan zou ik zeker niet kunnen zeggen: ‘Ondanks dit alles is het de veiligste weg om je te laten vaccineren.’

Wij preken, horen en (naar ik hoop) kennen iets van het geloof. Dat geloof stelt ons in staat om onze zielen aan de Heere toe te vertrouwen. Ik wilde wel dat wij allemaal meer geloof hadden. En dat om onze lichamen, gezondheid, voedsel en tijdelijke troost op dezelfde manier aan Hem toe te vertrouwen. Het eerste van de twee schijnt het sterkste geloof te vereisen. Hoe vreemd is het dan dat we, wanneer we denken dat we het grootste doen kunnen, zo eigenaardig en onhandig zijn wanneer we het kleinste op het oog hebben!

Doe je vriend mijn liefdevolle groeten. Ik durf niets te adviseren. Als zij in alle rust kan terugkeren op de normale tijd, en niet opzettelijk de weg van de pokken op zal gaan, noch van de weg af zal gaan, maar het eenvoudig aan de Heere zal overgeven, zal ik haar niets verwijten. En als je denkt aan je gebeden en preken, en gelooft dat de Heere ook zonder je bedenksels voor haar kan zorgen, dan zal ik je niets verwijten. Nee, ik zal Hem loven voor jullie beiden. Mijn voorschrift is, dat jullie elke morgen voor het ontbijt Psalm 121 van dr. Isaac Watts lezen. Herhaal de woorden biddend, totdat het geneesmiddel een goede uitwerking heeft. *Probatum est* (het is een goede zaak).

‘Hast Thou not given Thy Word
To save my soul from death?
And I can trust my Lord,
To keep my mortal breath.
I’ll go and come
Nor fear to die,
Till from on high
Thou call me home.’

‘Hebt U niet Uw woord gegeven
Om mijn ziel van de dood te redden?
En ik kan mijn Heere vertrouwen,
Om mijn sterfelijke adem te behouden.
Ik zal gaan en komen,
Noch bevreesd zijn voor de dood,
Totdat U van boven
Mij naar huis roept.’

Adieu. Ik bid voor jullie, etc.
John Newton.

---

⁶ Vrij algemene en vaak dodelijke ziekten uit de 18^e eeuw.

De rechtvaardiging door het geloof alleen

Een belijdenis van John Berridge (1716-1793).

Bron: The Gospel Standard, 2016, blz. 91.

Deze brief schrijf ik met het verlangen en de bedoeling om u te vertellen wat de Heere kortgeleden voor mijn ziel gedaan heeft. Het is misschien wel nodig om eerst wat te vertellen over mijn manier van leven vanaf mijn jonge jaren tot nu.

Toen ik een jaar of veertien was, behaagde het de Heere om mij te laten zien dat ik een zondaar was en wedergeboren moest worden eer ik Zijn koninkrijk binnen zou kunnen gaan. Daarom nam ik mijn toevlucht tot lezen, bidden en waken. Ik beeldde mij in dat ik daardoor in staat gesteld zou worden om enige vooruitgang te boeken op het gebied van heiligmaking. Op deze wijze ging ik voort, hoewel niet altijd even ijverig, tot ongeveer een jaar geleden. Ik dacht dat ik op de rechte weg naar de hemel was, hoewel ik geheel van het pad af was. Ik beeldde mij in dat ik naar Sion reisde, ondanks dat ik mijn aangezicht nog nooit naar die stad gewend had. God liet mij zien dat ik het verkeerd had door mijn bediening van het Woord niet te zegenen⁷, maar lange tijd lette ik daar niet op. Ik gaf de ondeugende harten van mijn hoorders de schuld van mijn gebrek aan voorspoed, en niet mijn eigen ondeugende leer.

U vraagt zich misschien af: ‘wat was uw leer?’ Wel, geliefde vriend, het was de leer die elk mens van nature in zijn hart heeft wanneer hij nog onwedergeboren is, namelijk dat wij gedeeltelijk door ons geloof en gedeeltelijk door onze werken gerechtvaardigd moeten worden. Deze leer preekte ik zes jaren lang bij een gemeente die ik vanaf mijn schooltijd diende. Ik dacht dat ik zeer goed mijn best deed en drukte de heiligmaking zeer ernstig op hun harten. Toch bleven zij net zo ongeheiligd als tevoren. Niet één ziel werd tot Christus gebracht. Weliswaar was er in iets meerdere mate de gedaante van godzaligheid in de gemeente te bespeuren, maar geen greintje van de kracht ervan.

Uiteindelijk verhuisde ik naar Everton, waar ik ook ben blijven wonen. Ook hier drukte ik de heiligmaking en wedergeboorte zo vurig als ik maar kon op hun harten. Omdat ik na twee jaren op die wijze gepreekt te hebben nog steeds geen zegen op het werk had, begon ik ontmoedigd te worden. In mijn hart kwam een verborgen, angstig voor gevoel op dat het met mijzelf niet goed was. Dit gebeurde ongeveer tijdens de laatste kerstdagen. Deze twijfel werd sterker. Uiteindelijk werd die twijfel zeer pijnlijk. Omdat ik toen sterke twijfels had, riep ik zeer vurig tot de Heere: ‘Heere, als ik het bij het rechte eind heb, houd mij dan zo, maar als ik het niet bij het rechte eind heb, wilt U mij dan terecht brengen. Breng mij tot de kennis van de waarheid zoals die in Jezus is.’

Nadat ik ongeveer tien dagen lang tot de Heere geroepen had, behaagde het Hem om mijn gebeden te verhoren op de volgende, wonderlijke wijze. Toen ik op een morgen in mijn huis zat en nadacht over een schriftgedeelte, werd mijn gemoed met wonderbaarlijke kracht getroffen door de volgende woorden. Zij schenen een stem uit de hemel te zijn: ‘Stop met uw eigen werken.’ Voordat ik die woorden hoorde, bevond mijn gemoed zich in een ongewone kalmte. Zo snel ik echter die woorden hoorde, begon het onmiddellijk te stormen in mijn ziel. Mijn tranen stroomden als een stortvloed uit mijn ogen. Onmiddellijk vielen de schellen van mijn ogen. Nu zag ik duidelijk de rots waar ik bijna dertig jaren lang op geslagen had. Vraagt u wat voor een rots dit was? Wel, het was enige verborgen rust op mijn eigen werken om zo

---

⁷ Hij was inmiddels predikant.

tot de zaligheid te komen. Ik hoopte gedeeltelijk in mijn eigen naam en gedeeltelijk in Christus Naam zalig te worden, hoewel mij verteld was dat de zaligheid in geen andere naam is dan in de Naam van Jezus Christus (Hand. 4:12). Ik had gehoopt om gedeeltelijk door mijn eigen werken en gedeeltelijk door Christus' verdiensten zalig te worden, hoewel mij verteld was dat wij zalig worden uit genade, door het geloof en niet uit de werken (Ef. 2:8-9). Ik had gehoopt gedeeltelijk door mijn eigen goede werken genade te krijgen te bij God, hoewel ons verteld was dat wij begenadigd worden in de Geliefde (Ef. 1:6). Ik had gehoopt gedeeltelijk door mijn eigen gehoorzaamheid aan de wet vrede met God te krijgen, hoewel mij verteld was dat er alleen door het geloof vrede verkregen kan worden (Rom. 5:1). Ik had gehoopt mijzelf een kind van God te maken door middel van heiligmaking, hoewel ons verteld was dat wij kinderen van God gemaakt worden door het geloof in Christus Jezus (Gal. 3:26). Ik had gedacht dat de nieuwe geboorte of het nieuwe schepsel bestond in heiligmaking, maar nu weet ik dat die bestaat in ons tot het geloof in Christus te brengen (1 Joh. 5:1). Vergelijk ook eens de volgende teksten met elkaar: Galaten 6:15 en Galaten 5:6. Daar zult u zien dat het nieuwe schepsel het geloof is, door de liefde werkende. De apostel voegt de woorden *door de liefde werkende* eraan toe om het levende geloof te onderscheiden van het dode geloof.

Wanneer wij gerechtvaardigd worden, dan wordt dat gedaan om niet. Met *om niet* wordt bedoeld: *uit genade*, zonder ook maar de minste verdienste van ons, enkel en alleen door de genade van God door Jezus Christus (Rom. 3:24-28). Al hetgeen voorafgaand aan onze rechtvaardiging nodig is, is dat wij door de Geest van God overtuigd worden van onze totale zondigheid (Jes. 64:6); dat wij van nature kinderen des toorns zijn vanwege onze erfzonde (Ef. 2:3) en dat wij onder de vloek van God liggen vanwege onze dadelijke zonden (Gal. 3:10); ja dat wij onder deze overtuigingen zullen moeten komen tot de Heere Jezus Christus, verloochenend al onze eigengerechtigheid en betrouwend alleen op Zijn gerechtigheid. Hij is door God aangewezen om te zijn de *HEERE onze gerechtigheid* (Jer. 23:6).

Christus zegt: *Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt* (door de last van de zonde), *en Ik zal u rust geven* (Math. 11:28). Dat is: Ik zal de last wegnemen, Ik zal u bevrijden van de schuld van de zonde. U kunt hier zien dat het enige dat van ons vereist wordt wanneer wij tot Christus komen, is dat wij belast komen en gevoelen dat niemand dan Christus deze last weg kan nemen. Christus is niet gekomen om de rechtvaardigen, maar zondaars tot bekering te roepen. Zie ook (Luk. 5:32). Hoor eens wat Hij roept in Jesaja 55:1: *O alle gij dorstigen! Komt tot de wateren ... koopt wijn en melk* (dat zijn de zegeningen van het Evangelie) *zonder geld, en zonder prijs*. Hier wordt ons bevolen geen geld mee te brengen, dat is, geen verdiensten van onszelf. Wij moeten niet denken dat wij deze zegeningen kunnen kopen door enige verdienste van ons. Zij worden ons om niet gegeven, dat is, uit genade. Zij moeten ook om niet ontvangen worden. Niets wordt van ons vereist, dan naar ze te dorsten.

Waarom werd de farizeeër afgewezen (Luk. 18:10, etc.)? Omdat hij met zijn eigen werken voor God wilde komen. Hij was toegewijd, rechtvaardig, kuis, sober en dankte God dat Hij hem in staat stelde zo te zijn. Heel mooi. Tot zover was alles goed. Vervolgens steunde hij echter op een of andere manier op deze werken en kwam hij met de verdiensten ervan tot God. Dit laat ons zien dat hij niet wist wat voor een zondaar hij was en dat hij alleen maar zalig kon worden uit genade, door het geloof. Hij opent zijn mond voor God en pleit voor zijn eigen zaak, hoewel God bekendgemaakt heeft dat alle mond gestopt zal worden voor Hem en dat de gehele wereld schuldig voor Hem zal staan (vgl. Rom. 3:19). Hoe werd de tollenaar gerechtvaardigd? Door de toegerekende verdiensten van Christus. Niet vanwege zijn eigen werken. Nee, hij kwam tot Hem onder de last van zijn verkeerde werken. Daarom kwam hij in zichzelf beschuldigd, in zichzelf veroordeeld. Hij riep slechts om genade, die alleen in Jezus gevonden kan worden.

Geliefde vriend, hoor wat de opkomst en voortgang van de ware godsdienst in de ziel van mensen is. Wanneer de Geest van God een mens overtuigd heeft dat hij een kind des toorns is onder de vloek van God (in die staat verkeert eenieder totdat hij Jezus Christus door het geloof ontvangen heeft in zijn hart,) dan wordt het hart van zo'n persoon verbroken vanwege de zonde. Dan voelt hij ook wat hij nog nooit eerder gevoeld heeft: namelijk dat hij geen geloof heeft. Daarom betreurt hij zijn boze, ongelovige hart. In deze staat gaan zij voort, sommigen langer en anderen korter, totdat het God behaagt voor hen te werken.

Laat mij nu wijzen op het grote bedrog dat bijna mijn ziel geruïneerd zou hebben. Al heel jong zag ik iets van de onheiligheid van mijn natuur en de noodzaak van wedergeboorte. Daarom waakte, bad en vastte ik.

Ik dacht dat ik door deze middelen mijn hart wel zou kunnen reinigen, hoewel het hart alleen door het geloof gereinigd kan worden (Hand. 15:9). Waken, bidden en vasten zijn noodzakelijke plichten. Toch had ik, net als vele anderen, een verborgen vertrouwen op die zaken. Ik dacht dat ze voor mij wel konden doen hetgeen Christus alleen kon doen. In ieder geval voor een gedeelte. De waarheid is, dat ik mijzelf wel zag als een zondaar, ja een grote zondaar, maar toch zag ik mijzelf niet als een totaal verloren zondaar. Daarom kwam ik niet tot Jezus alléén om zalig te worden. Ik verachtte de leer van de rechtvaardigmaking door het geloof alleen. Ik beschouwde het als een dwaze en gevaarlijke leer. Ik was nog niet ontbloot van al mijn eigengerechtigheid en kon die niet beschouwen als vuile voden. Daarom probeerde ik mijn eigengerechtigheid op te richten en onderwierp ik mij niet aan de gerechtigheid van God door het geloof (Rom. 10:3). Ik zocht niet naar de gerechtigheid door het geloof, maar als het ware door de werken van de wet. Zo struikelde en viel ik (Rom. 9:31-32).

Ik zal een alledaags voorbeeld geven. Ik plaatste de gerechtigheid van God in de ene schaal en alle goede werken van mijzelf in de andere schaal van de weegschaal. Wanneer ik er vervolgens elke keer maar weer achter kwam dat mijn goede werken minder gewicht hadden dan de gerechtigheid van God, gooide ik Christus erin om de schalen toch in balans te krijgen. Werkelijk, dit doet iedereen die op de zaligheid hoopt, gedeeltelijk door te doen wat hij kan voor zichzelf en gedeeltelijk door te rusten op Christus om het gebrekkige goed te maken. Toch zal Christus een volkomen Zaligmaker, of in het geheel geen Zaligmaker zijn. Als u denkt dat u zelf enige goede werken hebt om uzelf bij God aan te bevelen, dan is het zeker dat u geen aandeel hebt in Christus. Zelfs het minste rusten op uw eigen werken het denken dat die iets voor u kunnen betekenen, terwijl Christus de rest doet, plaatst u onder de vloek van God. Ook al bent u nog zo sober, serieus, rechtvaardig en godsdienstig.

Everton, Bedfordshire, 3 juli 1758.

Opwekkende woorden van Asahel Nettleton (1).

Asahel Nettleton over Romeinen 13:2

Broeders, zijn hemel en hel fabeltjes? Als dat zo is, laat ons die dingen dan als fabeltjes behandelen. Of zijn zij eeuwige waarheden? Waar komt dan deze ogenschijnlijke onverschilligheid vandaan? Geloof u werkelijk dat u, binnen een paar dagen, in de hemel zult zijn om het gezang van verlossende liefde te zingen, of in de hel met de duivel en zijn engelen? Hebt u uw eigen gevaar gezien, en bent u naar een schuilplaats gevluht tegen de toekomstige toorn; en voelt u geen zorg voor de zielen van anderen? Of zijn er geen zondaars in deze plaats? Zijn zij allen rechtvaardig geworden? Belijden zij allen de Heere te kennen, van de kleinste tot de grootste? Is er geen gebedloos gezin in deze plaats, waarvan God gezegd heeft: *Hij zal Zijn toorn uitgieten?* Geen gebedloze jongere, tegen wie God gezegd heeft: *Ik zal u voor eeuwig wegwerpen?* Mijn broeders, als hier één onboetvaardige zondaar is, die gevaar loopt om naar die plaats te gaan van eeuwige kwelling, *kunt u dan slapen?* Één zondaar in dit huis! Één inwoner van de hel! Wat een ernstige gedachte! Één ziel in dit huis dat voor eeuwig verloren zal gaan! Wie zal het kunnen zijn? Kunt u ooit verdragen om zijn naam te horen? *Wie is er onder ons, die bij een verterend vuur wonen kan? Wie is er onder ons, die bij een eeuwig gloed wonen kan?* Hebt u geen reden om te geloven dat er nu velen leven zonder hoop, en zonder God in de wereld? *Wijd is de poort, en breed is de weg die naar de dood leidt, en velen gaan door dezelfde naar binnen. Want smal is de poort en nauw is de weg, die tot het leven leidt, en weinigen zijn er die dezelfde vinden.* (Eng. Vert.).

Waar God ooit Zijn Geest uitstort, en de zondaren oproept om goddelijke zaken te geloven, zal Hij door Zijn kinderen gevraagd worden om het voor hen te doen. Dit heeft Hij ons geleerd in Zijn Woord, en vaak ook in de taal van Zijn voorzienigheid. Dit heeft Hij u geleerd in de achterliggende dagen. Het is de hoogste tijd voor u om te ontwaken uit de slaap, want anderen zijn ontwaakt. Zondaren hier verderop zijn gealarmeerd, en honderden vergaderen zich tot Christus. En kunt u slapen? Zijn hier geen zielen die gered moeten worden of voor eeuwig verloren moeten gaan? En zijn deze zielen niet even kostbaar als andere zielen? En is God geen Hoorder van het gebed? Heeft Hij vergeten om genadig te zijn? Is Zijn genade voor eeuwig opgehouden; en zal Hij niet meer goedgunstig zijn? Nee, mijn broeders, *De hand des HEEREN is niet verkort, dat zij niet zou kunnen verlossen; en Zijn oor is niet zwaar geworden, dat het niet zou kunnen horen* (Jes. 59:1). Kom dan, *u die genag maakt van de Heere, blijf niet stil, en geef Hem geen rust, totdat Hij bevestige, en totdat Hij Jeruzalem een lof op aarde maakt. Om Sions wil, zwijg niet, en om Jeruzalems wil, rust niet. Het is tijd om de HEERE te zoeken totdat Hij komt en gerechtigheid op u zal regenen.* (Eng. Vert.) en uw gebeden, mijn broeders, zullen niet falen om een vriendelijke waarschuwing te geven aan de zondaar.

U, die door bevinding weet wat de vreselijke staat van een zondaar buiten Christus is – die weet dat hij verloren moet gaan, tenzij hij opgewekt wordt om te vragen *Wat moet ik doen om zalig te worden?* Hebt u niet genoeg smart in uw hart voor uw broeders, uw verwanten naar het vlees, om hen bij de hand te nemen en te zeggen: 'Vrienden, ik vrees dat alles niet wel is met uw ziel - u moet wedergeboren worden: wees bereid om uw God te ontmoeten? Hebt u geen moed? Durft u niet dat beetje vriendelijkheid te betonen aan de zielen van mensen? Hoevelen, denkt u, zouden er verloren gegaan kunnen zijn door uw nalatigheid? Als wij de zondaren niet waarschuwen, mijn broeders, dan heeft God ons gewaarschuwd. Hij zal een onderzoek doen naar het bloed. Tegen elke wachter op de muren van Sion zegt God: *Als u niet zult spreken om de zondaren te waarschuwen; dan zal die zondige man sterven in zijn ongerechtigheid, maar zijn bloed zal Ik van uw hand eisen.* (Eng. Vert. vgl. Ez. 33). Wat is uw ijver voor het behoud van zielen, broeders, in vergelijking met die van de Zoon van God? Hij zag de stad en weende daarover. O, Jeruzalem, Jeruzalem!

‘Did Christ o’er sinners weep,
And shall our tears be dry?’

‘Heeft Christus over zondaren geweend,
En zullen onze tranen dan droog zijn?’

Wat is onze ijver vergeleken met die van Paulus? *Ik heb grote droefheid en een gedurige smart (...) voor mijn broeders, die mijn maagschap zijn naar het vlees* (vgl. Rom 9). *Velen wandelen anders; van dewelken in u dikmaals gezegd heb, en nu ook wenende zeg, dat zij vijanden des kruises van Christus zijn.* (Fil. 3:18). Er is een vreselijke storm van goddelijke toorn op komst tegen de wereld van de goddelozen. Het is dan de hoogste tijd om uit hun slaap opgewekt te worden, *want hun verderf sluimert niet.*

Overweeg nog eens hoe lang u geslapen hebt, en u zult zien dat het de hoogste tijd is om te ontwaken. Hoeveel maanden, en aan sommigen kunnen we wel vragen, hoeveel jaren hebt u geslapen in Gods wijngaard? En nog steeds verslaapt u de dag der zaligheid. Laat mij u dit vertellen, dat uw slaap vreselijk gevaarlijk is. Als u niet snel opgewekt wordt, dan zal God in toorn zeggen: *Laat hun ogen verduisterd worden opdat zij niet mogen zien.* Overweeg nog eens welke tijd van de dag het is voor u en u zult zien dat het de hoogste tijd is om te ontwaken.

Hoe lang geleden is de zon al opgegaan? Uw beste tijd is al voorbijgegaan. Ik merk dat bij sommigen de zon het hoogtepunt al is voorbijgegaan. Ja, zij haast zich snel naar haar spoedige ondergang. Bejaarde vaders! Uw zon werpt nu haar laatste stralen op de bergen. *Slechts een kleine tijd is het licht met u. Werk terwijl het dag is; de nacht komt wanneer niemand kan werken.* Als u dan enig werk te doen hebt – als u enig woord tegen uw broeders of tegen uw kinderen te zeggen hebt: zij wachten nu om het te horen. Vertraag niet, want terwijl ik aan het spreken ben komt de nacht al dichterbij. *Wat uw hand vindt om te doen, doe dat met uw macht, want daar is geen werk, noch bedenking, noch wijsheid, noch kennis in het graf, waar u heen gaat.* (Eng. Vert.).

Opwekkende woorden van Asahel Nettleton (2).

Uit een preek over Lukas 15: 11-25:

De vader was bewogen over wat hij zag. Hij zei niets maar rende. Genade is snel. Maar wat zag hij? Ginds, op een afstand kun je hem zien. Kom, bange zondaars, kom, zorgeloze zondaars, kom hier omheen staan en kijk naar dit tafereel. Ginds is iemand die het waard is om opgemerkt te worden. Hij is, neergebogen door verdriet, al lange tijd een ellendige zwerver geweest, die het huis van zijn vader uit gegaan is. Hij heeft zijn goed verspild. Hij is neergebogen door het harde werk in de dienst van de slechtste meesters. Hij heeft al zijn zondige kameraden verlaten. Hij komt rechtstreeks van het veld af lopen en is van het verachtelijke baantje als zwijnevouder weggelopen. Hij is uitgehongerd en staat gereed om te vergaan van honger. Hij heeft geen vriend die hem wil helpen. Neergebogen onder het gevoel van zijn zonden gaat hij langzaam verder, terwijl zijn vader zich haast om hem te ontmoeten. Beschaamd en verbaasd zie je hem thuishoemen, gewoon zoals hij is, in al zijn armoede en voden. In deze toestand ontmoette zijn vader hem, en *viel om zijn bals en kustte hem*. Wat een ontmoeting is dit! Is het mogelijk? Ja, want het is de barmhartigheid van God. Geen frons is op het gezicht van de vader te zien, geen boos woord komt over zijn lippen.

Wat een vriendelijke ontvangst krijgt de arme zondaar, die gebroken van hart is, als hij naar huis, naar God toe gaat *zoals hij is!* Slechts een klein poosje geleden zag je hem opstaan om tot zijn Vader te gaan, opdat hij erkennen zou [dat hij onwaardig is, etc.] maar voordat hij de tijd heeft om zijn voornemen ten volle uit te voeren, is hij genadig ontvangen. Maar houdt hij zijn belijdenis terug? Luister: wat hoor je? *Vader, ik heb gezondigd tegen de Hemel en voor u, en ik ben niet meer waardig om uw zoon genaamd te worden*. Maar waarom deze belijdenis? Hij is toch al in gunst aangenomen? Omdat het gevoel van vergeving, in plaats van dat het de smart vermindert, er juist voor zorgt dat de smart van de boetvaardige vermeerderd wordt. Hij acht het een voorrecht dat hij zijn zonden kan belijden. Deze belijdenis van de verloren zoon is een treffend voorbeeld van oprecht berouw. Je zult begrijpen dat deze belijdenis niet gedaan werd vanwege een slaafse vrees voor de straf; want zijn vader had hem al vriendelijk ontvangen. Zo is het met elke ware boetvaardige. Als er geen toekomstige straf zou zijn, dan zou hij nog steeds zijn zonden belijden met goddelijke droefheid. Hoewel hij door God is vergeven, dan voelt hij dat hij zichzelf nooit kan vergeven. Toen de verloren zoon zich voor het eerst voornam om terug te gaan, nam hij [ook] voor om nadat hij zijn zonden beleden zou hebben, zijn vader om een laag plaatsje onder de huurlingen vragen. Maar voordat hij de tijd had om dit verzoek te doen, werd hij onderbroken door zijn vader.

Uit een preek over Openbaringen 3:20:

Soms zegt de zondaar: 'Ik ben gewillig om Christus aan te nemen, maar Hij is niet gewillig om mij aan te nemen.' Maar wat zegt de tekst? *Zie, Ik sta aan de deur en Ik klop*. Houdt dit niet in dat Hij gereed staat en gewillig is om binnen te komen? Dit is nog niet alles. Hij roept: Doe Mij open, doe Mij open. Dit is nog niet alles. Hij zegt: *Indien iemand Mijn stem hoort en de deur open doet, dan zal Ik binnenkomen*. Hij verklaart uitdrukkelijk dat Hij gewillig is. Dit is nog niet alles. U kunt zeggen: 'Ik ben zo'n grote zondaar, ik heb Hem zo lang verworpen, zodat Hij mij nu niet zal ontvangen. Maar wat zegt de Zaligmaker? *Indien iemand Mijn stem hoort* – hoe slecht hij ook is, als hij aan *déze zijde van de hel is* – *Indien iemand Mijn stem hoort en de deur opent, Dan zal Ik tot hem inkomen en avondmaal met hem houden, en hij met Mij*.

Als u nu geen christen bent, laat mij dan zeggen dat u nu nog nooit Zijn stem gehoord hebt, noch de deur geopend hebt, noch gewillig geweest bent om Hem te ontvangen. U bent nog nooit aan de uitnodiging

gehoorzaam geweest. De Zaligmaker staat gereed en is gewillig; maar u wilt tot Hem niet komen, opdat u het leven hebbe.

Zie uw gevaar. De Zaligmaker *staat* aan uw deur. Hij zit niet. Hij staat gereed om in te gaan, of gereed om te vertrekken. Hoe lang zou u voor de deur van uw buurman staan vragen of u binnen mag komen, als hij de deur voor u zou vergrendelen? Hoe lang heeft Christus staan kloppen? Zelfs tot Zijn haar met dauw vervuld is, en Zijn lokken met de druppels van de nacht. Maar hij zal niet lang blijven staan. Er zal een laatste klop komen. De Zaligmaker kan wel zonder u; maar u kunt niet zonder Hem. Hij kan zeggen, zoals Hij eens tegen de Joden zei: 'Ik ga weg. U zult Mij zoeken en in uw zonden sterven.' Hoe vaak zei Hij niet: 'Ik wilde' En: 'Jullie wilden niet.' *Ziet, uw huis wordt u woest gelaten.*

Ik herhaal, zondaar, er zal een laatste klop komen op de deur van uw hart.

The Ulster Awakening (1)

Toespraak van een pas bekeerd persoon tijdens de 'Ulster Awakening' (Ulster = Noord-Ierland):

'Lieve vrienden, ik was een grote zondaar, maar Christus is voor mij een grote Zaligmaker geweest. Godzijdank, Hij heeft mij uit de duisternis naar het licht gebracht en van de macht van satan naar God gebracht. Als hier een onbekeerd persoon aanwezig is, dan zou ik [hem of haar] willen vragen om deze avond Christus te zoeken. Laat de avond niet voorbijgaan zonder Hem te vinden. O, laat de avond niet voorbijgaan zonder dat Christus dierbaar geworden is voor je ziel! Want, o, al wat aan Hem is, is gans begerlijk! Hij is gans begerlijk voor allen die Hem vinden. Ach, wat hindert je toch in het vinden van Hem deze avond? Wat hindert je toch? Is het niet je ongeloof? Zul je het Woord van Christus niet geloven? Hij zegt: Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven. Neemt Mijn juk op u, en leert van Mij, dat Ik zachtmoedig ben en nederig van hart; en gij zult rust vinden voor uw zielen. Want Mijn juk is zacht, en Mijn last is licht. Ach ja, het juk van Christus is makkelijk te dragen. Ach ja, het is makkelijk te dragen, mijn lieve vrienden. [Zeker] als je het vergelijkt met de last van de zonde. Ja, sommigen van ons hebben de last van de zonde gevoeld en Godzijdank, nu kennen we de verwisseling [van de zondelast naar het juk van Christus]. Ik zou jullie slechts willen vragen of jullie Hem vanavond willen zoeken. Hem, Die de last van de zonde weg kan nemen, je verstand kan verlichten en je van de gevangenschap van satan kan verlossen, en je kan bevrijden. Zou er vanavond ook maar één persoon zijn die het aanbod van Christus zal afslaan? Ach, dat denk ik toch niet. Er zal toch zeker niemand zijn die zal zeggen: 'Ik weiger Christus aan te nemen?' Christus is Alles en in allen voor hen die geloven. Ik zou je willen vragen om te komen nu het nog dag is. Want de nacht komt, wanneer niemand kan werken. Strijd nu! Kom nu! Wacht niet tot morgen. Misschien zal het morgen te laat zijn. Morgen is de tijd van de duivel. Hij zei tegen mij: 'Zoek Christus morgen.' En tegen velen die hier aanwezig zijn zegt hij dat je te jong bent om tot Christus te komen en dat je nog tijd genoeg hebt. Maar ach, vrienden, luister niet naar de duivel. Zoek Christus! Zoek Christus, deze avond nog. Zoek Hem, want Hij is dierbaar. Hij is dierbaar! O, mijn vrienden, hoe lang zullen jullie nog slaven van de zonde blijven? Hoe lang? O, denk er eens aan wat het is om in de macht van satan te zijn. Zul je je niet bekeren? Bekeert u, bekeert u, Zegt de Heere, waarom zal je sterven? Zul je de dood kiezen, en naar het verderf toe gaan, liever dan God te zoeken en naar de zaligheid te gaan? Er zijn hier twee soorten mensen: gelovigen en ongelovigen. Ach, denk eraan, denk eraan: er zijn maar twee plaatsen waar we naar toe kunnen gaan, slechts twee plaatsen. Er is geen derde plaats. Er zijn ook maar twee wegen. Welke van de twee zal je kiezen? Zul je de brede weg opgaan, die naar het verderf leidt, of zul je het smalle pad kiezen, die naar het eeuwige leven leidt? Kies je voor het verderf, of voor de hemel? Welke weg? Welke weg? Deze avond word je de keuze voorgesteld. Welke weg kies je? Ach, denk er eens over na, lieve vrienden, zou hier ook maar één persoon zijn die de weg die naar het verderf leidt kiest? Zou hier ook maar één persoon zijn, die voor de hel kiest? O, denk eraan, mijn lieve vrienden, wees gewaarschuwd deze avond. Vliedt de toekomstige toorn! O de toorn van God, de toorn van God, die op je zal blijven [als je je niet bekeert]. Wat een vreselijke zaak! Onder de toorn van God te zijn, 's morgens, 's middags en 's avonds. Als je opstaat en als je gaat slapen. Denk je eens in dat je een werkgever of baas hebt. Denk je eens in dat hij boos op je is en dat hij dag en nacht boos op je is. Zou je gelukkig kunnen zijn? Ik ben er zeker van dat je niet gelukkig zou kunnen zijn. Maar ach, wat is de toorn van een mens vergeleken met de toorn van God? O, denk hier toch eens aan, mijn lieve vrienden, en vliedt de toekomstige toorn. O, zoek Christus, zoek Christus nu, want nu is de welangename tijd, nu is de dag der zaligheid.

The Ulster Awakening (2)

Wij herdenken we dat Jezus in de wereld gekomen is om zondaren zalig te maken. Hieronder staat een bewijs van wat we lezen in Jesaja 53: Om den arbeid Zijner ziel zal Hij het zien en verzadigd worden; door Zijn kennis zal Mijn Knecht, de Rechtvaardige, velen rechtvaardig maken, want Hij heeft hun ongerechtigheden gedragen. Iemand die in Noord-Ierland een gemeente bezocht, schrijft hoe de Heere die belofte vervulde in de jaren '50 van de 19e eeuw.

Aan het einde van de dienst stond er een oude man op om de gemeente toe te spreken. Hij zag er vreemd uit. Voordat hij opstond, zat ik naast hem. Een voddendoer zou nog geen zes stuivers willen geven voor alle kleren die hij aanhad. Je kon aan hem zien dat hij iemand was die een zwaar leven had. Hij was een beruchte dronkenlap. Naar mijn beste herinneringen vertelde hij het volgende. Toen hij sprak beefde hij: 'Mensen, vandaag ben ik naar jullie toe gekomen als een vuile zondaar. Velen van jullie kennen me. Je hoeft slechts naar mij te kijken en je zult zien dat het de losbol van Broughshane is. Jullie weten dat ik een oude man ben, die verhard is geweest in de zonde. Jullie weten dat ik een slaaf was van de duivel. Die duivel hield mij gevangen met zijn instrument, de alcohol. Vijftig jaren geleden was ik de oorzaak dat mijn vrouw en kinderen moesten gaan bedelen. Om kort te zijn: ik vraag de omgeving van Broughshane om iemand aan te wijzen die net zo losbandig is geweest. Of die net zoveel zonden gedaan heeft van welke soort ook. Maar ach, mensen, ik heb Jezus gezien. Vorige week ben ik wedergeboren, of misschien eerder of later. Mijn zware en zeer grote zonden zijn allemaal verdwenen. De Heere Jezus heeft ze weggenomen. Ik sta hier vandaag, niet alleen als een toonbeeld van zondigheid, maar ook als een monument van de volmaakte genade van God! Ik ben hier gekomen om jullie te vertellen dat het werk van God, dat Hij gedaan heeft op Golgotha, volmaakt is. Ja, ik ben er een bewijs van. Zijn werk is volmaakt. Hij handelt niet als een architect die een tekening van een gebouw maakt om vervolgens naar de tekening te kijken en hier en daar wat weg te gummen of te veranderen. Zo'n architect veranderd zijn ontwerp heel vaak. Zelfs terwijl men al bezig is om het plan uit te voeren, past hij nog wat aan. Maar God ontwierp het Plan der Verlossing en dat Plan was volmaakt. Hij voerde het Plan uit met Zijn gezegende Zoon Jezus. Alles is volmaakt. Als dat niet zo was, dan zou dit Plan deze grote losbandige smit uit Broughshane niet in de diepten van ongerechtigheid kunnen bereiken.' Toen ik naar deze spreker luisterde, vielen er verschillende mensen op de grond [vanwege overtuiging van zonden]. Ik keek in de richting van een klein groepje mensen dat om een vrouw heen stond. Mijn oog viel op een jonge jongen van twaalf of veertien jaren oud. Hij stond bij deze vrouw. Hij bad ernstig voor haar. Hij had werkelijk zijn schoenen van de voeten gedaan. Hij stond op zijn blote voeten en zei: 'Heere Jezus, U weet dat ik niet weet hoe ik tot U moet bidden. U weet dat ik geen enkel woord kan zeggen dat U zou kunnen behagen. Maar U hebt toch mijn zonden vergeven en o, ik vraag U om aan deze vrouw Uw liefhebbende hart te laten zien. Dat U ook haar zonden zou willen vergeven.'

Een brief van John Bradford

Martelaar John Bradford ondertekende zijn brieven dikwijls met de volgende woorden: 'De allerellendigste, verharde en ondankbare John Bradford.' Hier volgt een stukje uit de vierde brief van John Bradford aan vader Traves:

(..) O, huichelachtige ellendeling die ik ben! Helaas, vader Traves, (laat ik u zo maar noemen) ik heb een hard hart. Er was nog nooit iemand zo hardnekkig, zo onvriendelijk tegen zo'n liefhebbende, ontfermende, genadige, goede, liefdadige Heere en Vader als ik, ellendeling en allerellendigste zondaar geweest ben. Dit zeg ik, maar niet uit nederigheid, maar uit geveinsdheid, maar toch zeg ik de waarheid. Ik bid U, goede Vader, om Christus wil, dat ik dit in waarheid mag denken, zoals ik hier schrijf over hoogmoed. Zo is het. Daarom [vader Traves]: bid en smeek voor mij. Hier zijn zulke goede, godzalige en geleerde preken, die deze onbesneden oren van mij ten minste drie keer per week aanhoren. Die preken (ik bedoel de grote liefdevolle ontferming die mij in die preken aangeboden is) zijn in staat om een ieders hart in stukken te breken, om ze te doen vermurwen, berouw te doen hebben, en ze die almachtige genadige Heere te doen geloven, liefhebben en vrezen. Maar mijn diamanten, hardnekkige, alleronvriendelijkste, ondankbare hart, hetwelk de Heere, Die een Heere is van alle heren, door zoveel van Zijn instrumenten zo genadig en liefdevol bevoorrecht met het horen van Zijn spreken, lokken, ja roepen tot mij, nu eens door Zijn wet en dreigementen, dan weer door het Evangelie en beloften en dan weer eens door Zijn schepselen, om te komen, ja, om tot Hem te komen. Dit doet Hij zo genadig en liefdevol door Zijn instrumenten. Maar ik verberg mij met Adam in de hof. Ik ga niet alleen zoals Samuel naar Eli toe, maar ik vlucht met Jona naar de zee, en daar slaap ik in het luik van het schip, en ik rol in het bed van Izebel, *quod est afflictio maxima*, totdat het God behaagt om mijn ogen te zalven met ogenzalf, ja, totdat het Hem behaagt om een storm op te doen steken, om naar mij terug te keren en op mij te zien. Zoals Lukas verhaalt hoe Hij op Petrus gezien heeft. Want o Heere het is Uw gave, en het komt van U en Uw vrije genade. Het komt niet van de mens, het komt niet van de werken om berouw te hebben, te geloven, te vrezen en lief te hebben. Werk daarom toch in mij, om Jezus' wil, in mij, die Uw schepsel en de meest ondankbare huichelachtige dienstknecht ben. Niet wanneer ik wil, niet zoals ik het wil, maar wanneer U het wilt. Ja, hetgeen het meest ter ere van Uw Naam is. Amen. (..) O Heere, geef mij Uw genade, en geef mij niet over aan mijn eigen oordeel en verstand. Huichelarij, hoogmoed en hardnekkige zorgeloosheid omringt mij, en toch voel ik het niet. De Heere verlosse mij. Bid, bid voor mij, dank God voor mij. O Heere, Uw wil geschiede, open dit hart van mij. U, Die de sleutel Davids hebt, die alleen kan openen, opdat ik begeren mag om een begeerte te hebben tot de eer van Uw Naam, berouw, geloof, etc. (..) De zonde zal een einde nemen, ongerechtigheid zal uitgewist worden, en eeuwige gerechtigheid zal ingebracht worden. Want God zal Zelf komen en ons verlossen. Hij Die te komen is, zal komen, en zal niet vertragen. En wanneer Christus, ons Leven, zal geopenbaard worden, dan zullen wij ook met Hem geopenbaard worden in heerlijkheid. Want Hij is een keer geofferd geweest, om de zonden van velen weg te nemen: opnieuw zal Hij gezien worden zonder zonde door degenen die op Hem gezien hebben ter verlossing. Zo zullen wij voor altijd met de Heere zijn. Daarom, vertroost elkaar met deze woorden. O

Heere, open mijn ogen die niets van de grote troost zien die er in deze rijkste woorden is. Open mijn ogen, goede Heere, opdat ik de slaap des doods niet slape. (..)

Vier brieven van G.T. Congreve (1)

Geestelijke verlangens

Ik ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam dezès doods? Ik dank God, door Jezus Christus, onzen Heere. Zo dan, ik zelf dien wel met het gemoed de wet Gods, maar met het vlees de wet der zonde. Rom. 7: 24 – 26).

Zeer geliefde vriend,

Omdat ik niet langer kan zwijgen, pak ik nog een keer de pen erbij om een paar woorden op te schrijven. Ten minste als ik daar genoeg tijd voor heb. Als de Heilige Geest de goede woorden in mijn hart wil geven terwijl ik aan het schrijven ben en als Hij jullie harten zou willen verwarmen wanneer jullie deze brief zullen lezen, dan mogen wij zeker een zegen verwachten.

De meeste tijd voel ik zo'n grote onrust, dat geen tong die kan uitdrukken en geen pen die kan beschrijven. Ik kan in de wereld en de wereldse zaken niets zien wat mij kan bekoren en waar ik mijn gedachten aan zou moeten verspillen. Toch worden mijn ogen en oren steeds maar weer bestormd met die dwaasheden. Het is mijn plicht om mijn zaken te doen, maar ik zie het als tijdsverspilling. Ik houd meer van mijn kinderen dan van mijzelf, maar toch lijkt het alsof zij als gewichten en blokken aan mijn ziel hangen. Daarom kan ik ze ook niet verafgoden. Ik kan ook niet tevreden zijn als ik alleen hen zou bezitten. Ik ben dankbaar voor wat ik bezit, maar ik kan er niet van genieten. Ik zie dat er als het ware op alle dingen hier beneden staat geschreven: 'ijdelheid'. Toch probeert mijn hart tevergeefs om hier tevreden mee te zijn en om steeds de aardse zaken na te speuren. Ik doe wat ik haat en verafschuw, maar ik laat wat ik liefheb en graag zou willen doen. De zonde is een zware last en een bron van verdriet voor mijn ziel. Toch voel ik de zonde meer en meer woelen vanbinnen. Het wandelen onder de verberging van Gods aangezicht vermeerdert deze onrust en verdubbelt mijn benauwdheid. Toch wijkt mijn hart vaak van de rechte weg af en net zo vaak verbergt Jezus Zijn aangezicht. Ik verlang ernaar dat ik in de vrijheid gebracht zal worden, maar ik voel mij meer en meer vastgebonden en gevangen. De grootste vrijheid die ik hier geniet, doet de vreugde van de hemel neerdalen in mijn ziel. Die vreugde blijft er echter maar een klein poosje en is zo snel als een gedachte weer weggegaan. Ik zou de kracht die ik niet heb gekregen graag willen hebben, maar van binnen voel ik krachten die ik niet zou willen hebben. Ik zucht vanwege de hardheid van mijn hart, mijn laaghartige ondankbaarheid en zondigheid. Vervolgens ben ik zo hard dat ik zelfs niet eens kan zuchten!

Ik verlang naar de rust hierboven. Ik verlang om te stoppen met zondigen en met Christus te zijn, wat veel beter is dan hier op aarde te leven. Toch voel ik dat het nodig is dat ik hier nog wat langer zal blijven. In één woord: geen tong kan de onrust en de worstelingen beschrijven die ik van binnen voel. Als ik de liefde van Christus mag genieten en als die onrust een poosje ophoudt, dan is dat onbeschrijfelijk zoet. Het grieft mijn ziel als ik de lichte en vluchtige geest, die veel belijders hebben, hoor en zie. Toch voel ik dat ik ook

een vleeselijke natuur heb. Het lijkt wel alsof de weg voor anderen altijd aangenaam is, maar ik slijt mijn dagen met kermen en zuchten. Soms krijg ik een klein beetje verlichting en dan zie en ondervind ik dat de begeerte die geschiedt, zoet is voor de ziel (Spr. 13: 19). Gisteren werd mijn hart versmolten en was ik buiten mijn zinnen van hemelse vreugde toen ik de geschriften van F. M. las. Wat een lieve, gezegende man! Ik voel dat mijn ziel heel goed met zijn bevinding kan meelopen. Nu ik dit schrijf zijn mijn wangen nat van tranen. *Gezegend zijn zijn ogen, want die zullen grotere dingen zien dan deze* (vgl. Joh. 5: 20). De Heere weet dat ik een zoete geestelijke band met hem voel. Ik ben bedorven voor het genot van de wereld. Als ik geen gemeenschap kan genieten met God en Zijn heiligen, dan ben ik een grote ellendeling. Ik kan met F. M. zeggen dat hetgeen anderen behaagt, voor mij een last is. Het twisten laat ik maar over aan de potscherven van deze aarde. De zwijnendraf waar zij zich mee voeden, kan mijn ziel niet voeden. Alleen een kruimel van het Brood van de kinderen zal mij goeddoen: namelijk Christus, Die door het geloof van binnen gevoeld en gekend wordt. Ik wil *gemeenschap hebben met Zijn lijden en Zijn dood gelijkvormig gemaakt worden* (Fil. 3: 10). Ik wil door het geloof Zijn vlees eten en Zijn bloed drinken. Ik wil mij voeden met liefde en met Zijn bloed, ja, ik wil het leven en de levenssappen trekken uit Zijn volheid. Ik wil vruchten dragen tot Zijn heerlijkheid. Ik wil gemeenschap met Hem hebben, Hem alle geheimen en verlangens van mijn hart vertellen. Ik wil Hem Zijn verborgenheden in mijn ziel horen verklaren. Ik zou tekens van Zijn liefde willen hebben, zodat ik zou voelen dat Hij mij liefheeft en zodat ik dan vrolijk zou zingen: *Hij heeft mij liefgehad en is voor mij gestorven en heeft Zichzelf voor mij overgegeven!* Het is niet zo dat ik nu de verschrikkingen van de wet in mijn geweten voel, want het toegepaste, verzoenende bloed heeft die verschrikkingen al lang weggenomen. De vele herhaalde daden van Zijn goedertierenheid hebben mij gegrond in de verzekering van Zijn getrouwheid, verbondsliefde en genade. Ik zal voor eeuwig met Hem leven en regeren. Ik kan echter niet leven zonder de herhaalde blijken van Zijn liefde. Ik kan zulke gevoelige lofbetuigingen niet uiten tenzij ik op deze wijze begunstigd wordt.

Hoe ouder ik word, hoe meer ik de noodzaak van een Goddelijke bewerking inzie. Ik zie dat ik zonder dat Goddelijke werk niet kan bewegen, handelen en geestelijk kan leven. Mijn ziel roept steeds maar: *Heere, wilt U de gevangenis gevatelijk wegvoeren?* (vgl. Ps. 68: 19). *Wilt U ook aan mij een genadedeel van de beïnvloeding van Uw geest geven? Heere, openbaar U zelf aan mij, zoals U Zich niet openbaart aan de wereld! Heere, zeggen mij!* Zo gauw als ik wakker word, beginnen deze gebeden en wanneer ik ga slapen, dan begin ik te zuchten en zeg ik van binnen: *Heere, hier ligt een klomp zonde! Wanneer zal ik opstaan en U gelijkvormig zijn, opdat ik niet meer zal zondigen?* Toen ik de volgende dag zo met mijn Heere in het verborgen aan het spreken was, klonk er een stem van de hemel door alle hoeken van mijn ziel en zei: *U bent gezegend en u zult gezegend worden.* Meteen barstte ik in tranen uit. Mijn hart was verbroken en werd vervuld met liefde, vreugde en vrede in het geloof. Mijn ziel en mijn tong begonnen mijn oude favoriete lied weer te zingen:

‘Everlasting praise to electing, sovereign, discriminating, redeeming, dying love!’

‘Eeuwig zij de verkiezende, soevereine, onderscheidende, verlossende en stervende liefde geprezen!’

Daarna begon ik dit hemelse triomflied te zingen: *Hem, Die mij heeft liefgehad en mij van mijn zonden gewassen heeft in Zijn bloed! Hem zij de heerlijkheid en kracht in alle eeuwigheid!* (Openb. 1: 5, 6). Broeder, de verlost in de hemel zijn dit nieuwe lied nu voor de troon aan het zingen. Niemand dan degene die het teken van zijn of haar Zaligmaker heeft, kan dit lied zingen. Dat is de afdruk van de Grote Herder aan hun voorhoofden, het zegel van de Heilige Geest in hun harten. Hier beneden begint het. Het zal in de hemel voortgezet worden, maar het zal nooit eindigen. Geloofd zij de Heere hiervoor!

Toen ik het op een andere keer heel erg zwaar had en ik sterk aan het worstelen was voor de Heere met geroep en tranen, kwam er diezelfde stem in mijn ziel. Hij zei: *Vrees niet, want uw gebeden zijn tot gedachtenis opgekomen voor de Heere* (vgl. Hand. 10: 4). Opnieuw waren mijn wangen nat van tranen. *Heere, waarom ik?* Riep ik uit en ik verblijdde mij in hoop. Ik zag verder en dat met onuitsprekelijke vreugde en vol heerlijkheid. Tijdens mijn grote zoektochten van het hart naar Christus, die ik te midden van alle zorgen

en al het verdriet in deze wildernis heb gehad, heeft mijn ziel Hem vaak gevonden. Hem, over Wie de profeten geschreven hebben. Soms tijdens mijn werk, soms in de eenzaamheid, soms wanneer het heftige kabaal van de wereld mijn oren bijna verdoofd had. O, hoe kalm, gerust en bedaard voelde ik mij daarna! Dan waren al mijn zorgen en verdriet weg. Dan omhelsde ik die dierbare Christus in de armen van het geloof en weende en zong: *Alles wat Hij wil is nu goed. Ik heb niet een pijnscheut, zorg of benaamdheid te veel. Ik vlieg naar Zijn omhelzing toe en ik geef aan Hem heel mijn hart.* Dan stopt mijn onrust. Dan verlang ik te liggen aan Zijn lieve voeten, opdat ik niet zal zondigen en Hem nog meer verdriet zal aandoen.

Mijn lieve broeder, dit zijn ernstige en gezegende waarheden. Als deze waarheden in het geweten gezeteld zijn, dan is er geen sprake van: *als dit.. of als dat..*. Goud en zilver, gezondheid en welvaart, aardse eer en roem: wat een rommel vergeleken hierbij! De totale hoeveelheid en het gehele wezen van alles waar mijn ziel op hoopt woont in mijn hart: Christus geopenbaard, Christus werkelijk genoten, Christus de Hoop der heerlijkheid. O, verbazingwekkende genade! U kunt dit grote lied ook meezingen. Soms denk ik dat Christus zo dierbaar is! Geen wonder dat de martelaren Zijn lof in de vlammen gezongen hebben! Toen ik eens de doodsklokken heb horen luiden en gehoord heb dat er een ziel vertrokken was naar de eeuwigheid, klonken de volgende woorden door mijn ziel met onuitsprekelijke vreugde: *Zalig zijn de doden die in de Heere sterven, van nu aan. Ja, zegt de Geest, opdat zij rusten mogen van hun arbeid* (Openb. 14: 13). Dit deed mijn ogen wegsmelten in tranen. Ik benijd de rijken en de groten der aarde niet. Laat hen verachtend en minachtend op ons neerzien, als zij dat willen. Laat hen mijn naam verwerpen als slecht. Het kan mij niets schelen. Ik wil niet door stervelingen geprezen worden. Ik hoef ook geen eenheid met lege belijders. Ik begeer en verlang ernstig naar de gebeden van de lieve, worstelende Jakobs van de Heere, die bij God vermogen. Ik zie het als een voorrecht als zij voor mij bidden. Als ik dit voorrecht niet zou mogen hebben, dan heb ik een aandeel in de voorbede van mijn ten hemel gevaren Zaligmaker hierboven. Daarom zal mijn ziel rusten in hoop en geduldig wachten tot mijn verandering zal komen. Zij kunnen echter niet weigeren voor mij te bidden. Want zij die met de Heere verenigd zijn, zijn één in de geest. Daarom, broeder, bid voor Sion en dan zult u ook voor mij bidden.

Uw geliefde in de Heere,

G. T. Congreve.

1843

Vier brieven van G.T. Congreve (2)

Vreugde in smarten

Mijn geliefde vriend,

Mijn benauwde ziel groet u in de Heere. *Genade, barmhartigheid en vrede zij vermenigvuldigd.*

Aangezien mijn gekwelde geest soms een klein beetje verlichting voelt wanneer ik door middel van een brief contact heb met degenen met wie ik een zoete, ernstige en heilige vereniging van de ziel gevoel, sta me dan toe, broeder, dat ik u nog een keer schrijf. Ik hoop dat dit nog een keer het geval mag zijn, als het naar de genadige, heilige wil en het welbehagen van mijn lieve, soevereine Heere is.

Ik dacht eens dat, als ik ooit tot de welgegronde, bevestigde hoop van mijn aandeel in Christus zou komen, dat ik dan nooit meer zou treuren of twijfelen. Maar nu weet mijn ziel wel beter, en zij heeft een getuige. Ik heb veel onfeilbare getuigenissen gehad van de Heere met betrekking tot mijn aandeel in Hem. Ook tot nu toe voel ik vaak zoete bewijzen van Zijn wonderbaarlijke goedertierenheid voor mij. Maar ondanks dit alles is mijn geloof zó zwak en mijn hart zó bedrieglijk, dat zodra Hij het gevoelige genot van Zijn lieflijke tegenwoordigheid van mij terugtrekt, en ophoudt gemeenschap te hebben met deze nietige worm, ik dan achterdocht, twijfel, vrees, jaloersheid en verdachtmakingen voel opkomen in mijn hart. Zo'n gevoelige duisternis en hardheid van het hart volgt erop, en ik ben dan zo gebonden en gevangen in mijn gebeden en overdenkingen, en ik voel zo weinig wil, hart of geneigdheid om te bidden, dat ik niet kan zeggen wat ik van mezelf moet denken. In die tijden voel ik me niet geschikt om een gezelschap van wie dan ook op te zoeken, of om iemand te schrijven, te zien of te spreken, en daar heb ik dan ook geen zin in. Ik zou me dan liever willen verstoppen voor stervelingen, als ik met mijn werk zou kunnen stoppen. Dan zou ik mijn leven in het verborgen kunnen wegtreuren, totdat de Heere weer verschijnt en mij het verlangen van mijn hart, [ten minste] gedeeltelijk, nog één keer opnieuw geeft. Want laat Hem mij geven wat Hij wil, mij begunstigen met wat Hij ook wil: steeds blijft mijn ziel wat meer begeren uit Zijn lieve handen. En wanneer Hij mij het meest begunstigt met hetgeen Hem behaagt aan mij te geven, om dan stil te zijn en mij terug te trekken van alle lawaai van de wereld en uit het gezichtsveld van elke sterveling te zijn, past mij nog het best. Mijn lieve vrienden doen er dan goed aan om met hun vriendelijke en dringende uitnodigingen te stoppen, hoewel ik hen daar wel heel erg dankbaar voor ben.

Verder worden de smarten van mijn hart dagelijks alleen maar groter. Zij zijn precies in verhouding met de overvloedige vreugde in mijn ziel, soms heb ik een dubbele mate van die smarten. Hoe hoger ik opstijg in mijn gevoelens, hoe dieper ik daarna in de diepten van ellende en smart wegzink. Ik bid om vermeerdering van het geloof, maar ik krijg een vermeerdering van beproevingen. Angst en smart in mijn

geest wachten mij na elke vreugdevolle tijd van gemeenschap met God, 'uit de diepte van de hel'; de diepten van zonde, schuld en ellende. Hoe vaak staat er al niet in mijn ervaring een 'nog een keer' opgetekend! De zonde verwondt mijn hart. Ik zie op het enige Tegengif. Ik treur en ween in hoop. De schuld bevuilt mijn geweten. Ik pleit op de Naam en verdiensten van Jezus, en vlucht naar de fontein van Zijn bloed, en dat met onuitsprekelijk beven, angst, verwachting en verlangen. De ergste ellende buigt mijn zondezieke, belaste, benauwde ziel neer. Ik verlang en beef ervoor om de belofte van Zijn almachtige arm aan te grijpen, om zo de rust in te gaan. Zoals ik hiervoor met hart en mond Zijn grote lof gezongen heb, zo hoopt mijn ziel nog steeds om Hem weer te prijzen. Maar dit bevredigt mij niet. Terwijl mijn harp aan de wilgen gehangen is, antwoordt mijn bedroefde hart: 'Hoe kan ik het gezang des HEEREN zingen in een vreemd land?' Mijn Heere vertraagt het verhoren van mijn gebed en mijn ongelovige hart wordt onmiddellijk flauw en vermoeid van zo lang te wachten en uit te zien. Dan antwoordt Hij mij door tegenstrijdigheden en kruisen. Mijn opstandigheid vanbinnen zegt ertegen: 'Bid niet meer.' Maar zo gauw als het ongeloof zijn werk gedaan heeft, doet een groter geworden gewicht van zorgen, schuld, zonde en wee mij opnieuw en opnieuw hardop roepen en treuren, totdat de verdrukking lijdzaamheid werkt (Rom. 5), en ik ertoe gebracht ben om mij te onderwerpen aan de Goddelijke soevereiniteit. Als ik op die manier ertoe gebracht ben om geduldig te waken, bidden en de tijd af te wachten die de Heere bepaald heeft en Zijn rechtvaardige, heilige en lieve wil te verdragen, dan ervaart en leert en voelt en weet en ziet mijn ziel meer en meer van Zijn getrouwheid, lankmoedigheid, goedheid, macht, liefde en barmhartigheid. Zij ziet, voelt en ervaart in meerdere mate de heerlijke wonderen die Zijn genade kan doen, totdat mijn hart en ziel overvloedige hoop, lof en dankzegging heeft aan de voeten van mijn lieve Verlosser, door de kracht van de Heilige Geest, tot lof van Zijn Naam, bij Wie en door Wie ik een verzegelde erfgenaam van de erfenis hierboven ben, en aangenomen ben in de Geliefde. Dan laat Jezus de hemelse dauw van Zijn liefde in mijn ziel druppen. En ik gooi in ruil daarvoor mijn alles voor Zijn voeten neer en ik vlieg in Zijn armen, waar ik ook alle ellenden, teleurstellingen en smarten snel vergoed krijg die ik in het wachten op Hem en Zijn Goddelijke welbehagen heb moeten verduren.

Zo werkt de verdrukking lijdzaamheid, en de lijdzaamheid bevinding, en de bevinding hoop, en de hoop beschaamt niet, omdat de liefde Gods in onze harten uitgestort is. Mijn broeder, hoe gezegend is het om de waarheid van de ernstige, getrouwe woorden van God door gevoelige ervaring te leren. Wat spoort het weinige dat mij tot nu toe is geleerd mijn verlangende ziel toch nog steeds aan om zo meer en meer te weten over de verborgenheden van het Koninkrijk. O, met welke zoetheid en kracht drupten deze woorden toch in mijn ziel, toen mijn hart op het punt stond om te breken van de heftige verlangens daarnaar, op de andere morgen: *Dan zult u kennen, als u vervolgt de Heere te kennen.* (vgl. Hos. 6:3). 'Zal ik kennen, Heere?' antwoordde ik in tranen. 'Dan ben ik er zeker van dat U mij bekwaam moet maken om U nog meer te kennen, anders zal ik, met zo'n bedrieglijk hart als ik heb, er zeker van zijn dat ik zal dralen op de weg, en uiteindelijk voor eeuwig om zal komen.' Al de bitterheden bij elkaar, waarvan ik zeker ben dat die ermee vermengd worden, en die mijn beker zullen vullen in dit zondige, waardeloze leven, kunnen mijn ziel terug doen schrikken van het verlangen naar de hemelse zoetigheden van de liefde en godsdienst van Jezus Christus, mijn Heere, voor Wie ik het verlies van mijn wettische gerechtigheid en al de zogenaamde goedheid en verdiensten geleden heb. Ik reken dat alles, en alle dingen daarnaast, maar als drek, opdat ik Christus mag gewinnen en in Hem gevonden mag worden, bekleed met Zijn gerechtigheid en gewassen in Zijn bloed. Zo word ik, terwijl ik nog hier ben, geschikt gemaakt om voor eeuwig met Hem in de heerlijkheid te leven en te regeren. Mijn gezicht is vaak nat van tranen van vreugde en liefde als ik eraan denk hoe wonderlijk ik me zal voelen en daar zal verschijnen als ik daar eenmaal veilig aangekomen zal zijn, ver bij deze wereld van zonde en wee vandaan, ver van het geweergeschut van satan, om nooit meer te zondigen, nooit geen smart meer te hebben en om met Hem te zijn, Die mijn ziel liefheeft, om naar Zijn gelijkenis te stralen, en dat voor eeuwig.

Mijn lieve vriend, ooit vervloekte ik de dag waarop ik geboren was, en benijdde ik zelfs de redeloze dieren. Maar nu zegent mijn ziel God (soms zelfs door de liefde vervoerd) omdat Hij mij het leven en het bestaan gegeven heeft, en omdat Hij zo'n zoete en dierbare hoop in mijn hart opgesloten heeft.

‘Wonders of grace to God belong;
Repeat His mercies in your song.’

‘Wonderen van genade behoren aan God toe;
Zing steeds weer van Zijn genade in uw lied.’

Laat de lieve, zwakke heiligen van mijn Heere niet verflauwen of ontmoedigd worden omdat zij niet in die mate begunstigd zijn. Zouden zij zo gezegend willen zijn? Dan moeten zij eerst door grote verdrukkingen en angsten van lichaam en geest heen gaan. De jaren van smart, benauwdheid en verdrukking, zowel in de geest als in het lichaam, die ik heb geleden, de verliezen, kruisen, teleurstellingen, bespottingen, hoon, vervolging, harde woorden, verdrukkingen en beproevingen die ik gedragen heb; de jaren van gerustheid in Sion die over mijn hoofd gegaan en weer weggegaan zijn, samen met het verdriet, het bitter berouw, verschrikkingen, vrezes, het treuren, worstelen en geroep om vergeving, vrede en vrijheid. Dat voelde ik voordat deze gunsten weer in mijn ziel werden gebracht! Men moet niet denken dat deze dingen maar kleinigheidjes zijn, en toch ben ik er zeker van dat zij (in mindere of meerdere mate) velen te wachten staan, willen zij ooit gebracht worden tot de ware vrijheid van het Evangelie. Daarom huilt mijn ziel vaak voor de Heere omwille van Zijn lieve Sion. Ik beef, opdat mijn eigen bedrieglijke, verraderlijke, zondige hart niet weer in die staat zal terugzakken. ‘We kunnen de beginselen van de zonde weten, maar wie zal het einde ervan vertellen?’ Wie kan de schrik des Heeren verdragen wanneer Hij opstaat om de zonde te straffen? Wilt U mij overeind houden? Dan zal ik veilig zijn. Maak mij levend en ik zal U aanroepen. Wend mijn gevangenis, breng mijn ziel uit de gevangenis, opdat ik U mag prijzen. Stort Uw Heilige Geest over mij uit, opdat ik meer mag weten, en meer mag voelen, en meer van de verborgenheden van God en Christus, van Zijn wil, liefde, tegenwoordigheid en bloed krachtig mag genieten. Openbaar Uzelf aan mij zoals U Zich niet aan de wereld openbaart, en verberg mij in Uw boezem totdat al mijn smarten, benauwdheden, zorgen en weeën over en voorbijgegaan zijn, en laat mij mezelf en al mijn zaken bij Uw lieve voeten achterlaten en geheel aan Uw genadige, soevereine en wijze beschikking overlaten en dat wij van geen andere wil weten dan die van U. Geef mij licht, leven, zalving en liefde, die voor eeuwig in mijn ziel opspringt, en de kracht om U te prijzen naar het verlangen van mijn hart, zodat ik voorbeeldig mag zijn voor mijn broeders en in leven en sterven Uw getuige mag zijn, in een zoete rust, in vrede en stilte, ja dat ik een monument van genade, liefde en barmhartigheid mag zijn tot Uw onsterfelijke lof en heerlijkheid. Dat Uw Sion heilig vlam mag vatten om de Heere voor eeuwig te zegenen voor de onderscheidende genade, die zo vrij verleend is, zonder geld en zonder prijs. Deze zaken vormen het wezen van het onophoudelijke geroep van mijn ziel, en dat nacht en dag, gedurende mijn waakzame ogenblikken, en tijdens mijn vrije tijd en ik hoop dat dat zo zal zijn totdat mijn stem zal zwijgen in de dood en het gebed van mijn hart veranderd zal zijn in lofprijzingen hierboven. Dan zal ik tevreden zijn, en dat volmaakt. En dat zal ik niet zijn tot dat moment. Loof de Heere.

Als de wereldling en ook de grote hoop van belijders slechts de helft wist van de pijnlijke tegenstrijdigheden en veranderingen die constant door mijn hart heengaan, dan ben ik er zeker van dat zij mij zouden neerzetten als de laagste van alle huichelaars. En als zij dat zouden doen, dan zou het mij bij tijden niets doen, want zij kunnen mij niet zwarter en vuiler voorstellen dan hoe ik mijzelf zie en voel. De Heere is mijn Getuige. En toch is er hoop voor iemand als ik. En mijn ziel wil ook geen ander offer dan het algenoegzame Offer van mijn lieve Heere Jezus Christus, dat geofferd is op Golgotha, naar de oude regels en het eeuwige besluit van Jehova, en Zijn bepaling en voorkennis en het doel en de raad van Zijn wil zijn volkomen genoegzaam en genoeg voor mij, hoewel ik steeds maar weer opnieuw tegen Hem heb gezondigd. Hij heeft mijn ziel gewillig gemaakt op de dag van Zijn heirkraft om behouden te worden op Zijn Eigen manier en op Zijn Eigen voorwaarden, zoals ik hiervoor al gezegd heb tegen een zeer geliefde broeder. Hij heeft, door de Heilige Geest, steeds maar weer aan mijn geweten de kracht van het verzoenende, reinigende en vergevende bloed van de lieve Verlosser laten voelen. Zodat ik het getuigenis in mij voel dat Hij bekwaam en gewillig is om mij volkomen zalig te maken, en allen die, geleerd en beïnvloed door de Heilige Geest, ooit door Hem tot God zullen komen. Er kan en zal in de gewetens van Zijn tegenstanders, als zij in die staat zullen leven en sterven, een verschrikkelijke verwachting van het

oordeel zijn, dat hen met een onuitblusselijk vuur zal verbranden. En toch kan mijn ziel niet vrezen dat dit mijn toestand zal zijn, hoewel ik beef voor anderen. Het besprenkelde bloed van Jezus, dat ik in mijn geweten voel, is een vredig teken voor mij. Terwijl ik dit nu opschrijf, smelt mijn ziel in liefde, verwondering en verbazing.

Maar wat loop ik nu af te dwalen? Vergeef me, mijn broeder, als ik u te lang opgehouden heb. Het gewicht waarmee het soms op mijn ziel gedrukt wordt om te schrijven naar mijn vrienden is groter dan ik kan dragen, zodat ik gedwongen ben om mijn geest wat te verlichten. En wanneer ik vervolgens begin, dan gooit satan zoveel hindernissen op de weg, en dan voel ik mij zo gebonden en gevangen, dat ik vaak mijn papier aan de kant leg en denk dat ik nooit meer zal proberen om te schrijven. Maar het gewicht op mijn ziel wordt dan steeds groter, totdat het mij verplettert. Mijn gebed des geloofs is uit mijn hart tot de Heere om Zijn hulp te vragen, om te vragen of Zijn zegen en zalving het lezen van dat wat geschreven is, mag vergezellen. En zo begin ik, in de kracht en het vertrouwen dat Hij mij geeft. Terwijl ik aan het peinzen ben, begint het vuur te branden en mijn bevende hand en hart gaan dan samen verder. En als het Hem behaagt om hetgeen ik schrijf aangenaam te maken bij degenen aan wie het geschreven is, of wanneer een woord dat in grote zwakheid is opgeschreven door Zijn Eigen macht een lieve bedroefde heilige vertroost, dan is mijn ziel van harte gewillig en dankbaar opdat Hij al de eer zal krijgen.

Daarom zal mijn broeder de vrijheid die ik genomen heb om hem zo te schrijven, wel vergeven, en als hij het voor elkaar kan krijgen om voordat hij teruggaat een dag bij ons te komen, en bij ons 's avonds te preken, dan zullen wij heel blij zijn. Wij hopen om zo snel als mogelijk is van u te horen welke dag we u kunnen verwachten.

Met mijn vrouw, die een medereiziger is naar het Koninkrijk, en onze beide lieve kinderen, gaat het door genade veelal zoals gewoonlijk. De liefde van ons beiden aan u en Mrs. S.

In de hoop op een heerlijke onsterfelijkheid en een eeuwig leven voorbij het graf,
Ik blijf, de uwe in de Heere,
G. T. Congreve,
Bedworth, 16 april 1846.

(De lieve goede man die deze aangename, diep bevindelijke brief schreef, waar een goede reuk vanuit gaat, is gegaan naar het eeuwige genot van die gezegende Heere in Wie hij zo geloofde en Die hij zo liefhad toen hij nog hier beneden was. Hij stierf op vrijdag 26 april, 69 jaren oud, nadat hij een maand ziek was geweest. Gedurende zijn ziekte werd hij op een aangename wijze en bijna onafgebroken begunstigd met de tegenwoordigheid van de Heere. J. C. Philpot)

Vier brieven van G.T. Congreve (3)

Als stervenden, en ziet, wij leven.

Als stervenden, en ziet, wij leven.

Zeer geliefde vrienden,

Wees gegroet! Moge de vrede van God op u rusten. *Want gij zijt waardig.* Onwaardig in uzelf, maar waardig in Jezus. O, wat is het toch gezegend om dit te mogen voelen!

Ik twijfel er niet aan dat u teleurgesteld bent vanwege het feit dat u niet eerder een brief van mij gehad hebt. Maar, lieve vriend van me, u moet het me wel vergeven en door de vingers zien, want zo vlug als ik begin te schrijven, zo vlug worden de hindernissen vermeerderd. Maar hoe vaak is mijn ziel niet verfrist geworden en heeft mijn ziel zich niet verheugd in de vertroosting die ik heb als ik op deze wijze in contact ben met mijn vrienden in de Heere. Dit is tot nu toe een gezegende en begerenswaardige bezigheid voor mij geweest.

Dit weet de satan ook heel goed. Daarom probeert hij dit te verhinderen en hij kwelt me zoveel hij maar kan. Dit is zo erg, dat ik soms radeloos ben en denk dat ik het maar nooit meer zal wagen om over geestelijke zaken te schrijven.

Een paar dagen geleden pakte een arme vrouw in tranen mijn handen beet en loofde God dat ze enige tijd geleden een van mijn brieven in de Gospel Standard had gelezen. Zij zei dat als dit de gevoelens van een christen waren en ik een christen was, zij dan hoopte en geloofde dat zij ook een christen was. Dit verbrak mijn harde, verdrietige hart. Het bemoedigde mij om mijn haastige besluit terug te nemen en om de zaken in de handen des Heeren over te geven. Ik had hier dus weer een nieuw bewijs dat het voor de Heere niet nodig was om mensen die grote gaven, talenten, geleerdheid en veel licht hebben, of de middelen die de mensen het meest geschikt achten, te gebruiken, om wanneer het Hem genadig behaagt Zijn volk te vertroosten, of Zijn alwijze voornemens uit te werken.

Nee, geloofd zij Zijn lieve, heilige Naam! Hij zal en wil door die instrumenten en middelen werken waarvan wij de minste verwachting hebben. Hierdoor is het des te duidelijker waar die kracht vandaan komt, zodat de trotse, opgeblazen mens vernederd mag worden en Hij hier alleen de eer van krijgt.

Wie had kunnen denken dat slijk het middel zou zijn om het gezicht van de blinde man te herstellen? Wie had kunnen denken dat de God van alle genade en heerlijkheid het voornemen had om die paar arme, ongeleerde vissers tot gezegende apostelen van het Lam te maken, wat vanouds ook al geprofeteerd was? Wie had kunnen denken dat het huisgezin van God, Zijn uitverkorenen, Zijn verlost en Zijn geliefden de arme, verachte en beproefde mensen van deze wereld moesten zijn, als de Schrift dat ons niet bekend gemaakt zou hebben? Er worden slechts heel weinig rijke, wijze en edele gevonden bij dat hoog bevoorrechtte gezelschap. Wie had kunnen denken dat de vervolgende Saulus bestemd was om Paulus, de geliefde, te worden?

Wie had meer dan vijftig jaren geleden kunnen denken dat ik, toen mijn lieve vader en moeder hun geliefde eerstgeborene bijna twee weken lang zagen stuiptrekken en toen mijn moeder zeven dagen en nachten onafgebroken heeft moeten waken, gespaard zou worden, opdat ik deze wonderen zou mogen zien? Ja, dat ik zo'n hemelse zegen zou voelen en dat het voor vele getuigen openbaar zou worden dat ik een vat van barmhartigheid ben? Maar de tijd en Almachtige genade hebben laten zien dat het waar is. O, mijn lieve vrienden, mijn hart bloedt en zingt nu met liefde en met lofzangen tot de God van mijn leven en van mijn zaligheid voor Zijn goedertierenheden. Het smelt van heilige verwondering aan Zijn lieve, heilige voeten. Als Hij maar voldoende kracht en genade schenkt, dan voel ik dat ik mijn leven met blijdschap in Zijn dienst zou kunnen besteden en mijn leven voor Hem zou willen slijten. Voor Hem, Die bloedde, kermde en stierf voor mij! Voor mij! O engelen, o verlost in de heerlijkheid, o heilige Trooster op aarde: kom, geef toch getuigenis aan de oprechtheid van mijn wenende hart!

'The sum total of all that He has to bestow;
My soul craves to possess, feel and enjoy below.'

'De totale som van alles dat Hij mij te geven heeft,
Begeert mijn ziel hier op aarde te bezitten, te gevoelen en te genieten.'

Als ik om meer zou vragen dan wat Hem behaagt om mij hier op aarde te geven, dan weet ik dat Hij het mij zal vergeven. Hij zal het mij niet verwijten. Omdat Hij steeds tegen mij zegt dat ik mijn mond wijd open mag doen en Hij mijn mond ook werkelijk vult. Dan voel ik mij bemoedigd om Hem te vragen of ik steeds een levende voorraad mag hebben. Want mijn verlangens zijn bij tijden als een stromende rivier. Alleen de volheid van Hem, Die alles in allen vervult, kan die verlangens bevredigen. Ik voel dat ik alleen maar kan leven als ik mijn diepste klachten en verdriet bij Hem kan uitzuchten. Ik houd ervan om op die manier mijn stervende leven weg te zuchten. Zo leert de Heere mij om dagelijks aan de zonde te sterven en voor God in de geest te leven. Sterven is een moeilijke taak voor de oude natuur. Zo is het ook een moeilijk werk om van een boezemzonde te scheiden en dagelijks aan de zonde te sterven. Steeds de zonde te voelen leven in mijn sterfelijke leden en te voelen hoe die zonde mij elk uur pijnigt, is werk dat nog zwaarder valt. Dit te voelen terwijl er ook inwendig leven is dat nooit zal sterven, wordt door Paulus in de volgende woorden uitgedrukt: Als stervenden, en ziet, wij leven. Dit is inderdaad een zoete en plechtige verrassing! Het is voor degenen die buiten zijn maar een gelijkenis, maar het is aan mijn ziel en aan uw ziel, mijn vriend, duidelijk geopenbaard (vgl. Matth. 13: 10-11). Het is een verborgenheid die geopenbaard is door de Geest. Geloofd zij God, dat Hij mij een natuurlijke én geestelijke geboorte gegeven heeft. Het is zinloos als we de ene geboorte deelachtig zijn, zonder de andere deelachtig te zijn. Maar als zij samengevoegd zijn, dan is het werkelijk gezegend. Moge de lieve Naam van mijn Heere voor eeuwig aanbeden worden, want Hij heeft mij tot de allerheiligste plaats geroepen, om te leren en te weten wat de geheimen van Zijn liefhebbende hart zijn. Er is geschreven: *De verborgenheid des HEEREN is voor degenen, die Hem vrezen* (Ps. 25: 14) en voor degenen die op Zijn genade hopen. Mijn ziel heeft de God des hemels lief, mijn ziel dient en vreest Hem en hoopt steeds op Zijn genade. Ik heb Hem lief, omdat Zijn Geest getuigt dat Hij mij eerst heeft liefgehad. Ik heb Hem lief vanwege al de goedertierenheid die Hij mij betoond heeft en, naar ik vertrouw, mij nog betonen zal. Ik dien Hem, omdat Hij mijn hart aan Zich verbonden heeft om dat te doen en omdat ik heb gezien dat Hij tot nog toe zo goed, genadig en ontfermend voor mij geweest is. Ook omdat ik zie en ervaar dat Zijn dienst zoet, heilig, ja een volmaakte vrijheid is. Ik vrees Hem. Niet met een slaafse vrees, maar met een kinderlijke vrees. Niet als een wrede slavendrijver als toen

ik nog onder de verschrikkingen van de wet was, maar ik vrees Hem als mijn Heere en Meester, mijn Verlosser en Vriend, onder de banier van Zijn liefde en de Evangeliewet van de vrijheid. En dat met een kinderlijke, heilige vrees die ik van binnen gevoel, opdat ik zo'n lieve, getrouwe Vriend als Hij voor mij is toch niet zou beledigen. Opdat ik toch geen reden zou geven dat Hij Zijn lieflijke aangezicht van mij zou verbergen en zou weigeren om met mij gemeenschap te hebben. Dit weigert Hij geregeld, omdat ik niet anders kan dan tegen Hem te zondigen, wat mijn ziel doet zuchten, omdat ik dan weer belast ben. Dit is de reden dat mijn leven zo is alsof ik voortdurend aan het sterven ben. En toch kan ik niet sterven. Mijn vriend weet goed wat ik bedoel. Daarom vreest mijn ziel om tegen Hem te zondigen. Niet vanwege vrees voor de hel en de pijn, maar vanwege hetgeen ik hiervoor gezegd heb. Omdat ik Hem liefheb en de zonde haat en omdat ik mijzelf haat omdat ik niet kan stoppen met zondigen. Omdat ik mijn waardeloze, stervende leven in een onafgebroken gemeenschap met Hem zou willen besteden, om altijd te leven alsof ik wist dat ik nu zou gaan sterven. Ja, om zo triomferend te sterven als ik voor eeuwig hoop te leven voor de eeuwige troon hierboven.

Ik verwacht niet dat ik aan deze zijde van het graf vrij van de zonde zal zijn. Dat zoek ik ook niet. De Kanaänieten waren in het land overgebleven ten goede van Israël. De zonde heeft ten goede van mij gewerkt, maar voor een deel ook ten kwade. De zonde zal echter eindigen in mijn onsterfelijke goed, zonder enige schade te doen. Geloofd zij God voor deze zoete verzekering. Hoe kwam ik aan die verzekering? Door het verzegelende getuigenis van God de Heilige Geest en de toepassing van het verzoenende bloed van Jezus, dat ik vele malen in mijn geweten heb gevoeld. Hoe weet ik dat dit van God kwam? Door de zoete en gezegende uitwerkingen, waarvan ik gevoel dat die in mijn hart gewerkt zijn. Wat zijn die uitwerkingen? Liefde, vreugde en vrede in de Heilige Geest. Blijft deze verzekering in mijn binnenste? Ja, omdat ik begunstigd ben met de gemeenschap met God door het geloof. Kan er gemeenschap met God genoten worden terwijl er nog schuld blijft liggen op het geweten? Onverzoende zonde en schuld die nog niet is afgewassen door het verzoenende bloed kappen de vleugels van gemeenschap af. Een schuldige, door de zonden belaste en zwaarbeladen ziel kan smeken tot en worstelen met God, maar een levend geloof in beoefening alleen kan zegevieren. Gemeenschap met God kan alleen genoten worden als de verzoenende genade laat zien dat de schuld en zonden aan het kruis genageld zijn en als het handschrift van de wet, dat eens tegen ons was, uitgewist is. Hoe kan ik weten dat ik in het worstelen de overhand krijg bij God, terwijl de Heere vooralsnog vertraagt om de gebeden te verhoren? Wanneer het geloof mij verzekert dat het gezicht zal komen op de tijd die door God Zelf bestemd is en wanneer mijn ziel in staat gesteld is om erop te wachten in hoop en te waken in het gebed. Waarom hoop ik dat ik het leven van God in mijn ziel heb? Omdat ik niet kan leven zonder het goede Woord des Levens te proeven, hanteren en gevoelen. En dat gevoel is een teken van leven. Zo zijn ook het 'hanteren' en 'proeven' [van het goede Woord Gods] tekenen van leven. Waarom verlang ik ernaar om het goede Woord des Levens zo te proeven, hanteren en te gevoelen? Christus is het goede Woord des Levens. Hij is het Leven van mijn ziel, het Leven van mijn geest, de Vreugde van mijn hart en de Roem van mijn tong. Hij is het Woord van God dat mij levend maakt, genezen en vertroost heeft. Ik wil nog meer en nog meer van Hem smaken, omdat ik hiervoor ook al van Hem geproefd heb. Ik zag dat Hij toch zo zoet en dierbaar was voor mijn ziel, dat niets op deze aarde aan Hem gelijk is. Omdat ik met een levende honger naar Hem gevoed ben en een verlangen voelde om op deze wijze gevoed te worden. Ik wil van Hem [een gelovig] gebruik maken, zodat ik meer en meer verzekerd zal worden dat Hij dezelfde Jezus is Die op Golgotha voor mij gestorven is en met Wie ik hierboven hoop te leven en te regeren. Omdat ik al eerder van Hem [gelovig] gebruik heb gemaakt, werd bewaarheid dat Hij dezelfde Persoon is. Terwijl ik [gelovig] van Hem gebruik heb gemaakt, druipten mijn vingers van zoete en geurige mirre, mijn ingewanden werden ontroerd om Zijntentwil. Mijn hart werd versmolten, verbroken en krank gemaakt van liefde tot mijn Allerliefste. Ik zou Hem willen gevoelen zoals ik Hem boven hoop te gevoelen. Want ik voelde dat Hij zo dierbaar is dat ik werkelijk denk dat ik nooit tevreden zal zijn totdat ik daar Zijn lieflijke tegenwoordigheid zal genieten, om nooit meer te zondigen. Waarom denk ik dat ik dagelijks aan de zonde sterf, terwijl ik zie dat de zonde nog steeds in mij leeft? Ik sterf dagelijks aan alle hoop dat ik aan deze zijde van het graf vrij zou zijn van de zonde. Ik sterf dagelijks aan alle verwachting om ooit gered te worden van de zonde en ellende en om ooit, in een rechte weg, mijn schuld uitgewist te hebben uit mijn geweten, om

zo de vrede van God in mijn hart te doen komen, zonder dat ik werkelijk in mijn hart gevoel dat de Geest de verdiensten en verzoening van Jezus toepast. Ik sterf dagelijks aan de liefde tot de zonde. Net zoals een stervende heilige in het genot van de tegenwoordigheid van zijn Heere op de zonde zou zien. Hij zou verlangen om er voor eeuwig van verlost te zijn, zodat de zonde hem geen verdriet meer zou doen. Ik strijd dagelijks om mijn banden met de zonde los te maken, zoals iemand zou proberen om een slang los te krijgen. Ik verlang er zeer naar dat de zonde haar grip op mij zal verliezen. Ik voel dagelijks de pijnscheuten van stervende zonden in mij, hoewel de zonden nog steeds levend zijn, tot mijn grote kwelling en ellende. Ik voel wel dat de kracht van de zonde, namelijk haar veroordelende kracht, weggenomen is. Want Christus, het Einde der wet, woont in mijn hart, de Hoop der heerlijkheid. Toch sterf ik dagelijks in de zonde, in de ellende die ik voel omdat de zonde nog steeds over mij heerst. Door deze en andere oorzaken die ik niet zal noemen, voel en weet ik dat ik dagelijks aan de zonde sterf, hoewel de zonde nog steeds in mij leeft. En, God is mijn Getuige, wat verlang ik toch meer en meer om een nieuw leven te leiden dat naar de gerechtigheid is. Dat mijn ziel meer en meer vertroost mag worden en mijn lieve, genadige Heere daardoor voor eeuwig zal verheerlijkt worden. Ik ben dood voor de wet als zijnde een verbond der werken. Hoewel ik zo lang aan de zonde aan het sterven ben, leef ik toch in de hoop dat ik eens zal voelen dat de zonde in mij de geest zal geven. Dat zal gebeuren in de doodsjordaan. Dat zal het geval zijn als ik mijn laatste adem uitgeblazen zal hebben. O, met welk een verrukking en verwondering zal ik in de eeuwige omhelzingen van Jezus, mijn Heere vliegen, terwijl mijn rouwende vrienden om mijn waardeloze overschot zullen staan en hier beneden met de zonde blijven worstelen. Mijn hart en ziel smelten nu van vreugde bij deze gezegende overdenking, hoewel de gedachte aan het achterlaten van mijn eigen leven en vlees mijn gevoelens bovenmate verwonden. Laat daarom deze regel op mijn voorhoofd getekend worden: *Als stervenden, en ziet, wij leven, want Christus leeft in mij.* Om deze reden ben ik altijd overgeleverd aan de dood, opdat mijn geest behouden moge worden in de dag van de Heere Jezus.

Lieve Naam! Hij zal het laatste woord hierover nooit horen wanneer Hij mij verlost zal hebben om nooit meer te zondigen. Wij kennen ten dele. Zegt Paulus. Wat een vermaak had hij in zijn ziel om zo zijn getuigenis af te leggen ter ere van God voor de kerken. Wat een vermaak heb ik in mijn ziel om mijn getuigenis af te leggen ter ere van God voor mijn vrienden, dat het gezang der verlostten in de heerlijkheid de inhoud en de vreugde van mijn hart is. Ik kan getuigen dat ik in een gezegende mate weet wat de vreugde van de hemel is, voordat ik die gelukkige plaats zal bereiken. *Alsdan zal ik kennen, gelijk ook ik gekend ben.* (1 Kor. 13:12).

‘O, to grace how great a debtor
Daily I’m constrained to be!
Let that grace, Lord, like a fetter,
Bind my wandering heart to Thee.’

‘O, wat ben ik toch verschuldigd aan genade!
Dagelijks word ik gedwongen om van genade te leven!
Laat die genade, Heere, als een ketting,
Mijn afdwalende hart aan U verbinden.’

En weer: *Als stervenden, en ziet, wij leven.* Alsof wij altijd aan het sterven waren en toch leven zullen. Hoe pijnlijk! Hoe benauwend! Hoe verrassend! Inderdaad een waar portret van iemand die enig leven heeft! O, hoe verrassend kwam het mij later voor dat ik in het leven gehouden ben terwijl ik midden in de verschrikkingen van de vlammen van Sinā lag. Ja, dat ik nog steeds gespaard ben om te zien en te voelen welke wonderen God kan doen. Het is voor mij niet minder verrassend om te gevoelen dat ik in al die jaren niet verteerd ben geworden in de oven van verdrukking, noch door de vlammen van de zonde en van een schuldig geweten, noch door de roede van Zijn hand. Ik ben steeds in het leven behouden om Hem te prijzen. Kom, mijn broeder, ga eens aan de kant en zie dit grote gezicht: een tak van het braambos dat niet verteerd is! O, verborgenheid van alle verborgenheden, heilig en goddelijk! U weet de oorzaak. Het onsterfelijke leven werd in mijn hart gevonden. Mijn ogen baden zich in mijn tranen en mijn ziel

bloedt van vreugde bij het horen van dat geluid. Verblijd u, o rechtvaardigen en heb deel aan de vervoering van mijn ziel, want de Heere heeft het gedaan. Vaarwel, mijn lieve broeder, dienstknecht van de allerhoogste God! Vrede zij met u en met uw vrouw en moge de voorspoed al uw werk vergezellen. Mijn ziel, mijn vrouw en al de broeders groeten jullie beiden in de Heere. Door genade gaat het veelal zoals gewoonlijk. Schrijf snel terug. Als stervenden, en ziet, wij leven. Ik ben een mysterie en wonder voor mezelf.

Uw geliefde in de Heere,
George Thomas Congreve.
Bedworth, 6 augustus 1846.

[Wat een licht, leven en kracht is er in bovenstaande brief! Wat een gezonde leer, genadige bevinding en levende praktijk! Hoe krachtig, gevoelig en bevindelijk drukt deze lieve man, die nu naar Huis gegaan is, de verlangende begeerten van zijn hart naar gemeenschap met de gezegende Heere uit! En toch: wat een gevoel van inwonende zonde en hulpeloosheid van het schepsel! We mogen deze brief echt wel een kort begrip van levende godzaligheid noemen. O, ik wilde wel dat wij nog meer van zulke levende bevinding in de Kerk van God hadden! Hoe weinigen schijnen in deze dagen van lauwe belijdenis te leven als onze lieve overleden vriend geleefd heeft, die, hoewel gestorven, toch spreekt in zijn brieven. Red. J. C. Philpot.]

Vier brieven van G.T. Congreve (4)

Een lofbetuiging

Mijn lieve vriend, het is nu een lange tijd geleden sinds ik in staat geweest ben om u te schrijven. Ik zal echter de zoete ogenblikken niet vergeten, die ik besteed heb in het spreken met u. Zij zijn nu voorbij en weggegaan. Vijftien of zestien maanden geleden verwachtte ik niet meer dat ik het licht zou krijgen dat nodig was om mijn weg te bezien. Veel minder verwachtte ik dat ik nog in staat zou zijn om u te schrijven.

‘Wonders of grace to God belong;
Repeat His mercies in your song.’

‘Wonderen van genade behoren aan God toe;
Zing steeds weer van Zijn genade in uw lied.’

Nu kan ik mijn weg zien terwijl het licht lieflijk schijnt, hoewel ik nog niet genoeg kan zien om iemands gelaatstrekken te onderscheiden als zij mij voorbijlopen. Ik ken hen alleen maar aan hun stem, maar wat een genade is het dat ik nog kan zien! Een oog is geheel verduisterd en het andere oog is heel zwak en kan niet scherp zien. De ontsteking was heel heftig. Maar geloofd zij God: mijn geestelijke zicht wordt sterker en helderder en mijn latere dagen zijn meer gezegend dan mijn eerdere dagen. Zo geeft de Heere een zoete vergoeding voor het zicht wat Hij weggenomen heeft. Zo ziet u dat Hij de vertroosting die ons het liefst zijn wegneemt, opdat Hij ons in plaats daarvan iets beters zal geven. Hij laat ons zien dat wij in de oven leren en de zegening verkrijgen die wij elders niet zouden kunnen krijgen en leren kennen. Hoe wijs, goed en genadig zijn alle handelingen van God met Zijn kinderen in de wildernis. Toch kunnen zij soms Zijn hand niet zien. Dan schijnen wij de zegen mis te lopen. Het is altijd door vele verdrukkingen geweest en dat zal ook zo blijven, totdat het laatste uitverkoren schip veilig aan zal komen in de haven van de eeuwige rust. Veilig bij Christus, om nooit meer te zondigen. Deze woorden vrolijken mijn hart vaak op. Zij brengen mijn hart in beweging en verwarmen mijn hart. Zo bemoedigde Paulus de oude kerken

gewoonlijk in al hun verdrukkingen. Hij wees ze op de Heere. Zo bemoedigt de Heere ook vaak Zijn verdrukte, arme, vermoeide en verachte volgelingen. Moge de Heere zo ook steeds mijn vriend en mijzelf bemoedigen in al onze benauwdheid, verdrukking en verdriet. Moge Hij ons leren dat alles niet opgewogen kan worden tegen de heerlijkheid die in ons geopenbaard is. De geest is inderdaad gewillig, maar het vlees is zwak. Hij weet dat en wij weten het ook. Hij kan en zal met ons medelijden hebben en nog steeds met ons meevoelen. Wij weten dat het waar is dat Hij, in plaats van ons van Zijn tegenwoordigheid weg te schoppen, onze trage harten een weinig tot Hem beweegt om ons opnieuw en opnieuw te zegenen aan Zijn lieve voeten.

Uw geliefde in de Heere,
George Thomas Congreve.
Bedworth, 1 maart 1858.

De trouw van God in het verhoren van gebeden, door Alfred Brandon (1).

Goddelijke tussenkomst

Bron: Gospel Standard 1880, blz. 116.

Hier volgen enkele brieven van ds. Alfred Brandon. Hij was predikant van de Grove Street Chapel, Drayton Gardens te Londen. Hij stierf op 25 november 1917 in de leeftijd van 101 jaar.

Geliefde vriend,

Ik voel me niet op mijn gemak vanwege het feit dat ik geen melding gemaakt heb van de vriendelijke tussenkomsten van de Heere voor mij, een arme, onwaardige zondaar. Ik zal ze nu zo getrouw mogelijk verwoorden, precies zoals deze hebben plaatsgevonden. Mijn dagen zullen spoedig ten einde zijn. Toch zullen deze weinige voorbeelden nuttig kunnen zijn tot hulp en bemoediging van enkele mensen in hun beproevingen. Doe maar met deze brief wat u wilt. En anders gooit u de brief maar weg.

Zeer hartelijke groet,

Alfred Brandon.

Camera Square, Chelsea, 1 september 1879.

Gij zijt mijn Hulp geweest, begeef mij niet, en verlaat mij niet, o God mijns heils! Psalm 27:9.

Ik kan met de psalmist werkelijk zeggen: *O God! Gij hebt mij geleerd van mijn jeugd aan* (Ps. 71:17). In 1833 begon de waarheid te lichten op mijn duistere ziel. Zelfs toen behaagde het de Heere al om mij de waarde van het gebed te leren en ook Zijn bereidwilligheid om het gebed te verhoren. Ik was toen zeventien jaar oud en mijn geliefde broers stonden de verandering tegen die in mij gewerkt was. Soms plaagden en kwelden zij mij. Op een zondag in de winter nam mijn broer William mijn krukken weg. Ik was toen heel erg verlamd. Hij verborg ze achter een van de hoge heggen in de tuin en zei: 'Kijk, nu kun je niet naar de kerk gaan. Ik ben er zeker van dat je de krukken niet kunt terugvinden.' Mijn hart leek wel te bezwijken. Ik legde mijn gezicht in mijn handen en zei: 'O Heere, help me.' En toen werd de plek waar de krukken lagen

mij duidelijk voorgesteld. Ik ging in het donker op mijn handen en knieën naar de plek achter de heg. Ik bevond mij precies op het juiste pad (er waren namelijk vele paden) en ging naar precies de juiste plaats. Ik tastte met mijn handen door de heg en raakte tot mijn vreugde de krukken aan. Ik haastte mij naar de plaats waar mijn hart al lang aanwezig was [namelijk de kerk]. Mijn geliefde broeder was verbijsterd en ik kon alleen maar zeggen: 'Loof de Heere, want Hij heeft mij verlost.'

Het eerste gedeelte van het geïnspireerde Woord dat met kracht in mijn ziel kwam, was Jesaja 26:4: *Vertrouwt op den HEERE tot in der eeuwigheid; want in den Heere HEERE is een eeuwig rotssteen.* Dit woord is tijdens de beproevingen en uitreddingen van de laatste vijftien jaar wel waargemaakt. Maar o, wat een ondankbaarheid, ongeloof en hardheid heeft dit hart van mij opgeworpen sinds die dag!

Ik zal nog een voorbeeld geven. Het vond plaats net een maand nadat mijn vrouw was overleden. Ik was achtergebleven met mijn dochter. Twee van haar tantes waren bij ons in huis. Op dinsdagmorgen kwam er een diepe indruk in mijn hart dat er ingebroken zou worden in ons huis. Ik zei het tegen mijn dochter, waarop ze glimlachte en zei dat zoiets nog nooit was voorgekomen. Maar ik kon deze diepe indruk niet kwijtraken en ik liet een grote bel in de overloop aanbrengen, met een touw naar haar kamer en een naar mijn kamer. Ik sprak met haar af dat wanneer zij de inbrekers hoorde, zij dan aan de bel zou trekken en het raam zou opengooien, dat tegenover mijn kamer stond. Ik zou dan hetzelfde doen. In die nacht was alles rustig. Ook konden wij de twee volgende nachten niets horen. Maar in de nacht van vrijdag werd mijn hart in een biddende gestalte gehouden, net zo lang tot ik uitriep: 'Heere, wat heeft dit te betekenen?' maar ik ging weer liggen en viel in een gezonde slaap, tot ongeveer één uur. Toen werd ik gewekt door een geluid in de kamer onder mij. Ik dacht dat ik het mis had en daarom wachtte ik om nog eens te luisteren. Toen was ik er zeker van dat ik voetstappen hoorde. Ik trok aan de bel, hetgeen mijn dochter ook deed, waarna zij het raam opengooide. Ik zei: 'Ze zijn in het huis!' maar zij probeerde mij gerust te stellen en vertelde mij dat ik alleen maar gespannen was. Toen hoorde ik een geluid in de achtertuin. Daarna was alles weer stil. Ik luisterde, maar hoorde niets meer. De volgende morgen werd duidelijk wat er aan de hand was. De beide voordeuren waren beschadigd door een breekijzer en de broeikas, die aan de achterkant stond, was opengebrosen. De kamer onder mij was met geweld opengebrosen en de deur naar de trap was gedeeltelijk beschadigd. Het geluid van de bel was ongetwijfeld het middel om ze op de vlucht te doen slaan. Zij zullen wel gedacht hebben dat het de politie was.

Aan het einde van het jaar daarop kwam ik in een heel erg neergebogen gemoedstoestand terecht. Na veel beproevingen en zielsworstelingen, gebruikte de Heere een ongebruikelijke weg om mij te verlossen. Ik viel in een diepe slaap en droomde dat ik op een zekere weg liep. De zon scheen en opeens werd ik gestopt door het neerdalen van een kleine, witte wolk. Ogenblikkelijk hoorde ik een stem zeggen: 'Het is de Heere, stel uw vraag.' Ik voelde een plechtige eerbied en toch ook geloof en moed. Ik zei: 'Heere, hebt U mij werkelijk door genade geroepen? Ben ik de Uwe?' De Heere sprak vanuit de wolk, die op mijn arm rustte op een vriendelijke, tedere wijze: 'Heb Ik u niet vele bewijzen daarvan gegeven? Ja het is zo.' Ik zei verder: 'Heere, vertel mij toch of U mij werkelijk geroepen hebt om in Uw Naam te spreken. Is het werk in mijn hart Uw werk? O, vertel het mij toch!' Opnieuw sprak Hij duidelijk: 'Heb Ik u niet geholpen op geheel uw weg? Heb Ik niet bewezen dat het zo was?' Met dat Hij dat zei, liet Hij mij de zoetheid van Zijn tegenwoordigheid gevoelen. Toen zei ik: 'O Heere, ik zal U nog een vraag stellen. Zal mijn einde vrede zijn en zal mijn einde gezegend zijn?' Zal ik voor eeuwig bij U zijn?' Hij gaf mij het meest gelukkige gevoel in mijn hart dat ik ooit ondervonden heb en zei: 'Ja, voor eeuwig de Mijne.' De wolk steeg op en ik ging mijns wegs. Toen werd ik wakker in de meest gezegende gemoedstoestand die ik ooit gevoeld heb. Het gevoel en de uitwerking ervan was zo duidelijk, dat ik werkelijk dacht dat ik nooit meer zou twijfelen. Maar helaas, ik heb heel vaak getwijfeld. Maar de Heere heeft mij toch op die wijze verlost. De verlossing die van Hem komt, is een verlossing. De zegening van God is een zegening, wat het middel en kanaal ook moge zijn waardoor Hij zegent.

Een andere genadige tussenkomst vond plaats op de avond voor de bruiloft van mijn dochter. Het was elf uur. Mijn nicht logeerde bij ons en wij waren in de benedenkamer onder de winkel. Omdat er geen petroleum in de lamp zat, pakte mijn dochter de volle kan. Zij goot echter te dicht bij de vlam en de lamp vloog in brand. Zij gooide de kan of de lamp op de grond en spoedig stond de kamer in brand. Wij bevonden ons in een gevaarlijke situatie. De enige deur waardoor wij konden ontsnappen, was samen met een ladekast in brand gevlogen. De brandende vloeistof verspreidde zich door de gehele kamer. Ik riep

naar een goede, oude vrouw die bij ons was, dat zij moest rennen voor haar leven. Toen wij met zijn drieën tussen de vlammen stonden, hief ik mijn handen op in de grootste angst die ik ooit gevoeld heb. Ik geloofde volkomen hetgeen ik zei: 'Wij zullen deze avond allemaal verbrand worden!' de woorden waren nog niet over mijn lippen gegaan, of de zoete hymn (die mij altijd zal bijblijven) kwam met een gezegende, gepaste kracht in mijn hart:

'De Engel van Zijn tegenwoordigheid verlostte hen.'

Op dat moment kwam er nieuwe levenskracht in mij. Ik verloor alle wanhopige gevoelens. Hoewel ik heel erg verlamd was en beide schoenen al losgemaakt had, haastte ik mij door de brandende deur naar de achterkeuken. Ik pakte de kleden van de vloer en gooide ze op de vlammen. Zo werd de brand bij de deur geblust. Vervolgens trok ik met een soort van onnatuurlijke kracht de laden uit de kast. Mijn dochter en nicht werden ook bemoedigd. Hoewel zij bijna gestikt waren door de rook vanwege het slaan met de tapijten, kleden en stoelbekleding, werden de vlammen toch geblust. En zo had de Heere ons bij vernieuwing genadig verlost. Geloofd zij Zijn heilige Naam.

De tegenwoordigheid van de Heere is ons teken van leven en de stem van de Heere is ons liefdesteken. Enige tijd na deze zoete uitredding en vertroosting, werd mijn dochter heel erg ziek. Er groeide iets in haar keel. Zij lag verschillende dagen ziek op bed en haar toestand werd steeds erger, totdat wij ons grote zorgen begonnen te maken. De dag van grote beproeving brak aan. De dokter had geen hoop. Zij kon slechts met de grootste moeite ademen. Ik zat in mijn kleine kamertje en vreesde elk moment te horen dat zij was heengegaan. Maar ik kon haar niet zien sterven. Ik denk dat ik nog nooit zo veel gehuild heb in mijn leven. De persoon die haar verpleegde kwam naar beneden en zei: 'Het is bijna afgelopen. Haar gezicht is zwart.' Mijn zus, die bij haar was, kwam ook naar beneden en zei: 'Kom toch hier om haar te zien. Het zal nog maar een klein poosje duren.' Ik stond op en toen ik halverwege op de trap naar boven stond, werd mij haar wonderlijke verlossing meegedeeld in mijn ziel: *Zij zal niet sterven, maar leven.* In plaats van verder te gaan, liep ik naar een klein voorkamertje. Ik viel op mijn knieën en zei: 'O Heere, als dat zo is, wilt U het woord dan opnieuw spreken?' Waarop de Heere mij begunstigde met het woord en de kracht: *Zij zal niet sterven, maar leven.* O, ik voelde dat ik de kamer nu wel kon binnengaan. Tot mijn vreugde glimlachte ze en zei: 'Vader, ik ben beter, de verstopping is verdwenen.' Spoedig daarna herstelde ze.

Bij mij gaat het gewoonlijk zo, dat de goede Heere mij Zijn hulp onthoudt totdat ik volkomen hulpeloos ben. Maar Hij komt nooit te laat.

De trouw van God in het verhoren van gebeden, door Alfred Brandon (2).

De daden van de Heere

Bron: Gospel Standard 1910, blz. 417.

Maakt Zijn daden bekend onder de volken! Vermeld, dat Zijn Naam verhoogd is. Jesaja 12:4.

Deze woorden zijn verschillende dagen in mijn hart geweest. Twee opmerkelijke voorbeelden van het feit dat de Heere Zijn Eigen instelling van de doop der gelovigen eert, werden op mijn hart gebonden. Daarom schrijf ik die nu op. Misschien zullen door middel van deze voorbeelden enkele verlegen schapen geholpen worden wanneer zij op het punt staan om op deze wijze openbare belijdenis van het geloof te doen.

Zevenenzestig jaar geleden werd ik gedoopt in de kerk van Jamaica Row te Bermondsey. Een persoon die de diensten bijwoonde, kwam voor de kerk⁸ om als lid aangenomen te worden. En zij werd opgenomen als lid van de gemeente. Zij werd heel erg vervolgd omdat haar man een bittere tegenstander van de waarheid was. Vrijmoedig vertelde zij hem over haar voornemen. Met grof taalgebruik vertelde hij haar dat als zij zich liet dopen, hij haar dan zou neersteken in de kerk. De tijd om te dopen brak aan. Hij zat naast haar met het mes in zijn hand, dat hij voor dat doel had geslepen. Maar toen ik preekte, was het Woord scherper dan zijn mes en hij moest eronder vallen. De genade overwon en de Heere werd geëerd in Zijn Eigen instellingen. Het was mijn vermaak om met hem te spreken. Hij was een nederige, godzalige man. Naarmate hij verder geleid werd, was zijn bevinding dieper dan die van zijn goede vrouw.

---

⁸ Wanneer iemand lid wil worden in een Strict Baptistgemeente, moet hij eerst voor de gemeente een getuigenis geven van zijn bekering.

Ongeveer vijftig jaar geleden vroeg een klein vrouwtje, dat de diensten bijwoonde, of zij als lid aangenomen mocht worden. Ook zij werd opgenomen als lid van onze gemeente van Mason Grove, Fulham Road. Haar man was een grote tegenstander van de waarheid. Hij was een lange, sterke man en ook zeer gewelddadig, een sergeant van de *Vrijwilligers*. Zij vertelde hem over haar voornemen. Ruw zei hij tegen haar dat als zij het waagde om gedoopt te worden, hij dan naar voren zou komen om zowel haar als ds. Brandon te verdrinken. De afgesproken tijd voor de doop brak aan. De kleine kerk zat vol mensen. Hij hield zich aan zijn woord en kwam in zijn uniform. Hij zat zo dicht bij het bassin als maar mogelijk was. Zijn voet raakte de rand. Nadat de preek beëindigd was, liep ik naar beneden, het water in. Een andere vrouw kwam uit de consistorie en ik doopte haar, waarna zijn vrouw naar voren kwam. Alle mensen zwegen terwijl ik enkele woorden sprak. Daarna doopte ik haar. Er werd nog een vers gezongen en de zegenbede maakte een einde aan de dienst. De mensen stonden op en hij ook. Opeens begon hij te schreeuwen: 'De duivel moet wel op deze plaats zijn, want ik kon hand noch voet verroeren.' Arme man. Hij wist niet de Heere hem had tegengehouden en Zijn Eigen instelling geëerd had. Niet lang na deze dienst, liep hij zijn zaak uit. Een gedeelte van de weg lag open. Toen hij zijn voet op een plank zette, gleed hij uit en viel hij achterover. Zijn ruggengraat werd verwond, hetwelk hem zijn leven lang gehandicapt maakte. Zij werden tot diepe armoede gebracht en onze kleine gemeente verzamelde wekelijks wat geld om hem te helpen. Hij nam het aan, door nood gedrongen. Ik geloof dat hij het met dankbaarheid ontving. Dit deden wij totdat zij verhuisden naar enkele vrienden die verderop woonden. Hoe wonderlijk zijn de wegen van de Heere. Wat is Hij toch getrouw en vriendelijk! Die dag waarop gedoopt werd, was voor velen van ons een tijd van zegen. Zijn goedertierenheden mogen niet begraven worden in vergeetachtigheid. Wij kunnen met Watts wel zeggen:

'Een dag te midden van de plaats
Waar mijn lieve God is geweest,
Is beter dan duizend dagen
Van vermakelijke zonde.'

Alfred Brandon.
10 mei 1910.

Twee brieven van James Bourne (1)

O God, wees mij de zondaar genadig – in alle aangelegenheden

Bron: Gospel Standard 2016, blz. 105 ev.

25 februari 1836

Mijn geliefde vriend,

Ik kan niet anders dan medelijden hebben met u onder al deze verwarringen, zowel in de voorzienigheid als in de genade. Ik weet dat, indien dit alles een goede uitwerking heeft, het ons tot grote verslagenheid zal brengen. Bedekt met veel duisternis en onzekerheid onder deze benauwende omstandigheden, roepen wij dan tot de Heere. Toch krijgen wij niet meteen gehoor en ook verstaan wij Zijn stem niet. Maar dat Zijn stem in deze bedelingen klinkt, lijdt geen twijfel. En toch trekken het vlees en de menselijke voorzichtigheid ons de ene kant op, maar de Heere beteugelt ons en leidt de andere kant op. In het rechte sturen van onze koers tussen deze strijdende partijen liggen al onze verwarrende moeilijkheden. Want de menselijke rede is een bijzondere pleiter en gaat veel verder dan alleen maar raad geven. Zij beargumenteert de zaken zó goed, dat zij de Heere vaak een eind weg zet. Toch zal zij Zijn voornemens uiteindelijk niet kunnen tenietdoen. Want de Heere zal op een andere wijze komen om ons iets van Zijn vreselijke Majesteit te laten zien en van het gevaar om op ons eigen verstand te steunen. Wij staan allen gereed om op deze rots te pletter te slaan. Maar wanneer onze wijsheid, eigendunk, dwaasheid en verwarring allemaal met ons voor het gericht van God gebracht worden, dan wordt al deze sierlijkheid veranderd in verderving (Dan. 10:8). Dan zal er niets anders meer overblijven dan: *God, wees mij, de zondaar genadig*.

Indien de menselijke voorzichtigheid vraagt: 'Waar zal ik moeten wonen?' dan zal het antwoord zijn: *God, wees mij, de zondaar genadig*. 'Wat zal ik met mijn kinderen doen?' *God, wees mij, de zondaar genadig*. 'Maar de tijd waarin ik moet handelen, is aangebroken.' Nog steeds: *God, wees mij, de zondaar genadig*. Waarom dat? Omdat dit het eerste grote doel van ons bestaan is. Als deze genade verkrijgen, dan heeft de Heere beloofd het

andere toe te voegen. Laat niet onze eerste en ernstigste gebeden gaan over de vergankelijke dingen van het leven, hoe nodig die ook zijn. *Want al deze dingen zoeken de heidenen*, of de wereld in het algemeen. Maak de Heere tot uw Vriend door gemeenschap met Hem en u zult, net als Esther, de scepter zien aangereikt tot uw bemoediging. Onthoud dit: zij kwam eerst in de tegenwoordigheid van de koning en legde hem *toen* haar zorgen voor. Dit dient als voorbeeld om u en mij te laten zien dat het ons zoete voorrecht is om raad te vragen in al onze aangelegenheden: *Zal ik deze bende achternajagen? Zal ik ze achterhalen?* (1 Sam. 30:8). 'Ja dat zult u doen en ongetwijfeld alles terugkrijgen.' Zodat het lijkt dat wij in alle gevallen deze ene regel hebben: *Zoekt eerst het Koninkrijk Gods en Zijn gerechtigheid, en al deze dingen zullen u toegeworpen worden* (Math. 6:33). In de juiste volgorde, *met benauwdheden*. Maar helaas, het oor wordt geneigd naar de wijze, vleselijke raad van deze en gene vriend. En omdat die raad vleselijk is, blaast God erin, zoals in het geval van Achitofel. Hij is een jaloers God en Hij geeft Zijn lof niet aan de gesneden beelden.

De Heere zegt dat u, met een gevoelig besef van deze waarheid, moet zeggen: *'Ik was een bedorven Syriër* (vgl. Deut. 26:5), en de Heere bracht ons op uit Egypte met een sterke hand, met tekenen en wonderen en bracht ons in een land dat vloeit van melk en honing, het gezegende Evangelie.' Waar zijn dan de eerste vruchten van het land dat de Heere ons gegeven heeft? Deze vruchten zouden voor de Heere neergelegd moeten worden. Ik voel mij beschaamd terwijl ik schrijf omdat ik voel hoe ver ik hier tekortschiet. Toch hebben wij juist in dit gevoel van onze schaamte reden om te hopen dat de Heere ons niet vergeten heeft, maar dat wij met grote ernst en veel vrees zouden smeken of Hij niet met ons in het gericht zal treden, maar zal willen *gedenken aan Zijn ontferming* (Hab. 3:2). Wat heb ik op deze plaats toch vaak genezing gevonden van al mijn kwalen en een licht op mijn pad dat mij de weg ontdekt die ik moet gaan. Mijn kracht wordt dan vernieuwd om te wandelen in Zijn weg en niet in de weg van mijn eigen gedachten. Hoe gelukkig zou ik zijn als ik zou zien dat u standvastig bent. Niets kan aan onze voortgang soberheid, gelijkmatigheid en zekerheid geven, dan dagelijks in meer of mindere mate in gemeenschap met God te zijn. *In Zijn licht zien wij het licht*. Het ongeloof dooft dit licht. Het vleselijke verstand en de vleselijke raad zijn de uitblussers die tot dit doel gebruikt worden en zij zijn maar al te doeltreffend. Moge het de Heere behagen om u een bezoek te schenken en uw bekommerde, beroerde gemoed te vertroosten. Want Hij alléén is de Rust van Zijn volk. Al het andere zal een bed blijken te zijn dat te kort is. Dit is het verlangen en gebed van uw zeer oprechte vriend in de Heere,
James Bourne.

Twee brieven van James Bourne (2)

Lieve W. B.

De laatste tijd ben ik heel erg bestreden en neerslachtig geweest. Alleen de Heere weet waarom u, samen met anderen, zo onophoudelijk in mijn gedachten bent en waarom ik zo veel voor jullie moet bidden. Ik weet niet of ik ooit weleens eerder zulke vloedgolven van verdriet en vrees gevoeld heb. Toen ik deze gevoelens had, leidde de Heere mij tijdens het lezen 's ochtends tot deze woorden: *Hij heeft machtigen van de tronen afgetrokken, en nederigen heeft Hij verhoogd. Hongerigen heeft Hij met goederen vervuld; en rijken heeft Hij ledig weggezonden.* (Luk. 1: 52-53).

Dit heeft mij zeer bemoedigd en tijdens mijn meditatie kwamen de volgende woorden op een zoete wijze in mijn hart: *Doch ik zou naar God zoeken, en tot God mijn aanspraak richten; Die grote dingen doet, die men niet doorzoeken kan; wonderen, die men niet tellen kan; Die den regen geeft op de aarde, en water zendt op de straten; Om de vernederden te stellen in het hoge; dat de rouwdragenden door heil verbeven worden. Hij maakt te niet de gedachten der arglistigen; dat hun handen niet een ding uitrichten. Hij vangt de wijzen in hun arglistigheid; dat de raad der verdraaiden gestort wordt. Des daags ontmoeten zij de duisternis, en gelijk des nachts tasten zij in den middag. Maar Hij verlost den beboefte van het zwaard, van hun mond, en van de hand des sterken. Zo is voor den arme verwachting; en de boosheid stopt haar mond toe.* (Job 5: 8- 16).

Psalm 107 was ook tot grote bemoediging voor mij. De woorden: *Maar Hij brengt den nooddrufte uit de verdrukking in een hoog vertrek* (..) *De oprechten zien het, en zijn verblijd* werden zo onuitsprekelijk en persoonlijk toegepast, dat die mij uitermate vertroostten met een zoet gevoel van de liefde, goedertierenheid en zorg des Heeren. Het laatste vers was de kroon op het geheel. Dit vers toonde mij de onuitsprekelijke liefde van Christus tot Zijn bestreden volk. Dit vers toonde dat ik één van dat volk ben. Toen ik over deze hemelse uitstorting van Christus' eeuwige liefde nadacht, Die mij zo helder uit mijn verdriet verlost heeft, werden deze woorden vriendelijk in mijn hart gefluisterd: *Is er een smart gelijk de Mijne?* (vgl. Klgld. 1: 12). In

deze woorden hoorde ik de stem mijns Liefsten, om mijn verdriet te dempen. Hij wilde mij op het hart drukken dat mijn zonden Zijn smart hadden veroorzaakt. Het was nodig dat ik mijzelf zou vernederen. Hij wilde mij leren dat ik alleen op Zijn soevereine genade moet zien, die mij bezocht heeft in zo'n ellendige toestand. Het werkte berouw en goddelijke droefheid en ik voelde een onuitsprekelijke tederheid ten opzichte van Hem. En dat terwijl ik ertoe geleid werd om mij net als Job te verfoeien en berouw te hebben in stof en as. Ik weet niet of ik ooit weleens eerder zo'n zoet teken heb ontvangen. Maar mijn veranderingen [van toestand] zijn er vele. Vanuit alle hoeken kwamen er zaken op, die de er de oorzaak van waren dat de wolken zich samenvakten. Zo dreigde er weer een nieuwe storm aan te komen. Toen echter de avond kwam, werd ik, naar ik meen door de Heere, tot deze woorden geleid om deze morgen te lezen: *En de hand des Heeren was met hem.* (Luk. 1: 66). Ik kreeg eerst een gezicht op Samuel toen hij nog jong was.

De hand des Heeren was met hem en leidde hem door al zijn moeilijkheden heen. Toen dacht ik na over David, toen hij voor het eerst aan Saul werd voorgesteld. Hoe de hand des Heeren met hem was en hem door al zijn moeilijkheden heen leidde. De geschiedenis van Jozef laat ons ook zien dat Gods macht boven alle dingen staat. Jakob werd, hoewel hij buiten de deur gezet werd, toch beschermd en bewaard, zodat hij na twintig jaar weggeweest te zijn weer terugkomt. Zijn goederen waren zeer vermenigvuldigd. Naomi zei dat zij niet meer Naomi genoemd moest worden, maar Mara, omdat de Heere haar grote bitterheid had aangedaan. Maar als je het einde van het boek Ruth leest, dan zie je dat de hand des Heeren ten goede van Zijn volk is geweest.

Ik zag dat Psalm 89 een zoete sleutel voor mijn tekst was: *Gij hebt een arm met macht; Uw hand is sterk, Uw rechterhand is hoog. Gerechtigheid en gericht zijn de vastigheid Uns troons; goedertierenheid en waarheid gaan voor Uw aanschijn benen.* (vers 14- 15). De hand des Heeren kan opgemerkt worden als God kennis van de zaligheid geeft door de vergiffenis van de zonden. Wij kunnen ons amper indenken dat het mogelijk is dat wij ooit zo'n gelukkige dag zullen beleven. Toch brengt de hand des Heeren dit tot stand en dit laat ons zien dat het niet door kracht, noch door geweld, maar door de Geest gewerkt zal worden in het hart. Hij laat zien dat deze dierbare gift alleen gegeven wordt aan hen die in duisternis en schaduwen des doods gezeten zijn, opdat zulke arme schepselen als u en ik vrede zouden kunnen hebben.

Wat u ook moge denken, ik voelde werkelijk dat er geen grotere zondaar is dan ikzelf. Vanwege de diepe zelfverfoeiing die met dit gezicht gepaard ging, geloof ik dat het de Geest van God was, Die mij dit liet zien. Toen ik klaar was met lezen, ging ik naar mijn vriend Mr. Maddy en vertelde hem over mijn neergebogen toestand en over het verdriet waaronder ik gebukt ging. Hij probeerde mij op te vrolijken en zei: 'Dit verdriet is ten goede.' Ik was verplicht om mijn werk te doen en toen ik het Portman Square opliep, zei ik heel bedroefd: 'Heere, is het waar wat mijn vriend gezegd heeft? Is datgene wat ik gevoeld heb, Uw werk? Bent U mij aan het verootmoedigen?' Dit zei ik heel bedroefd en ik zei nog: 'Zijn alle goede zaken die U mij beloofd hebt dan toch geen waarheid geweest?' Ik voelde wel dat dit nauwelijks zo zou kunnen zijn, hoewel mijn vrees alweer gereed stond om aan deze gedachten toe te geven. Maar juist op dat moment werden deze woorden in mijn hart gefluisterd: *Hij zal u verhogen te Zijner tijd* (vgl. 1 Petr. 5: 6). Met deze woorden kreeg ik de allerzoetste terugkomst van Christus' goedertierenheid die ik maar kan uitdrukken. Het deed mij smelten in tranen van berouw en dankbaarheid. Het liet mij mijzelf nog verwerpelijker voelen in mijn eigen ogen. Dit liet mij mijzelf veiliger voelen in de eeuwige liefde van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest dan ik ooit kan beschrijven. Mijn gedachten van lof en aanbidding erkenden zo snel als de bliksem de oneindige genade van de Heere. Hij heeft op de ellendige toestand van Zijn dienstknecht neergezien en Hij heeft mij laten zien dat ik in de wereld verdrukking zal hebben. Maar in Hem zal ik altijd een Vriend hebben.

Deze Vriend wil ik u van harte aanbevelen. Ik weet van uw vrees en ik weet zeker dat uw vrees vermenigvuldigd zullen worden en dat u nog enige bittere pijnen in uw geweten zult hebben wanneer de dood en de hel zullen naderen. Ik vind deze vrees overweldigend. Maar de hand des Heeren zal met u zijn en zal u ondersteunen en aan u bekend maken dat Hij voor ons een Hoorn van zaligheid heeft opgericht. Daarmee zal Hij al Zijn en onze vijanden aan de kant schuiven. Hij zal betonen dat, hoe verborgen of klein het begin ook moge zijn, Hij toch door Zijn macht en hand *de hoofdsteen zal voortbrengen met toeroepingen: Genade, genade zij denzelven!* (Zach. 4: 7). U zult natuurlijk zeggen: 'Waarom vertelt u me dit allemaal?' Ik vertel dit omdat ik zo onophoudelijk aan u denk in het gebed. Ik denk dat ik zulke tekenen ten goede gezien heb die met uw zaligheid gepaard gaan.

Uw liefhebbende vriend,
James Bourne.

Een Advies aan christelijke moeders door Archibald Alexander

Wanneer ik mij richt tot christelijke moeders, dan bedoel ik niet dat niet-christelijke moeders geen waarschuwing nodig hebben. Helaas, dat er in een christelijk land moeders zijn die niets hebben van de Geest van Christus! Jonge mensen beloven zichzelf vaak dat zij de ware godsdienst zullen navolgen nadat zij getrouwd zijn en een plek in de wereld gekregen hebben. Hoe absurd is dit! Het zou eerder hun voornemen moeten zijn om niet te denken aan het aangaan van een verbinding die zulke zware verantwoordelijkheid met zich meebrengt, en aan de beoefening van zoveel goede daden, voordat zij zelf ware godsdienst [in zich] hebben! Hoe is het mogelijk voor een vrouw, en in het bijzonder voor een moeder, om zonder levende vroomheid de plichten van een echtgenote op een rechte wijze te vervullen? Ik denk dat geen enkele vrouw die zonder godsdienst is, bekwaam is om een echtgenote en moeder te worden. Alleen de gedachte al: een goddeloze moeder! Als het niet zo algemeen voorkwam, dan zou alleen de uitdrukking al dezelfde emoties op doen wellen als die wij hebben wanneer we horen van een goddeloze predikant.

Ik schrijf aan christelijke moeders, want alleen van hen kan ik een geduldig oor verwachten. Ik schrijf aan christelijke moeders, want alle moeders zouden oprechte christenen moeten zijn. Is er iemand op deze aarde, wiens hart zo bezedeld is door vooroordeel, dat hij geen overeenkomst ziet tussen godzaligheid en deze tedere verbinding? Het was vroeger een algemene opvatting, zelfs onder ongelovigen, dat de godsdienst een sieraad en een bescherming was voor de vrouw. Ik kende een aanzienlijke man, die zelf van alle geloof in de christelijke religie afgefallen was, en zijn vrouw aanmoedigde om de christelijke godsdienst aan te hangen, en hij zorgde er met alle mogelijke middelen voor dat zijn vrouw naar de kerk kon gaan. Toen een van zijn vrienden bij hem klaagde dat zijn vrouw vroom aan het worden was, en dat hij daarover heel bezorgd was, vertelde hij hem dat hij een dwaas was, omdat niets meer gepast en te wensen was dan dat een vrouw godzalig zou zijn. Zelfs ongelovigen zijn gedwongen, zoals de duivelen vanouds, om een getuigenis ten gunste van Christus te geven. Veel goddeloze mannen willen een vrouwen

hebben die oprecht vroom zijn, en weinig intelligente mannen in ons land (Oostkust, Verenigde Staten, 19^e eeuw) zouden blij zijn met een ongelovige vrouw.⁹ Zo iemand was zó zeldzaam veertig jaren geleden in Virginia, toen ongelovigheid zeer veel voorkwam bij de mannen van de hogere stand, dat wanneer een vrouw aangewezen kon worden die deïstische gedachten voorstond, dat een gevoel van weerzin deed ontstaan in bijna alle harten.

Met genoeg kan ik zeggen dat in geen enkele klasse van de maatschappij waar dan ook toonbeelden heb gevonden van zuiverder en verhevener godzaligheid dan onder de vrouwen van Virginia. Ik heb redenen om te geloven dat het aantal van deze toonbeelden eerder groter dan kleiner geworden is sinds ik de staat heb verlaten waar ik geboren ben (Virginia). Het mag gezegd worden dat het gemenebest bewaard is geworden voor totale verwoesting door de voorzichtigheid, zuiverheid en godzaligheid van de moeders uit Virginia (en dat in een aanzienlijke mate). Zij zijn het zout geweest, dat de voortgang van het morele bederf van het gros van de maatschappij tegengegaan heeft. Daarom is er misschien geen ander land in de wereld waar moeders zo erg gewaardeerd zijn door hun kinderen en waar moeders zo'n grote invloed hebben op hun kinderen. Vraag bijna iedere jongere uit Virginia waar hij de helderste voorbeelden kan vinden van morele uitmuntendheid, en zijn gedachten zullen dan meteen gaan naar de godzalige vrouwen, en misschien wel naar zijn eigen moeder, als zij godzalig zou zijn.

Ik kan mij een jonge man herinneren die, hoewel hij een buitengewoon vrome moeder had, door al de beteugelingen van zijn opvoeding heen brak, en een openlijke atheïst werd, en een pleitbezorger werd van de smerigste losbandigheid (Engels: infidel, dat is een benaming voor deïsten, atheïsten, etc.). Maar een genadig God hoorde de onophoudelijke gebeden van zijn moeder, en door middelen die wat ongewoon waren, werd hij bekeerd van de dwaling van zijn weg. Als hij over zijn vorige leven sprak, dan zei hij (je kon zien dat hij dat zei met schaamte en nederigheid): 'Ik kon alle argumenten die de godsdienst verdedigden weerleggen, behalve één. Dat [ene argument] kon ik nooit uit de weg krijgen, en dat was het vrome voorbeeld en leven van mijn moeder. Wanneer ik mij sterk maakte tegen de waarheid met hulp van Bolingbroke, Hume, en Voltaire, dan had ik toch, wanneer ik aan mijn moeder dacht, de verborgen overtuiging, die door niets kon weggenomen worden, dat er [een] werkelijkheid was in levende godzaligheid.'

Ik zou mijn papier snel kunnen volschrijven met goede voorschriften voor moeders, maar dat is echt niet nodig. Wat de plichten van de moeders zijn is algemeen bekend. De methode voor het opvoeden door moeders zal misschien bij de meesten ook wel bekend zijn. Het *opwekken van hun oprecht gemoed; opdat gij u zult herinneren* (2 Petr. 3:1,2) is waar ik op doel. Met andere woorden, ik wil hen aansporen om na te denken hoe belangrijk de plek is waar zij zich bevinden, en om hen te overtuigen om de invloed die zij [op hun kinderen] hebben, uit te oefenen. Ik heb vrome vrouwen vaak horen klagen dat zij tot weinig of niets in staat waren, en dat het voelde alsof zij bijna nutteloze mensen in de maatschappij waren. Dit is een grote vergissing. Hun invloed verspreidt zich stil en ongemerkt, maar het is er zeker en het heeft nut.

Vroomheid is als het licht dat niet verborgen kan blijven. Hoe meer het zich probeert te verbergen en uit het zicht van de mensen probeert te gaan, hoe helderder het schijnt. De invloed van vrouwen houdt alleen maar op, of is alleen maar ongunstig, wanneer zij de plek die zij zouden moeten innemen gaan verlaten, of wanneer zij proberen zich op te dringen om door de mensen gezien en gewaardeerd te worden. Zoals we geschokt zijn door atheïsme in een vrouw, zo is ook eerzucht in een vrouw verfoeilijk.¹⁰ Laat de trouwe moeder haar invloed uitoefenen op haar eigen plek, namelijk de kring van het huishouden, en in een voortdurend en trouw bijwonen van de godsdienst. Laat haar goed op de zaken van haar huishouden passen. Laat haar haar goedhartigheid en geduld tentoonspreiden in de goede aansturing van haar kinderen. Laat haar een voorbeeld zijn van orde, netheid, bedrijvigheid en gastvrijheid, en zij zal genoeg te doen hebben. Elk uur en bijna elke minuut zal een gelegenheid bieden voor het uitoefenen van de een of andere deugd. En het alziende Oog zal genadig die daden opmerken en aan het licht brengen, die gewetensvol en met vreugde uitgevoerd zijn. Een moeder kan in geen interessanter werkplaats gezet

---

⁹ Dit was de situatie in de tijd van ds. Alexander, hij put hier uit zijn eigen ervaring. De tijden zijn veranderd.

¹⁰ In een man ook, uiteraard. Wellicht werd het ongelof in die dagen meer door mannen dan door vrouwen gepropagandeerd?

worden dan te midden van een grote groep kinderen. Hier is een gepaste werkplaats voor haar. Hier heeft zij werk genoeg om haar hart en handen te gebruiken.

Sommigen zullen echter denken dat dit maar een klein gebied is waar zij kan werken. Zij willen graag in een groter gebied bezig zijn, en willen iets doen wat een grote impact heeft op de bestemming van de mensheid. Iets wat meer te maken heeft met de bekering van de wereld. Enkele vrouwen zijn, omdat zij bijzondere talenten hadden, en onder bijzondere omstandigheden gebracht zijn, in staat gesteld om zoveel te bereiken dat de wereld met hun lof vervuld is. Zodanig was de zeer goede loopbaan mevrouw Hannah More, die door haar liefdadigheid en haar geschriften de weldoenster is geworden van de mensheid. Zo is het nu ook met de heldere loopbaan van mevrouw Fry. Het valt echter heel weinig mensen ten deel, om goed te doen op landelijke schaal, van welk geslacht ze ook zijn. Als allen dit ten doel zouden hebben, dan zou er maar weinig gedaan worden. Het grootste gedeelte van het vrouwelijke geslacht moet tevreden zijn om het kleine tuintje te bebouwen dat aan hen toevertrouwd is door de voorzienigheid.

Zoals de moeders in het oude Israël ernaar verlangden om kinderen te krijgen, omdat zij hoopten dat zij de eer en de onuitsprekelijke blijdschap mochten hebben door het baren van de beloofde Messias, zo mogen moeders van nu ook de blijde hoop koesteren dat God uit hun kinderen mannen van naam, goede predikanten, toegewijde zendelingen, eerbiedwaardige liefhebbers van de mensheid, wijze politici of zelfs mensen die onbekend blijven, en die nederig zijn en een voorbeeldige vroomheid hebben. Hanna wachtte op God voor haar Samuel. Ongetwijfeld heeft zij het kind, voordat hij geboren was, voor God afgezonderd van Wie zij hem gekregen heeft. Wanneer zij hem in haar armen legde, en hem aan haar borsten legde, bad zij steeds om Gods zegen voor Zijn Eigen dierbare geschenk. O, wat werd zij rijkelijk beloond!

Ik heb weleens gehoord dat iemand aan een vrouw die heel godzalig was de vraag stelde hoe het kwam dat al haar kinderen op zo'n jonge leeftijd bekeerd werden. De goede vrouw ontkende bescheiden dat zij dat verdiend had en dat het haar werk was, 'Maar,' zei zij, 'Hoeveel kinderen ik ook gevoed heb, ik heb nooit een kind aan de borst gelegd om het de nodige voeding te geven, zonder dat ik op hetzelfde moment mijn hart ophief naar God om een zegen te vragen voor het lieve kleine kind.' Zou dit geen goede algemene regel zijn voor moeders om na te volgen? Wie kan zeggen wat het voor een effect zou kunnen hebben voor de volgende generatie?

Vaak wordt de vraag gesteld: *Door wie zou Jakob opstaan?* (Amos 7:2, 5, Eng. vert.). De ene zegt dit, en de ander zegt weer wat anders, maar als ik een partijdig antwoord zou mogen geven, en, naar ik geloof, een goed antwoord, dan zou ik zeggen: door vrome moeders. Ja, zoals een vrouw het onuitsprekelijke voorrecht heeft gehad om de moeder te zijn van onze Heere en Zaligmaker, zo zullen de vrouwen ook samen de moeder zijn van de Kerk. Zij hebben tienduizend Timotheÿssen op hun knieën en met een zoete en overtuigende stem druppelen zij in hun open harten de woorden van de heilige Schriften, *die wijs kunnen maken tot zaligheid, door het geloof, hetwelk in Christus Jezus is.* (2 Tim. 3:15).

Een echte en grondige reformatie moet beginnen in het gezin, wat het fundament is van alle maatschappelijke instellingen, zowel burgerlijk als godsdienstig. Hier is de wortel waaruit de hele boom met al zijn wijde en hoge takken groeit. Als de ware godsdienst in het algemeen moet beginnen in het gezin, wie is daarvoor het hoofdzakelijke middel en aan wie komt de grootste eer dan toe? Ongetwijfeld aan vrome moeders. Het zijn hun handen die het kostbare zaad zaaien. Het zijn hun gebeden en tranen die het groeiende plantje water geven. Het is hun vriendelijke, gepaste en goed afgemeten onderwijs dat het tedere en gevoelige hart water geeft zoals het regen op het zachte gras, of de dauw, die ongemerkt het dorstige plantje water geeft. De lessen die met ernstig vertoon op de scholen en de kansels gegeven worden zijn niet de belangrijkste lessen, maar de lessen die op een zachte wijze van de lippen van de moeders komen en gericht zijn aan hun volgzame en belangstellende kleintjes die op hun knieën bij elkaar zitten. Geen welsprekendheid kan op tegen die van een gevoelige en vrome moeder, omdat geen enkele indruk door de menselijke spraak zo diep en onuitwisbaar is. Deze lessen grift zij, of zij het weet of niet, in de stenen tafels van het menselijke hart. Dat schrift kan nooit geheel uitgewist worden. Vele indrukken kunnen erop gegrift worden, maar deze indrukken hebben het voordeel dat zij het diepst zijn. Als alle andere indrukken weggegaan zijn, dan zullen deze overblijven.

Toen ik tijdens mijn bediening in Philadelphia een gezin bezocht, zag ik een heel levendige maar oude vrouw die houtsnippers in haar schort het huis binnen bracht. Ik vroeg aan de vrouw des huizes wie dat was. 'Dat is mijn moeder,' zei ze, 'Maar zij kent me niet meer.' Toen ik doorvroeg, kwam ik erachter dat zij alles vergeten had behalve hetgeen in haar jonge jaren gebeurd is. Hoewel zij Zwitserland verlaten heeft toen zij een meisje van veertien jaar oud was, en de Duitse taal sinds die tijd niet meer heeft gesproken, herhaalt zij nu elke nacht hardop haar Duitse gebeden.

Het is moeilijk om een duidelijke lijn te trekken tussen een goede moeder en een goede vrouw. Het karakter van de laatste moet een belangrijke invloed hebben op dat van de eerste. Het is relatief makkelijk voor een vrouw om haar taak goed uit te voeren als zij getrouwd is met een goede en liefhebbende man, maar wanneer een vrome vrouw die teer en gevoelig is, getrouwd is met een man wiens karakter en humeur door dronkenschap vernield is en zij op een lompe wijze getiranniseerd wordt, ja zelfs mishandeld wordt, dan is er veel zelfverloochening nodig om rustig te blijven en de taken van een gehoorzame en respectvolle vrouw uit te oefenen. Zo'n toestand is bijzonder pijnlijk en beproevend voor een vrome moeder, maar veel goede vrouwen zijn vandaag de dag in zo'n toestand. Hoe groter de beproeving is, hoe meer genade nodig is en hoe helderder het karakter is dat in staat gesteld is om zo'n last met nederigheid en vastberadenheid te dragen. Als een gevoelige vrouw zo'n ramp ineens zou overkomen, dan zou het haar overweldigen, maar zij wordt geleidelijk op het ergste voorbereid en leert haar gevoelens te beheersen, om geen gedrag te hebben dat niet past bij haar positie en de tedere relatie van een echtgenote. Zij vermijdt uitbranders en in haar mond zijn geen grove terechtwijzingen. Als er iets aan haar gezicht veranderd is, of als de vrouw bitter gehuild heeft wanneer zij alleen is, dan zal dat aan het jaloerse oog van de dronkaard niet ontsnappen. Het is niet onwaarschijnlijk dat deze tekens van groot verdriet zijn woede alleen maar meer zullen opwekken. Hij zal dan alleen maar met grotere woede razen, als hij door zijn glazen sterke drank bedwelmd is. Wat kan zij tegen haar kinderen zeggen, als zij [bij het ouder worden] kunnen zien wat er aan de hand is? Als het mogelijk is, dan heeft zij het er nooit met hen over, en als het nodig is, dan zal ze ervoor zorgen dat haar woorden het respect voor hun onwaardige vader niet doen verminderen. Zij verbergt zo veel mogelijk voor haar kinderen de gebreken en het slechte gedrag van hun vader. Haar mond is gesloten richting andere mensen, al is de wederzijdse vriendschap nog zo hecht. Dit is de moeilijkheid aan het geduldig dragen van deze zware last, die alleen en in stilte gedragen moet worden, zonder dat zij, zoals gewoonlijk het geval is, verlichting krijgt doordat zij aan haar verdriet lucht geeft bij een trouwe en medelijdende vriend.

Ik weet niet of er, behalve het gevoel van schuld, een toestand in het leven van een mens zo treurig is als wanneer een goed onderlegde vrouw, die godzalig en fijngevoelig is, verbonden is aan een wrede echtgenoot, die zelden in een goed humeur is. Hoewel hij een poosje rustig kan blijven, zijn woedeaanvallen zijn toch die van het ergste soort dat er bij de mensheid te vinden is.

Ik wil erop wijzen dat dit geval door een vrouw het beste gezien kan worden als echte krankzinnigheid. Zij moet het zien als een gevolg van een of andere lichamelijke oorzaak, en het ook zo behandelen. Hoe moeilijk de betrachting van de plicht onder die omstandigheden ook kan zijn, ik heb niet weinig voorbeelden gezien van zo'n volmaakte voorzichtigheid, christelijke standvastigheid en zachtmoedig geduld, dat ik er bewondering voor kreeg. Zoals het goud gezuiverd wordt in het vuur van de oven, zo is het ook mogelijk dat sommige vrouwen onder de druk van zulke beproevingen, tot een hoge mate van godzaligheid komen, waar zij niet gekomen zouden zijn als zij in andere omstandigheden zouden zijn.

Ik wil echter niet in de verleiding komen om op een al te lovende manier te spreken over christelijke moeders. Sommigen hebben veel gebreken, en de gevolgen daarvan zijn voor het geluk en karakter van hun kinderen heel droevig. Ik herinner me dat ik een keer kennis heb gemaakt met een planter uit Virginia, die van de beste, oude, stempel was. Hij was rijk, gastvrij, aardig en, wat beter is dan al het andere, werkelijk godzalig. Als hij het Evangelie hoorde, dan leek het wel of zijn gehele ziel open gelegd werd voor de indrukken van de waarheid. Hij was zo gevoelig, dat deze man van God, wanneer hij de liefde van de Zaligmaker beschreef, dikke tranen over zijn wangen rolden, en dat was geen teken van zwakte. Hij was een man zonder bedrog. Je kon altijd weten waar je hem kon vinden. Echter, tot mijn grote verdriet en verbazing kwam ik erachter dat al zijn zonen losbandig waren. Omdat ze zaten te drinken, te gokken en andere slechte dingen uithaalden, bedierven zij al snel hun goede naam, verspilden ze hun eigendommen, beschadigden ze hun gezondheid en verkortten ze hun leven.

Toen ik erachter wilde komen wat de oorzaak was van deze verre afwijking van het voorbeeld van een goede en liefhebbende vader, zag ik dat het lag aan de onverstandige toegeeflijkheid van een al te lieve moeder. Niet dat zij wilde dat haar zoons af zouden wijken, maar wanneer zij iets verkeerd deden, dan deed zij haar best om hun gedrag te verbergen voor hun vader. Zij zag hun slechte gedrag oogluikend toe en gaf hun de mogelijkheid om hun verdorven neigingen te bevredigen door hun veel geld mee te geven. Het lukte haar zo goed om hun slechte daden te verbergen voor de nietsvermoedende vader, dat zijn zonen, toen hij er voor het eerst achter kwam, al compleet bedorven waren, en zo verhard waren in hun gedrag, dat ze hun beleefdheid naast zich neer hebben gelegd en zelfs het ongenoegen van hun vader hebben getrotseerd.

Andere moeders, (gelukkig zijn het er niet veel) beschadigen hun kinderen door hen al te streng op te voeden. Zij denken dat ze hun kinderen behoeden voor verleidingen als ze hen afschermen van de buitenwereld en hen binnenshuis houden. Die algemene regel is wel goed, maar het kan te ver doorgetrokken worden. Het is veiliger om hen langzamerhand bekend te maken met de verleidingen, die iedereen zal tegenkomen in de wereld, dan dat hun zoon ineens ondergedompeld wordt in wereldse invloeden. Als kinderen de strengheid van de opvoeding waaronder zij geplaatst zijn, niet aangenaam vinden, dan zullen ze mogelijkheden uitdenken om het juk, dat ze niet willen dragen, te ontlopen. Als zij bevrijd zijn van het ouderlijke bestuur, dan zullen ze geneigd zijn om in grotere uitwassen te vervallen dan anderen.

Terwijl een nuchtere, standvastige vroomheid in moeders een krachtige en blijvende uitwerking heeft op kinderen, heeft fanatisme het tegenovergestelde effect. De kinderen van ouders die toegeven aan buitensporige uitingen van godsdienstige gevoelens, en bij wie de godsdienst gepaard gaat met hevige aanvallen, hebben in de meeste gevallen geen eerbied voor heilige zaken, en geven vaak blijk van geringschatting van morele beginselen.

Het is heel erg belangrijk om het begrip, dat de kinderen hebben van goed en kwaad, tijdens hun opvoeding en tijdens het straffen niet in verwarring te brengen door kleinigheidjes met dezelfde strengheid en ernst te straffen als grote overtredingen. Ons onderwijs en gedrag richting kinderen zou zodanig moeten zijn, dat goed en kwaad in de goede verhouding voor ogen gesteld wordt. Als we een kleinigheidje met dezelfde strengheid achtervolgen als een grote overtreding, dan lopen de kinderen gevaar dat zij een grote overtreding met net zo weinig gevoel van het kwaad ervan zullen begaan, als wanneer ze minder erge dingen doen. Het is ook gevaarlijk om uit te varen tegen een bepaalde overtreding, en het kwaad daarvan zo te vergroten, dat het met niets vergeleken kan worden, terwijl andere overtredingen, die net zo erg of erger zijn, buiten beschouwing gelaten worden. Zo ook kan een deugd of plicht zo vaak voorgehouden worden, en het belang daarvan zo vaak onderstreept worden, dat andere goede dingen, die net zo belangrijk en waardevol zijn, op de achtergrond bedekt blijven. Zoals een juiste balans of een juiste verhouding van elke genade in de christelijke natuur van essentieel belang is om tot volmaaktheid te komen, zo zullen we in het leren van de deugden ook streng moeten toezien op de grootte en hoeveelheid van elk deel van het geheel. Laat alle ondeugd als ondeugd behandeld worden, maar laat alle ondeugden niet in gelijke mate behandeld worden. Laat elke deugd haar juiste plek innemen, en haar gepaste ruimte vervullen.

Ook in de opvoeding van kinderen is het een goede regel om niet te veel op te leggen. Kwel ze niet met kleine en onnodige regeltjes. Leer hen zo veel als mogelijk is om zichzelf te handhaven. Het kind dat alleen maar gehoorzaam is als het onder het oog is van de ouders, is niet op een juiste wijze aangestuurd. Geef de kinderen wat vrijheid om onschuldige dingen te doen, en datgene te doen waar ze van nature toe geneigd zijn. Het is maar een arm, kortzichtig voornemen om uw kinderen de hele dag op een lusteloze wijze naar hun boeken te laten staren. Ze leren veel beter wat waardevol is als ze buiten aan het spelen zijn, dan wanneer we hen dat leren als ze binnenshuis zijn. Het is verbazingwekkend hoeveel woorden en zaken zij zonder moeite kunnen leren.

We kunnen zelfs te ver gaan door de vroomheid al te onophoudelijk in hun prille gedachten te prenten. Moeders zouden moeten kijken naar een geschikt moment om godsdienstig onderwijs in te prenten. Een zinnetje op het geschikte moment is beter dan een lange 'preek' op een moment dat niet geschikt is. Heiligheid kan niet aangenaam gemaakt worden voor het natuurlijke hart. Het belang voor godzalig onderwijs kan echter wel opgewekt worden.

U kunt het geweten beter op een indirecte manier bereiken dan op een meer directe wijze. Opmerkingen die nu en dan gemaakt worden, en die niet voor hen bedoeld lijken te zijn, worden vaak wel degelijk gehoord en onthouden. Vooral de gesprekken met godzalige mensen die op bezoek komen, en waar zij bij zijn, hebben een wonderlijke uitwerking. Laat uw kinderen al vroeg betrokken worden in uw gezelschap, zodat zij ook kunnen luisteren – ten minste, als het gesprek onderwijzend is. Door het verhalen van opmerkingen over bepaalde onderwerpen van predikanten en andere godzalige mensen, terwijl de kinderen erbij zijn, zult u waarschijnlijk een grotere uitwerking hebben dan wanneer dezelfde dingen direct tegen hen gezegd zouden worden door hun ouders.

Roddelen in de familie is een kwaad waartegen moeders nooit ijverig genoeg kunnen waken. Er zijn enkele families die er heel erg tegen waken om slecht te spreken van hun naasten wanneer ze buitenshuis zijn, maar wanneer ze thuis zijn dan denken zij dat het wel kan. Zij permitteren zich in het bijzijn van hun kinderen een grote vrijheid om het karakter van degenen, met wie zij leven, te belasteren. Naar het lijkt onder het mom van ‘gezellig samenzijn’. Dit is niet alleen een slechte gewoonte, die ook gemakkelijk overgenomen wordt door kinderen, maar het is ook het meest effectieve middel om hen te leren om de huichelaar te spelen, doordat u alsmaar doet alsof u een vriend bent, en aardige woorden gebruikt, terwijl u ondertussen een tegenovergesteld gevoel in uw hart koestert. Het is onmogelijk om gevoelens van ware vriendschap te hebben voor degenen over wie wij de gewoonte hebben om elke dag kwaad te spreken. O moeders, bescherm jullie kinderen tegen dit algemene kwaad, dat in zulk een ruime mate toegelaten wordt, en dat door velen zo weinig bestraft wordt.

Iets wat hierop lijkt, maar nog niet zo erg is, is het belachelijk maken van de zwakke kanten, en het overdreven nadoen van de onvolkomenheden of persoonlijke gebreken van onze vrienden. Bij sommige gezinnen heeft iedereen een talent om anderen na te doen. Zij kunnen de stemmen, gebaren, de houdingen en manieren van anderen zo goed nadoen, dat de uitoefening van dit talent een grote bron van amusement wordt ten koste van hun naasten. Vooral wanneer de karaktertrek of het gedrag een beetje overdreven of verwrongen wordt. Deze neiging zou voorzichtig en beslist onderdrukt moeten worden in jonge mensen. Dit gedrag kan ervoor zorgen dat er een scheiding of verkoeling van liefde komt tussen vrienden, want wie van ons wil er nu uitgelachen worden tot vermaak van anderen?

Er is niet één zaak waar moeders eendrachtiger en beslister op moeten aandringen dan dat hun kinderen de waarheid moeten zeggen, de hele waarheid en niets dan de waarheid. Van het liegen kan gezegd worden dat het boven alle andere dingen de ondeugd van kinderen is. Wij zijn vervreemd van de baarmoeder aan, leugens sprekend (Ps. 58:3, Eng. Vert.). Kinderen komen er al snel achter dat anderen niet in hun hart kunnen kijken. Zij zullen daarom vaak iets zeggen waarvan zij weten dat het niet waar is, omdat zij denken dat het niet ontdekt kan worden. Bezie deze zaak met een waakzaam oog, en stap niet te makkelijk over dit soort overtredingen heen. Ik heb gezien dat veel waardige ouders weinig weten, of zich weinig bekommeren over de gewoonte van het liegen in hun kinderen. Toon door elk middel uw uiterste afkeer van het liegen, welke soort leugens het ook zijn, klein of groot.

Ik zou moeders ook willen waarschuwen tegen de dwaze ambitie om van hun kinderen wonderkinderen te maken, en tegen de ijdelheid van het opscheppen over hun slimme taal en mooie resultaten, om hen zo op wonderkinderen te doen lijken. Ik wil niet zo streng zijn om moeders te verbieden om van hun geliefde kroost te spreken, want uit de overvloed van het hart spreekt de mond. Ik wil slechts adviseren dat u uw kinderen niet altijd het onderwerp van uw gesprek laat zijn, ’s morgens, ’s middags en ’s avonds. Wees ervan verzekerd dat andere mensen niet zo veel interesse in dat onderwerp hebben als u. Hoewel ik de moeders wel prijs die ijverig zijn in het onderwijzen van hun kinderen, wil ik toch met alle respect dit zeggen: ‘Wees dankbaar dat uw kinderen niet achtergesteld zijn, of misvormd, of gebrek hebben aan een gezond menselijk verstand. Verlang er niet te veel naar dat anderen zullen denken dat zij wonderkinderen zijn. Kinderen kunnen zo getraind worden dat ze tot wonderlijke dingen in staat zijn, maar wat voor nut brengt het? Zien we niet dat varkens ook zo getraind kunnen worden?’

Oefen een heilzame straf uit richting uw kinderen. Als het nodig is, moeten ze zelfs een tik krijgen, maar bewaar deze vorm van straf als laatste middel, en laat het weinig voorkomen. Dat is veel beter dan ze op te sluiten in een donkere ruimte of ze het noodzakelijke voedsel te onthouden, ja, beter dan wat ook dat een

kind voor een lange tijd in een slecht humeur houdt. Vermijd toch zorgvuldig het slaan uit drift, want dit zal uw kinderen meer kwaad dan goed doen.

Laat uw kinderen zo lang als u kunt thuis wonen. Het huiselijke gevoel is een heilige band die fris en sterk gehouden moet worden, en dat zo lang mogelijk. Vaak verliezen moeders al hun invloed op hun zonen als zij weggestuurd worden om naar school te gaan. Zorg er daarom voor dat het onderwijs van uw kinderen zoveel mogelijk thuis plaatsvindt.¹¹ Bedenk dat er geen enkele plek is die zo gunstig is voor de goede gevoelens en de goede moraal van de jongere als het gezin, behalve als het gezin verstoken is van godsdienst en deugd; en voor zulke mensen schrijf ik nu niet.

Het kan nuttig zijn als meisjes naar een kostschool gestuurd worden, maar ik zou u willen adviseren om uw dochters thuis te houden, onder uw eigen toezicht. Als ze al naar school gaan overdag, laat ze dan 's avonds weer thuiskomen. U zult misschien best een betere school vinden als u ze naar een verre plaats toe stuurt, maar het offer is te groot, en het risico van kwade gewoonten en kwade opvattingen is niet gering. Wat betreft uw zoons: wanneer zij naar verre plaatsen moeten gaan, plaats ze dan in het gezin van een of andere godzalige man, en onder de moederlijke zorg van een godzalige vrouw, waar zij dan een goede vervanging van het ouderlijke toezicht mogen hebben. Laat ze, als ze vrij zijn, zo vaak mogelijk thuiskomen, zodat hetgeen ik het 'huiselijke' gevoel noem, in stand gehouden mag worden. Als uw zoons de handel in moeten gaan, of werknemers worden bij een winkel of een accountantskantoor, wees dan heel kieskeurig met betrekking tot het karakter en de gewetensvolle betrouwbaarheid van hun baas. Het is betreurenswaardig om te zien hoezeer jongeren in deze omstandigheden veronachtzaamd worden, en hoezeer zij blootgesteld worden aan verleidingen waarvan zij maar moeilijk kunnen ontsnappen zonder schuld en besmetting.

Wanneer kinderen uit het ouderlijk huis zijn gegaan, zou ik moeders met klem willen adviseren om contact te onderhouden met hun kinderen door middel van een brief. Een enkel waarschuwend en vermanend woord van een moeder kan het middel zijn om een geliefde zoon weg te trekken van de rand van de afgrond.

Wat u echter ook moge verzuimen, verzuim toch niet om uw kinderen na te volgen met uw dagelijkse gebeden, als ze van huis zijn. Vaak is dit het enige wat moeders nog over hebben. Hun kinderen zijn of ver van hen verwijderd, of ze zijn in de buurt, maar dan hebben zij hun invloed op hen verloren. Toch is er Één, Die nabij hen is en Die hen *wel* kan beïnvloeden. O moeders! Pleit voor uw geliefde kroost aan de troon der genade. Heb toch voor de tweede keer barensweeën over hen. God is genadig. God zal de vurige en aanhoudende gebeden van christelijke moeders horen. Verzamel vrienden om met u verenigd te worden in gezamenlijk gebed. Dit brengt mij ertoe om te spreken over die gezelschappen die 'Moederlijke gezelschappen' genoemd worden. Als het voorzichtig en nederig betracht wordt, dan denk ik dat ze opvallend nuttig zullen zijn. Laat alle pralerij en vertoon vermeden worden, en moeders mogen samenkomen en bidden voor hun geliefde kinderen zo vaak als zij daartoe maar genegen zijn.

---

¹¹ Vanwege de lange afstanden die in het Amerika van de 19^e eeuw afgelegd moesten worden, en het gebrek van goede scholen in de buurt.

Een brief van Henry Venn aan Priscilla Riland

Mijn zoon! geef mij uw hart (Spr. 23: 26).

Yelling, 5 augustus 1784.

Mijn lieve Priscilla,

Ik denk dat er, naast je geachte en echt liefhebbende ouders, niemand meer belang heeft bij jouw welzijn dan ik dat heb. Je bent het kind van twee geliefde vrienden van mij. Je ouders hebben mij al vele jaren lang vergezeld in de reis naar hetzelfde hemelse land. Zij en ik zijn medesoldaten onder [de banier van] dezelfde gezegende Leidsman van onze zaligheid.

Sinds de tijd dat je geboren bent, ben je begrepen in het nageslacht van de gelovigen en in al de gebeden die voor hen zijn opgezonden. Toen je nog maar een klein kind was, ben je gedoopt in de naam des Vaders, des Zoons, en des Heiligen Geestes. Dat was een openbaar teken dat je geboren werd in het huisgezin van God. In die tijd werd ik jouw peetvader. Ik moest met liefde datgene doen wat het beste was voor jou. Naast deze verplichting waren er ook weer andere verplichtingen.

Je hebt je altijd heel lief gedragen wanneer je bij mij thuiskwam. Je liet ook blijken dat je het fijn vond dat je bij onze familie hoorde. Toen ik hierover nadacht, nam ik heel opgewekt het besluit om je een brief te sturen. Je moet je wel bedenken dat ik je peetvader ben, die spoedig zal sterven. Ik verlang heel erg om je te helpen met het vormen van een eigen mening en met het leiden van je geneegenheden, zodat je de beste keuzes zult maken en zodat je je in die keuzes zult verheugen. Hoe meer je mij in vertrouwen neemt, hoe liever ik het heb. En wees hiervan verzekerd: de briefwisseling zal alleen tussen ons zijn, en ik zal de brieven aan niemand anders laten lezen zonder je toestemming.

Er is een bijzondere reden waarom ik een briefwisseling zou willen hebben. Dat is vanwege de vele moeilijkheden en ontmoedigingen die op het pad komen van jonge mensen die met grote ernst proberen om God te dienen en te behagen. Moeilijkheden en ontmoedigingen die jonge mensen veel langer zullen kwellen en bedroeven, als ze de wijsheid en ervaring van christenen, die veel ouder zijn dan zichzelf, niet raadplegen.

Ik herinner me [dat toen ik jong was,] er zoveel tegenwerpingen er in mijn hart opkwamen tegen verschillende grote waarheden in de Bijbel. Wat had ik vaak harde gedachten van de wegen die God houdt. Ik dacht in mijn dwaasheid dat het maar vervelend en onnodig was dat God zoveel dingen verboden heeft. En dat terwijl het juist voorschriften waren die uit genade en in liefde gegeven waren.

Ik denk eraan terug hoe vaak ik voortgegaan zou zijn in de goede wegen van de Heere, hoe waakzaam ik zou zijn en hoe ik ervan overtuigd zou zijn dat ik op de goede weg was, als er ten minste iemand [van Gods volk] geweest zou zijn die mij advies had gegeven.

Daarentegen was ik vaak niet zeker van de zaak en sloeg ik vaak de verkeerde weg in. Vele teksten uit de Heilige Schrift, die ik had willen begrijpen, waren zeer duister. Ik had geen uitlegger.

Ik ben er zeker van dat de jonge mensen in het algemeen met dezelfde zaken te worstelen hebben als ik. Daarom wil ik hen graag de weg en het middel aanwijzen waardoor ze des te spoediger uit hun moeilijkheden verlost kunnen worden.

Ik zal de briefwisseling beginnen met enkele gedachten over een heel belangrijk onderwerp: de liefde van God tot de mensenkinderen. Die wordt tot uitdrukking gebracht met de tedere taal van een Vader. Hij roept tot ons allen met deze woorden: *Geef mij uw hart*. Heb Mij lief *boven alles*. Heb al het andere dat je mag liefhebben, en dat je zou moeten liefhebben, lief *onder* Mij. [Heb Mij lief *boven alles*.] Maar kan de hoge, verheven en eeuwige God nu werkelijk zo'n eis stellen? Je kunt wel het verschil zien tussen een nietige worm en de machtigste keizer in de wereld. Maar dat is niets bij het [oneindige] verschil tussen de mens en zijn aanbeddelijke Schepper. Waarom stelt Hij dan zo'n eis? Onze gerechtigheid kan Hem toch niets goeds toebrengen?

Alleen een vaderlijke liefde voor ons, een verlangen naar ons geluk, dat alleen verkregen kan worden als we ons arme, verdorven, zondige hart aan Hem geven, [alleen dat] bewoog Hem om naar ons hart te vragen.

Andere dingen waar wij ons hart op zetten zijn bedrieglijk. Zij beloven veel, maar leveren niets wezenlijks op. Zij geven een soort vreugde die niet echt bevredigt. De vreugde die deze zaken geeft, zal spoedig voorbijgaan. Andere zaken doen weinig nuttigs. Zij maken ons niet beter, wijzer of nuttiger voor onze medeschepselen. Weer andere zaken verlagen de geest van de mens, die geschapen is voor eeuwige dingen. Zij laten de geest afhankelijk zijn van zaken die van nature heel onbestendig zijn. Die dingen zullen de geest doorsteken met vele smarten. Andere zaken verdringen de ernstige gedachten aan het uur van de dood en de oordeelsdag, hoewel beiden onvermijdelijk zullen zijn.

Wat is het verstand toch ver boven deze zaken verheven, en wat is het hart toch hoog begenadigd, dat antwoordt op deze zo lieflijke eis van God: *Geef Mij uw hart*: 'Neem mijn arme hart, zoals het is. Richt toch Uw troon in mijn hart op! O, dat ik U toch boven alles mag liefhebben en voor U alleen mag leven!'

Als God je hart slechts zou eisen, dan zou je je hart nooit kunnen geven. De natuurlijke volmaaktheden [of eigenschappen] van God zouden je dit [in zichzelf bezien] ook nooit kunnen laten doen. Maar om nu je genegenheden te doen ontbranden, heeft Hij, Christus, onze natuur aangenomen. Hij noemt Zichzelf de Bruidegom, de Man van Zijn Kerk en Zijn Volk. Hij heeft zo'n vurige liefde voor Zijn kinderen, dat Hij Zichzelf gegeven heeft voor die Kerk, na een leven van arbeid en moeite.

Zij kan nu voor eeuwig in de hemel als een verheerlijkte Kerk stralen, bevrijd van veroordeling en vervuiling.

Mijn lieve Priscilla, als je hierover nadenkt en de werkelijkheid hiervan gelooft, dan zal in je hart de vurigheid en liefde van een engel ontbranden. Dan zal er een zuiver vermaak in deze Goddelijke liefde ontbranden en een standvastig verlangen om God te behagen en een vurige geest van gebed, die zegt: *Spreek, Heere, want uw knecht hoort*. Dit wordt gevolgd door levende mededelingen van nog meer geloof, liefde, vrede en hoop.

Dit is de vurige wens van mijn hart.

Ik ben je oprechte vriend, om Christus' wil,
Henry Venn.

Een onhandelbaar persoon gebracht tot de Heere Jezus.

Een brief van Grey Hazlerigg (1818-1912)

Liverpool, 23 september 1859

Mijn lieve moeder,

Het was mij een waar genoegen om toen ik donderdag uit Blackburn terugkwam, de brief van u en mijn zus te zien klaarliggen en te weten dat jullie het uit genade nog goed maken. Ik had aan het begin van deze week heel veel te doen. Daarom heb ik echt geen tijd gehad om jullie terug te schrijven.

Ik geloof dat ik terecht kan zeggen dat de Heere met mij geweest is sinds ik de vorige brief geschreven heb. In het bijzonder wat de bediening betreft. Daarom moet ik erkennen dat Hij nog niet gedaan heeft naar mijn zonden en mij nog niet vergolden heeft naar mijn ongerechtigheden (Ps. 103: 10).

'O, to grace how great a debtor
Daily I'm constrained to be!

Let that grace, Lord, like a fetter,
Bind my wandering heart to Thee.’

‘O, wat ben ik toch verschuldigd aan genade!
Dagelijks word ik gedwongen om van genade te leven!
Laat die genade, Heere, als een ketting,
Mijn afdwalende hart aan U verbinden.’

Ik ben aardig vermoeid van de reis, ondanks dat de Heere geholpen heeft. Daarom ben ik niet zo in de stemming om te gaan schrijven. De kapel in Bacup was afgeladen vol, ondanks dat het anderhalf uur voor de dienst begon te regenen. De Heere heeft geholpen en ik vertrouw dat het Woord is gezegend en tot nut geweest is. De mensen waar ik tijdens mijn reis geweest ben zijn volgens mij de meest eenvoudige mensen die ik ooit gezien heb. De woonkamer doet dienst als zitkamer, keuken en hal. De meisjes dragen schoenen met houten zolen en dragen shawls op hun hoofden die onder aan de kin vastgeknoopt zijn. Zij spreken een zwaar Lancashire-dialect.

In Blackburn zag het onderkomen er wat stijlvoller uit, maar de kapel was niet zo drukbezet, want de nacht ervoor was het erg regenachtig geweest. Toch waren er nog wel redelijk wat mensen aanwezig. Ik denk dat de Heere mij daar zelfs nog meer kracht schonk dan in Bacup.

Ik sprak de vorige avond voor een redelijk aantal mensen over een tekst waar u wel van gehoord hebt, hoewel ik niet weet of u mij er weleens over hebt horen preken. De tekst was Matth. 17, een gedeelte van vers 17: *Brengt hem Mij hier*. De Heere gaf mij vele dingen te zeggen en was met mij toen ik de woorden uitsprak. De strekking van de preek was uiteraard om het volk des Heeren aan te raden om alle onhandelbare gevallen tot de Heere Jezus te brengen. Onhandelbare mensen, of het nu heiligen of zondaars, vrienden of vijanden waren. In plaats van te kniezen of woedend te worden, en zich te richten tot het kwaaddoende schepsel, zodat we met onze eigen handen aan het werk gaan, is het wijs om de mensen tot Jezus te brengen.

Ook onhandelbare duivels en onhandelbare harten, onhandelbare trots en onhandelbare wereldgelijkvormigheid, onhandelbare gedachten en voorstellingen, onhandelbare omstandigheden, onhandelbare twijfels met betrekking tot ons aandeel in Christus, onze roeping, verkiezing, enzovoorts, onhandelbare vrees om af te vallen en onhandelbare vrees met betrekking tot dood en eeuwigheid. Voor al deze onhandelbare zaken is Christus de aangewezen en gezalfde Lastdrager van Zijn Volk (Ps. 89: 19, Jes. 61: 1). Hij is wijs, machtig, genadig, onveranderlijk, altijd aanwezig, nabij en dichtbij Zijn arme, behoeftige en bestreden Volk. Dat is Hij in alles waarvoor zij Hem aanroepen.

Sterker nog, Hij laat niet alleen toe, maar Hij beveelt hen om hun zaken bij Hem te brengen, ja, tot Zijn troon der genade. Zoals het verkeer is om Hem in het ene ongehoorzaam te zijn, zo is het ook verkeer om Hem in het andere ongehoorzaam te zijn. Hij Die zegt: Heb de wereld niet lief, zegt ook: Breng uw hart bij Mij, geef Mij uw hart. Dit zegt Hij opdat wij de wereld niet liefhebben. Breng uw onwetendheid bij Mij, opdat Ik u lere; uw schuld, opdat Ik het vergeve; uw verdorvenheid en inwonende zonde, opdat Ik die zal onderwerpen (Mich. 7: 19). Breng uw behoeften bij Mij, opdat Ik ze vervulle; uw lasten, opdat Ik ze moge dragen. Breng alles tot Mij. Breng datgene waar de natuur wanhopig van wordt, breng datgene waarbij het schepsel u niet helpen kan: oude gebreken, wanhopige en buitensporige kwalen, breng alles bij Mij. Het zal niet tevergeefs bij Mij gebracht worden. *Wanneer heeft Christus tegen het huis Jakobs gezegd: Zoek Mij tevergeefs?* (Jes. 45: 19). Wie heeft Hem ooit vertrouwd en is beschaamd geworden? Zijn ambt, Zijn Woord der belofte en ontelbare voorbeelden bewijzen dat het een veilige weg is om alles tot Jezus te brengen. Hij zal op Zijn Eigen tijd en wijze voor genezing zorgen. Lees Matth. 17 maar. Als de kwaal dan in de loop van de tijd meer en meer naar buiten komt, als de duivel brult, briest en neerwerpt, als de natuur bezwijkt en het onderspit moet delven, zeg dan: *Heere, ik geloof, kom Mijn ongeloof te hulp* (Mark. 9: 24). Toch blijft de zaak zeker en dit alles is slechts uitgedacht om de genezing helderder te doen uitblinken en om de arm die de genezing aanbrengt te vertonen, opdat wij in die lange loopbaan mogen weten dat de arm die ons dient, van de Heere is.

Moge de Heere u, totdat wij, als de Heere het wil, elkaar weer ontmoeten, in de praktijk de macht en vertroosting van de volgende woorden doen gevoelen: Breng hem, wie dan ook en wat dan ook hier, voor de

troon der genade. Breng het tot Mij. Tot de aangewezen, gezalfde, onveranderlijke genadige Lastdrager van Israël.

Ik hoop dat Miss Wilkinson beter is. Ik ben dankbaar dat de Heere haar ondersteunt en ik was blij met haar briefje. Ik ben blij dat u het goed kon vinden met Mr. Brown.

Uw liefhebbende en vreesachtige zoon,
Grey.

Een brief van Thomas Godwin

Mijn geliefde vriend,

Het is een hele poos geleden dat ik wat van u hoorde. Daarom wil ik proberen om een paar regels op te schrijven, om u te laten weten dat ik nog steeds voort hobbelt op het pad van verdrukking. Soms uitgeput, maar toch ga ik nog steeds voort. Ik geef het van dag tot dag op, maar ik ben nog steeds verplicht om door te gaan, hoewel ik maar kruipend mijn weg vervolg. Net als een worm kruip ik in en uit mijn hol. Soms zuig ik nog weleens een dauwdruppeltje op om mijn arme, dorre geest te verfrissen en mij voort te helpen.

En wat maakt het uit als het maar een slakkengangetje is? De arme kruipende worm en de kruipende slak kwamen veilig in de ark. De vliegende duif, de grote arend en de scherpziende gier konden nog maar net veilig binnenkomen. Ik zie ook dat er kruipend gedierte zat in het linnen laken dat aan de vier hoeken

gebonden was, dat uit de hemel neerdaalde en weer in de hemel opgenomen werd. De kruipende wormen en de kruipende slakken werden op de golven van de zondvloed gedragen, net als de arend en de gier. Zij zijn allen weer vrijgelaten op het droge land. In het visioen van Petrus werden alle kruipende gedierten die neergelaten waren in het linnen laken, weer opgenomen in de hemel. Zo zijn dan de kruipende dieren in net zulke betrouwbare en veilige handen als de vliegende vogels. Zij zullen door al hun beproevingen heen geleid worden. Zij zullen veilig in de heerlijkheid aankomen. *Want de loop is niet voor de snellen, noch de strijd der helden* (Pred. 9: 11). De Heere heeft gezegd dat de lammen de roof zouden roven (Jes. 33: 23). Mijn geliefde vriend, het nimmer falende 'zal' van God, staat gisteren, heden en tot in der eeuwigheid vast. *Alsdan zal de kreupelen springen als een hert, en de tong des stommen zal juichen; want in de woestijn zullen wateren uitbarsten, en beken in de wildernis.* (Jes. 35: 6).

Mijn geliefde vriend, als u en ik niet zo goed in het leven dat van God is kunnen voortgaan als wij zelf wel wilden, dan zal het toch zo zijn dat, als God ons in deze enge en nauwe weg draagt (hoewel zeer langzaam) wij dan in dat gezegend Koninkrijk van eeuwige rust gebracht zullen worden. Dan zullen wij tot in alle eeuwigheid met Jezus zijn. Ik kan u wel zeggen dat ik nog niet op die gemakkelijke en aangename weg geweest ben waar vele anderen het over hebben. Als ik geestelijk gezind ben, dan wil ik zo'n weg ook helemaal niet bewandelen, want dat is de weg die naar de eeuwige dood leidt. Soms werd mijn ziel in grote benauwdheden gebracht. Hier is mijn ziel vannacht ook een getuige van geweest. In de nachtwaken, *als een diepe slaap op de lieden valt* (Job 33: 15).

De lieve Heere heeft het goed gedacht om mij, sinds ik uit Londen teruggekeerd ben, in de oven van beproeving te leggen door middel van grote pijn in mijn middel. In de vorige nacht werd mijn ziel gedwongen om de Heere aan te roepen in mijn nood en om Hem te smeken om voor mij op te komen. Mijn ziel werd gedwongen te smeken om aan mij Zijn wil en gedachten met betrekking tot mijzelf bekend te maken en te smeken dat mij nooit zal worden toegelaten om mijn eigen wegen te gaan. Dat Hij mij wil leiden en richten in al Zijn wegen en paden en nooit zal toelaten dat ik mezelf en anderen zal bedriegen. Mijn ziel riep steeds maar weer tot de Heere en vroeg of Hij mij oprecht wilde maken voor Hem en of Hij nooit zou willen toelaten dat ik Zijn lieve Naam zal ontteren, maar mij dicht bij Hem zou willen houden. Ge-loofd zij Zijn lieve Naam: Hij heeft deze beproeving voor een groot deel weggenomen, zowel van het lichaam als van de geest. Hoe zoet is het om de vrede van God in het geweten te voelen neerdalen, om iemands ziel een weinig rust te geven van het zware werk en de zware lasten waar de ziel onder te worstelen heeft. Werkelijk, mijn lieve vriend, de weg des Heeren is in de diepten en wij moeten in de diepten gebracht worden om die wegen te ontdekken.

De uwe in de waarheid,

T. Godwin.

Pewsey, 16 januari 1846.

Dankdag in Amerika

In een oude Gospel Standard stond een brief van iemand uit New York die deze schreef toen er in de VS een nationale dankdag werd voorgeschreven. Hij schrijft dan hoe hij werkelijk dankdag heeft mogen houden.

Deze dag is door de gouverneurs van 19 Staten apart gezet om dankdag te houden. Velen komen samen in hun gemeente om voor de vorm een kerkdienst bij te wonen. Zij zeggen dat zij de grote Weldoener van het heelal danken omdat Hij hen in het afgelopen jaar van zo veel levensmiddelen voorzien heeft. Ik zou ook graag een lofbetuiging willen opschrijven en de gezegende God willen danken voor Zijn vele onuitsprekelijke goedertierenheden die Hij mij heeft bewezen sinds ik op deze wereld ben gekomen.

Als eerste zou ik de Almachtige willen loven en prijzen omdat Hij vele jaren geleden (als ik mij niet bedrieg) aan mijn lage staat gedacht heeft. Hij heeft Zijn weergaloze genade en grenzeloze liefde aan mijn ziel bewezen. Hij liet mij mijn ellendige, hopeloze en verloren staat zien waarin ik vanwege de zonde verkeerde. Hij liet mij zien dat ik van nature een kind des toorns was, net als alle anderen en dat ik op de grote oordeelsdag zeker zou verdoemd worden tenzij ik een gerechtigheid zou hebben die overvloediger is dan die van mijzelf. Omdat ik dit zag en voelde, riep ik met de tollenaar uit: *God wees mij de zondaar genadig!* Langzaam maar zeker werden alle aardse steunpilaren van mij weggenomen. Op Zijn Eigen tijd behaagde het mijn genadige God om mij te leiden naar de Fontein, Die geopend is tegen de zonde en tegen de onreinheid. Die Fontein paste heel goed bij iemand als ik, die zich zo'n schuldige zondaar voelde. Hij trok al mijn vuile kleren uit, Hij waste mij en reinigde mij en bekleedde mij met dat gezegende kleed der gerechtigheid. Jezus heeft Zijn leven op deze aarde besteed om dit kleed te bereiden voor al Zijn kinderen. Daarom mogen zij volmaakt zijn in Hem. Zij hebben geen vlek of rimpel of iets dergelijks. *Loof den HEERE, mijn ziel, en vergeet geen van Zijn weldaden. Die al uw ongerechtigheid vergeeft, Die al uw krankbeden geneest, Die uw leven verlost van het verderf. Die u kroont met goedertierenheid en barmhartigheden.* (Ps. 103: 2-4).

'Many days have passed since then,
Many changes I have seen;
Yet have been upheld till now;
Who could hold me up but Thou?'

'Sinds die tijd zijn er vele dagen voorbijgevlogen,
Ik heb vele veranderingen gezien;
Toch ben ik tot nu toe staande gehouden;
Wie kon mij anders staande houden dan U?'

Ik wil de God van al mijn genade vandaag in het bijzonder loven en danken voor Zijn onderscheid makende genade. Hij heeft mij namelijk opnieuw een liefdesbezoek gebracht deze morgen. Werkelijk, eer dat ik het door had, werd mijn ziel van de lage, kruiperige dingen van de tijd en van het tastbare afgetrokken. Ik werd opnieuw in staat gesteld om mij in Christus te verheugen *met onuitsprekelijke vreugde en vol heerlijkheid*. Ik moest verscheidene dagen thuisblijven vanwege een ziekte in mijn lichaam. Daarbij kwam nog dat mijn ziel in duisternis was. Ik treurde en weende vanwege mijn droevige toestand. Maar voordat ik deze morgen mijn slaapkamer verliet, terwijl ik totaal niets verwachtte, behaagde het mijn lieve Heere genadig te verschijnen en Zijn licht in mijn ziel te laten schijnen. Hij gaf mij een nieuw teken van Zijn liefde en verlevendigde Zijn werk in mijn hart. Hij sprak woorden van troost en bemoediging tot mijn wegwijnende ziel. De woorden: *Christus in u, de Hoop der heerlijkheid* kwamen in mijn hart met zoetheid en kracht. Toen dacht ik: 'Als ik Christus heb, dan bezit ik alles. Alles wat ik nodig heb als ik gezond ben en alles wat ik nodig heb als ik ziek ben. Alles wat ik nodig heb in deze vallei van armoede en alles wat ik nodig heb als ik overvloedige rijkdom zou bezitten. Hij heeft alle gepaste middelen voor alle gevallen op onze reis door dit tranendal. Hij heeft alle dingen die nodig zijn in dit leven en ook alle dingen die nodig zijn als ik geroepen wordt om te sterven. Kortom, alles wat nodig is om mij te onderhouden wanneer ik wandel door de *vallei der schaduwen des doods* en:

'When on His breast I lean my head,
And breathe my life out sweetly there,

Wanneer ik mijn hoofd op Zijn borst laat rusten,
En mijn leven daar op een zoete wijze zal uitblazen,'

Dan zal ik alle dingen hebben die nodig zijn om mij te ondersteunen en mij er doorheen te helpen. Dan zal ik veilig aanlanden op de kusten van eeuwige zaligheid en eeuwige zegeningen.

'There shall I bathe my weary soul
In seas of heavenly rest,
And not a wave of trouble roll
Across my peaceful breast.'

‘Daar zal ik mijn afgematte ziel onderdompelen
In zeeën van hemelse rust,
Daar zal geen golf van beroering
Over mijn vredige hart heen rollen.’

Daar zal ik een gezegende eeuwigheid doorbrengen met het prijzen en aanbidden van de heilige Drie-eenheid. De Vader voor Zijn eeuwige liefde omdat Hij mij in Zijn eeuwige liefde verkoren heeft en mij in Zijn verbond aan Christus heeft gegeven. De Zoon, omdat Hij mij in vereniging met Zichzelf heeft gebracht en Die, vanwege de liefde die Hij voor mij en al Zijn uitverkoren gezinsleden had, *geopenbaard werd in het vlees. Geworden uit een vrouw, geworden onder de wet.* Hij leidde een leven vol verlies en lijden op deze aarde en Hij stierf een smadelijke en een wrede dood. *Ja, de dood des kruises.* En dat voor mijn behoud. Hij stond op uit de dood tot mijn rechtvaardigmaking. Hij voer zegevierend op naar de hemel. Hij bepleitte mijn zaak in het hemelhof en werd gehoord. Ook de eeuwige en gezegende Geest voor Zijn oneindige liefde, die Hij tentoonstelde toen Hij mij levend maakte toen ik dood was in zonden en misdaden. Hij leerde mij om te bidden voor mijn leven en zaligheid, alleen om Christus’ wil. Juist toen ik dacht dat alles verloren was en ik het wilde opgeven, en bijna wegzonk in zwarte wanhoop, behaagde het Hem om genadig te verschijnen tot verlossing. Hij openbaarde Christus aan mij als de enige Hoop van die eeuwige heerlijkheid. Die zal ik dan ten volle bezitten. Zo zal de alwijze en onveranderlijke Jehova vanwege Zijn eeuwige liefde tot zo’n onwaardig persoon als ik ben, een eeuwig gezang van aanbidding en lof ontvangen.
New York City.
J. Axford.

Getuchtigd, maar niet vernield

Een brief van Ds. Charles Hemington (1830-1904)

Bron: *The Gospel Standard*, september 2016.

Devizes, 30 januari (jaar onbekend)

Mr. H.
Mijn lieve vriend,

Zondag vond ik een Schriftgedeelte dat mijn toestand nauwkeurig beschreef. In verleden tijden heb ik in dezelfde gezegende Schrift troost gevonden en zondag werden de woorden tijdens het preken als een verzachtende pleister op mijn wonden gelegd.

De Heere zegt door de mond van de profeet Jesaja: *Want Ik heb geweten, dat gij gans trouwelooslijk handelen zoudt, en dat gij van den buik af een overtreder genaamd zijt. Om Mijns Naams wil zal Ik Mijn toorn langer uitstellen, en om Mijns roems wil zal Ik, u ten goede, Mij bedwingen, opdat Ik u niet afbouw* (Jesaja 48: 8-9). O, wat voel ik toch dat dit echt een ernstige waarheid is! Dit is toch de waarheid voor het hele huisgezin van genade! Wat een overtreders zijn zij toch allen geweest van de baarmoeder af! Hoe trouweloos hebben zij zich toch gedragen tegenover God! En dat niet alleen in hun onwedergeboren staat, maar ook nadat zij door genade geroepen zijn. De overtredingen die ik bedreven heb nadat ik de Heere heb leren kennen, beroeren mij duizendmaal meer dan al de zonden die ik bedreven heb voordat ik door genade geroepen ben. God heeft mij, sinds ik Zijn Naam belijd, door Zijn genade bewaard voor het uitwendig vallen, maar de afvalligheid van mijn hart en de vele zonden tegen licht en kennis zijn steeds weer voor God genoeg redenen geweest om mij naar Zijn oneindige rechtvaardigheid voor eeuwig af te snijden. Maar dan zegt de Heere ons dat Hij al deze dingen al wist voordat wij geboren waren in deze wereld. Hij wist op een volmaakte wijze dat wij trouweloos zouden zijn en ons hele leven lang op ontelbare manieren schuldig zouden worden. Toch zegt Hij: *Om Mijns Naams wil zal Ik Mijn toorn langer uitstellen ... opdat Ik u niet afbouw*. O, wat laat dit toch weer op een gezegende manier zien, zoals Hart het uitdrukt:

‘Tis not for good deeds, good tempers, nor frames;
From grace it proceeds, and all is the Lamb’s.’

‘Het zijn niet de goede werken, de goede aard, noch de goede zielsgesteldheden;
Maar het komt allemaal van de genade. Alles komt van het Lam.’

Als je de verkiezing weg zou nemen, dan zou ik geen hoop hebben. Niets kan het hart van Jehovah bewegen of bevooroordelen met betrekking tot de waarheid van de goddelijke gemeenschap. Hij haat het verlaten (Mal. 2: 16). *Maar is Hij tegen iemand, wie zal dan Hem afkeren?* (Job 23: 13). Maar dan zegt de Heere verder in hetzelfde hoofdstuk (48:10) van Jesaja: *Ziet, Ik heb u gelouterd, doch niet als zilver, Ik heb u gekeurd in den smeltkroes der ellende*. Wat laat dit ons weer duidelijk zien dat, hoewel de Heere te veel van Zijn volk houdt dan dat Hij hen zou verwerpen, Hij toch de zonden in hen haat. Daarom zal Hij hen in de oven brengen, om hen te kastijden vanwege hun dwaasheid.

Met mijn arme, zwakke liefde in de Heere. Geloof me,
Ik ben in oprechtheid de Uwe,
C. Hemington.

Tegenwerpingen met betrekking tot het komen tot Christus beantwoord.

Door Ralph Erskine

Tegenwerping nr. 10. Tegenwerping die voortkomt uit de zwakheid van het schepsel en van de middelen. ‘Wat,’ zegt u, ‘Ik heb geen kracht om te geloven. Ik heb geen kracht om te bidden en geen hart om de godsdienstplichten te volbrengen. En als ik het al probeer, dan heb ik er geen voorspoed in en kan ik er geen voordeel uit trekken.’ Hier zijn twee tegenwerpingen. Ik zal ze verdelen om zo een gepaster antwoord te kunnen geven.

Wel dan, het eerste gedeelte van de tegenwerping is: 'Ik heb geen kracht om te geloven noch kracht om Christus aan te nemen. Ik heb zelfs geen hart om te bidden om geloof.'

Antwoord: Het is goed voor u te weten dat u volkomen onmachtig bent om te geloven. Degenen die denken dat zij uit zichzelf wel gemakkelijk kunnen geloven, verwarren het geloof van de werking Gods met hun eigen dromen en de sterke inbeelding van hun eigen brein. Maar hoewel u zegt dat u geen kracht hebt, moet u toch zien dat de kwaal eerder ligt aan het feit dat u geen wil hebt om te geloven. Als u gewillig gemaakt zou zijn, dan zou u er ongetwijfeld achter komen dat u te zijner tijd bekwaam gemaakt zult worden.

Daarom: smeeek om nog een andere trekking van almachtige genade, om u gewillig te maken op de dag van Zijn heirkraft. Zelfs al zegt u dat u niet kan smeken en dat u geen hart hebt om te bidden. Het is misschien uw genade dat uw handen leeg gelaten worden, opdat u geen Christus zult maken van uw godsdienstplichten, of een zaligmaker van uw gevoelens. Misschien zou u daar anders wel gaan rusten. Weet echter dat uw ongelof er de grote oorzaak van is dat u zich onbekwaam voelt om de godsdienstplichten te vervullen. Want het vervult de mens met harde gedachten van God. 'O,' zegt het ongelof, 'God is zo heilig. Hij zal u nooit willen aanzien. God is zo rechtvaardig. Hij zal u nooit willen verdragen.' Het ongelof zorgt ervoor dat God vol fronsen en toorn schijnt. En zo zinkt de geest van de mens vanbinnen weg. Maar het geloof trekt de ziel er weer uit: *Zo ik niet had geloofd, dat ik het goede des HEEREN zou zien in het land der levenden, ik ware vergaan* (Psalm 27:13).

Het geloof toont dat God op de troon der genade zit. Dit richt het hart op. Het geloof geeft de ziel redenen om te volharden in het gebed. Deze redenen zijn onder andere: de Naam van God, het bloed van Christus, de belofte van het verbond, de tussentreding van Christus en de getrouwheid van God. Denk ondertussen niet dat u recht zult kunnen bidden of geloven zonder tegenstand van satan, een boosaardig hart vol ongelof, de overheersing van de zonde en een verstrikkende wereld. U moet door genade heel uw weg naar de heerlijkheid toe worstelen. Het Koninkrijk der hemelen *wordt geweld aangedaan, en de geweldigers nemen hetzelfde met geweld* (Math. 11:12). Wees sterk in de genade die in Christus Jezus is. Strek naar hetgeen voor u is en jaag naar het wit tot de prijs der roeping Gods, die boven is in Christus Jezus (vgl. Fil. 3:14).

Het tweede gedeelte van de tegenwerping is: 'Hoewel ik het probeer, kom ik erachter dat ik geen voorspoed heb in mijn godsdienstplichten en er geen voordeel door behaal. Ik ben nog steeds waar ik was.'

Antwoord: Het ware zoeken stuit altijd wel ergens op. Het is hoogmoed en ongeduld als u zegt: 'Het is tevergeefs om God te dienen.' Lees Maleachi 3:14 en Jesaja 40:22-24. God is getrouw, Die het ook beloofd heeft. Het is waar: velen vragen en ontvangen niet, omdat zij verkeerd vragen. Zij vragen niet in het geloof, nergens voor terugdeinzend. Wat voorspoed kunnen wij verwachten als wij God in Zijn gezicht zeggen dat Hij een leugenaar is en dat Hij niet een woord dat Hij gesproken heeft, waarmaakt? Daarom: strijd toch, opdat dit ongelof weggenomen zal worden.

Onthoud ook dat God een tweevoudig antwoord geeft: *merkelijk* en *tastbaar*. Een koning kan een pardonbrief tekenen terwijl de misdadiger er een tijdlang niet vanaf weet. Er kan soms een antwoord gegeven worden terwijl wij er niet vanaf weten.

Een voorbeeld. U probeert een hart te krijgen dat bidt en een hart dat de zonde haat. Wel, misschien komt u er wel achter dat uw hart voor uw gevoel juist harder is dan het al was. Uw verdorvenheid barst in u los. Dit zorgt ervoor dat u met de grootste aandrang ligt te kruipen aan de poort van de hemel en dat u zeer walgt van uw verdorven natuur. Wel, u krijgt hier juist de zaak waar u naar op zoek was. Toch bent u zich er niet van bewust dat dit verhoringen zijn, omdat die verhoring uit een andere hoek komt dan u verwacht had. Het hart kan zo'n dorst naar genade hebben en zo'n grote walging van de zonde, dat deze tegenwoordige verhoringen uit de hemel u misschien niets toeschijnen. Er is toch nog iets meer dat hij wil hebben. De tegenwoordige geschenken bevredigen hem niet, hoewel er door elke keer van getrouw zoeken wel iets verkregen wordt. Hij krijgt óf enige vermeerdering van een bepaalde genadeweldaad óf meer afkeer van een bepaalde zonde. Of misschien wel meer genade om te zoeken, of meer kracht om te

wachten. Maar hoewel u niet meer krijgt dan u verlangt, krijgt u zeker meer dan u verdient. Ook al is het niet zoveel, dat het u bevredigt. Toch is het zoveel als nodig is om u in uw huidige toestand te helpen.

Stel dat u in het geheel niet verhoord wordt, dan is het uw zonde om te murmureren en uw plicht om te wachten. Onthoud dat God Zijn volk hier nooit zo'n grote aalmoes geeft. Zij moeten bedelaars worden. Het volgende uur moeten zij weer voor de genadetroon liggen. Weet dat God graag dringend verzocht wordt, maar Hij houdt er niet van dat men zegt dat Hij op moet schieten. Als God iets belooft, dan is het uw plicht te geloven en als Hij vertraagt, dan is het uw plicht om te wachten. God stelt uit opdat Hij genadig zal zijn en: *Welgelukzalig zijn die allen, die Hem verwachten* (Jes. 30:18).

Om kort te zijn: de Heere kan Zijn deur vergrendeld houden, opdat u ertoe aangezet zult worden om des te harder te kloppen. De Kananese vrouw worstelde met het voornemen van Christus om haar een antwoord te weigeren. Daarom wordt ze onvermurwbaar en krijgt ze alles wat ze wil.

Daarom: welke ontmoediging u ook tegenkomt, neem u voor nooit de troon der genade te verlaten, maar u altijd neer te leggen in Christus' weg. Ga nooit naar iemand anders toe om hulp te verkrijgen. Ja, neem u voor dat u op Hem zult wachten tot u sterft. Denk aan de bevinding van de Psalmist in Psalm 40:1: *Ik heb den HEERE lang verwacht; en Hij heeft Zich tot mij geneigd, en mijn geroep geboord*. Misschien zult u wel ontmoediging en verzoeking tegenkomen en tot harde gedachten van God aangezet worden. Maar u moet vastberaden zijn in het zien op Christus voor hulp. Overleg met uzelf zoals de vier melaatsen tijdens de belegering van Samaria gedaan hebben (2 Kon. 7:4). Als ik ver van Christus af leef, zal ik omkomen en dan zal er geen hoop voor mij zijn. Als Christus geen medelijden met mij zal hebben terwijl ik op Hem wacht, dan zal ik zeker sterven. Maar toch is er hoop, Hij zal uiteindelijk medelijden hebben.

Daarom: als ik omkom, dan zal ik omkomen aan Christus' voeten, terwijl ik nog steeds opzie naar Hem, waar nog nooit iemand omgekomen is en ik hoop dat Hij mij niet de eerste zal laten zijn.

Zo heb ik geprobeerd enkele tegenwerpingen te beantwoorden, maar hierna kunnen er nog wel duizend tegenwerpingen overblijven. Alleen de Heere kan die, en de tegenwerpingen die hiervoor genoemd zijn, afdoende en krachtig beantwoorden.

Welke tegenwerpingen u ook moge hebben met betrekking tot het aannemen van Christus: bid of Christus Zelf ze zou willen beantwoorden. Hij is er tevreden mee dat u Hem tot dit doel zult aannemen, namelijk om al uw tegenwerpingen te beantwoorden, zowel als het vergeven van al uw zonden en het overwinnen van al uw verdorvenheden.

Ondanks alles wat gezegd is, staan enkelen misschien gereed om te denken: 'Mijn tegenwerping is nog niet genoemd, mijn geval is niet aangeroerd, want het is een geval apart. Ik ben niet meer bewogen door alles wat gezegd is dan een steen in de muur.'

Wel, dit gezegde kan enige grond geven aan het geloof als u bedenkt dat Christus *uit deze stenen Abraham kinderen kan verwekken* en dat Hij beloofd heeft het stenen hart weg te nemen. O geliefden, zult u Hem aan Zijn woord houden? 'Nee,' zegt u, 'Mijn hart raast als een duivel vanwege mijn haat tegen Hem.' Wel, zeg niet vanwege dat alles: 'Er is geen hoop,' want Christus kan de duivelen uitwerpen. Het is Zijn werk en bezigheid om boze geesten uit te drijven en Zijn Eigen Geest in u te doen wonen. Sta Hem slechts toe te werken. Want het is een van de manieren om Hem aan te nemen. Ja, om Hem ermee werkzaam te doen zijn u aan te nemen en de werken van de duivel in u te vernietigen.

Als Christus in ons gezelschap geen werk zou vinden: wee ons dan, dat u allen zo'n vuile minachting hebt voor die dierbare Christus. Ja, dat u uw lage lusten boven Hem zou verkiezen en niet eens zou verlangen dat hij het offerende mes aan de keel van uw lusten zou zetten. Hoewel Hij aan uw deur staat te kloppen, verlangt u niet eens dat Hij binnen zal komen en nodigt u Hem niet eens uit binnen te komen. Als iemand op uw deur klopt, dan zult u graag willen dat ze opendoen en binnenkomen. Zal dan die heerlijke Christus dan niet dezelfde ontvangst krijgen als bij u? O, wil Hem dan ten minste uitnodigen om Zijn hand aan het gat van de deur te leggen, *opdat uw ingewand ontroerd wordt om Zijnentwil* (Hoogl. 5:4). Moge de Heere u overtuigen Christus aan te nemen en moge Hij al uw tegenwerpingen beantwoorden.

Een brief van Jasper Bolton

Bron: Quickly Ripened, London: John F. Shaw and Co. blz. 50.

Jasper Bolton (1801?-1871) woonde in Ierland. Voor zijn bekering was zijn levenswandel zo voorbeeldig, dat als hij het zelf niet gezegd zou hebben, het moeilijk zou zijn om hem als verloren te beschouwen. Eerst dacht hij ook dat hij een christen was. Maar een zachte stem vanbinnen zei dat het niet goed met

hem was. Verschillende tijden van overtuiging werden afgewisseld door perioden van onbezorgdheid. Tijdens die overtuigingen was 'ik zó onbekwaam om mee te zingen met de gemeente: 'Loof God voor mijn schepping,' dat ik bijna gereedstond om de Schepper te lasteren, van Wie ik een bestaan gekregen had zonder hoop.'

Hij probeerde zichzelf te verbeteren, maar was niet bekend met de waarheid in Romeinen 4: *Doch dengene, die niet werkt, maar gelooft in Hem, Die den goddeloze rechtvaardigt, wordt zijn geloof gerekend tot rechtvaardigheid.*

In september van het jaar 1869 was de Geest van God aan het werk in Kilkee. Verschillenden kwamen tot bekering. Ook Jasper zou tijdens die septembermaand behouden worden door het geloof in Jezus Christus. Hij zegt er het volgende van: 'Ik denk dat ik nooit zo geheel zonder God en zondig geleefd heb, en mij nooit zo zondig gevoeld heb als die tijd voor 19 september.' Maar nu was de verloren zoon gevonden.

Hij is niet oud geworden. In het jaar 1871 is hij op dertigjarige leeftijd overleden. Enkele van zijn laatste woorden waren: 'Wij kunnen geen voorstelling maken van Christus' smarten in Gethsemane of op Golgotha. Ik kan het niet begrijpen of analyseren zoals anderen schijnen te doen. Het kruis of de heerlijkheid! Het [proberen om deze zaken te begrijpen] is ijdelheid. Ik heb Hemzelf. Dat is genoeg.'

Ook zei hij: 'Stil, stil, stil!' Toen men hem vroeg wat hij hoorde, zei hij: 'Muziek, donderslagen.' En tegen zijn vrouw: 'Vreugde, vreugde, vreugde, vreugde, lieverd! De vreugde van met God te zijn!'

De volgende brief werd aan velen gezegd. Jasper schreef uit de grond van zijn hart en vreemd genoeg was deze brief indirect een middel om zijn eigen ziel te troosten toen hij vermoeid en met pijn op zijn sterfbed lag. Toen de brief werd voorgelezen tijdens een bijeenkomst van christelijke soldaten, liet deze een diepe indruk achter op allen. Nadat men hem dit vertelde, barstte hij in tranen uit en riep hij: 'O, loof de Heere, allen die hier bij mij zijn! O, hoe goed is Hij! Ik denk dat ik nog nooit zo pijnlijk beproefd ben geweest door satan als wanneer jullie bij die bijeenkomst waren. En zie nu eens waarom jullie gegaan zijn: om mij die boodschap van mijn God te brengen. Ja, dat die armzalige woorden tot nut zijn geweest voor die mannen. Ik vergat de brief, maar mijn God heeft die brief niet vergeten. Hoe goed is het van Hem om de brief terug te sturen, zodat ik opgevrolijkt word!'

Torquai, 24 maart 1870.

Mijn geliefde mevr. W.,

Ik wil je even een klein briefje schrijven met een vriendelijke groet. Jij en je zware verantwoordelijkheden zijn vaak in mijn gedachten geweest. Ik heb verlichting gevonden in het gebed om de groei van vreugde en vrede in de Heere, hetwelk de Heilige Geest in je hart leert. Dit alles opdat je mag wandelen in de kracht en gemeenschap van Jezus. Je schijnt versterkt te zijn geworden. Anders zou je alles nooit zo goed hebben kunnen doen en alles wat je moest doen, ook af hebt kunnen maken.

Wanneer onze geest beproefd wordt, dan is lijdzaamheid ons doel. Wacht op de HEERE, zegt het Woord. Ik durf je wel te zeggen dat je een hele poos hebt moeten wachten. Maar dan zal je vreugde alleen maar dieper zijn en de vreedzame vrucht der gerechtigheid die dit wachten in je voortbrengt, zal alleen maar groter zijn. De liefde die Jezus ons toedraagt, is zo groot, dat wij soms met Hem gemeenschap kunnen hebben. Dit hoeft je slechts te proberen en je zult zien dat het waar is. En dat tot je grote vreugde, vrede en kracht. Wij kunnen spreken tot onze Heere! Wij kunnen onszelf met vertrouwen werpen in Zijn armen om tot Hem te spreken. Hoewel onze oren misschien geen antwoord horen, kunnen wij toch merken dat Hij luistert en liefheeft. Dit is anders dan het gebed. Zoek Hem op deze wijze. Leg je hart door middel van je woorden voor Hem neer, als je liefste Vriend. O, dit is aangenaam om te doen, verfrissend voor de ziel. Ik heb het nog maar één keer in mijn leven gedaan. Dat beken ik. Maar vanwege die ene keer kan ik jou er ook toe aansporen. Het is het allerbeste christelijke vermaak. Je kunt weleens bidden, ja, vurig bidden, maar dan zonder die gemeenschap die ik op het oog heb. Maar die twee zaken glijden in elkaar, of beter gezegd, ik denk dat het gebed zo nu en dan oprijst tot gemeenschap.

Ik denk dat die tijden voedsel van Jezus zijn, om ons kracht te geven in onze huidige of toekomstige beproevingen. Hij is echt zo'n goede Herder dat Hij dat doet. Laat ons bidden om hulp, om ook naar onze roeping te wandelen. De woorden 'onze roeping' komen vaak over onze lippen. Maar wat een heerlijke eeuwigheid aan betekenis ligt er in die woorden. In Christus zijn wij nieuwe schepselen en niet schepselen van deze wereld. Onze bedoelingen, doelen, genegenheden en vrezen zijn niet langer gebonden of beïnvloed door de dood. Dat norske spook, de dood, heeft zijn macht over ons verloren. In deze wereld kan hij allen in het gezicht staren als een komende zekerheid, behalve ons, die in Christus zijn. En

bëinvloedt de dood ons? Wel, hij mag ons nooit meer aanraken! De Heere kan voor jou en mij vóór de dood komen [op de oordeelsdag]. Dan zal de dood ons niet aanraken. Maar wat als de Heere [nog] niet komt? Wel, de dood kan dit sterfelijke lichaam werkelijk aangrijpen, maar zijn wij dat? O, nee! Wij, die in Christus zijn, zijn gestorven en weer opgestaan. Onze geesten hebben dat gedaan en zijn als het ware weer terug gekeerd om in deze aardse lichamen te wonen, om voor Hem te werken, totdat het Hem behaagt [om ons thuis te halen].

En zo zijn wij hemelse schepselen die in aardse tabernakelen wandelen. Wij zijn instrumenten van Zijn wil. Geliefde vriendin, is dit geen groot woord? Is dit geen enorme aanname? Ja, de Heere heeft het gedaan door de sterkte van Zijn macht (Ef. 6:10)! Dit is de uitnemende grootheid van Zijn kracht aan ons, die geloven (Ef. 1:19). Als wij zien dat wij nieuwe schepselen zijn en ons realiseren dat er hemels zaad in ons is en wij dan dit machtige bewijs van Zijn liefde en genade overdenken, dan krijgen wij kracht om met ons vlees en de wereld te worstelen. Wat moeten *wij* ons druk maken over deze wereld? Onze roeping is niet van deze wereld. Wij zijn wel in werkelijkheid geroepen *in* deze wereld, (de roep komt tot ons), maar wij worden geroepen *tot* de volgende wereld. Wij leven bij dat vooruitzicht al in de hemel. Laat ons dan wandelen naar de waardigheid van zo'n hoge rang. Dat is mijn gedachte over de roeping. Wij zijn hier gevonden en hier geroepen. Geestelijk gezien gaan wij daar naartoe, wanneer wij wedergeboren en weer opgewekt zijn. Wij keren dan als het ware terug, om voor een klein poosje op de aarde te wandelen tot eer en heerlijkheid van onze Heere. En dan zullen wij voor altijd met Hem zijn! Wat een roeping!

Wanneer je terneergeslagen bent, zie dan op naar Jezus en verheug je dat je leven in het Zijne opgebonden is. En dat met al zijn vreugden en heerlijkheden. Wanneer je kwalijk behandeld, verkeerd begrepen, belasterd, verkeerd voorgesteld en voor ketter uitgemaakt wordt, ach, dan kunnen we zeggen: 'Wat maakt het uit? De Heere is mijn Leven. In Hem sta ik, ja, leef en beweeg ik en Hij leeft in mij. Wanneer wij terneergeslagen zijn en vrezende en beven vanwege onze tekortkomingen, ons falen en ons gebrek aan liefde, dan kunnen wij zeggen: De HEERE is mijn Herder, mij zal niets ontbreken. Hoe lieflijk is dat! O, laat ons ons dan van onszelf afwenden tot Hem! Hoe gezegend is toch de gedachte dat Hij ons als Herder door heel onze pelgrimsreis heenleidt. Hij leidt, Hij verkwikt, Hij voedt. Ja, Hij is altijd rondom ons pad. O, wat een troost voor de vermoeide, met zonden beladen, strijdende christen. Niets zal ons scheiden van Hem. In feite realiseren wij vanwege onze aardse duisternis niet het duizendste deel van Jezus' tedere zorg voor ons.

Het gebed des geloofs en het volharden in het gebed zouden ons doel moeten zijn. Het gebed is het kanaal waardoor Jezus ons geleidelijk vervult met Zichzelf. Je weet dat het je bestemming is om als Hem te zijn. In het gebed en in ons spreken tot Jezus, openen wij ons hart voor Hem en Hij nadert meer en meer tot ons. Vrees niet om tot Hem te spreken. Wacht niet met op je knieën neer te vallen. Wij zouden moeten bidden tot de Vader. Wij mogen, nee, moeten juist met onze harten gemeenschap hebben met Die lieflijke Man, onze aanbiddenswaardige Meester, Die toch ook onze tedere Herder is. O, ik ben er hartgrondig zeker van dat er voor onze Heere niets lieflijker is dan wanneer wij op een kinderlijke wijze tot Hem spreken. Ik kan het beeld voor de geest halen waarin de eeuwige armen de gelovige aan het hart van de Heere drukken en waarin het oor zich neigt om met aangenaamheid te luisteren naar het vertrouwen van een verlorene ziel.

Het Woord van God is onze gids in al onze zaken: het gebed om de verlichting door de Geest en het blijven in Jezus. Het blijven in Jezus is het *wandelen gelijk Hij gewandeld heeft* (1 Joh. 2:6). Hier is ons doel en onze standaard voor volmaaktheid. Wij zouden altijd moeten strijden om, in kinderlijk gebed en vertrouwen, te leven naar de standaard van Jezus, Die in ons geboren is, en ook om alles in ons te kruisigen. Tot dit doel moeten wij, met gedurig gebed om het onderwijs van de Heilige Geest, Jezus opzoeken in Zijn Woord. Dan zullen wij meer en meer naar Zijn gedachten toe groeien. Ik zeg het nog eens: wij moeten Hem volgen, op Zijn voorbeeld en voorschrift zien dat Hij voor ons in deze wereld heeft achtergelaten en wij moeten vanuit onze harten op Hem zien, opdat Hij ons zal leiden naar Zijn wil.

En zo wandelen wij naar Huis, waar onze Vader is en waar onze Broeder is. Gezegende gedachte – thuis! Gedankt zij de Vader en de Zoon en de Heilige Geest en voor eeuwig zij de heerlijkheid. Amen.

Je liefhebbende vriend en broeder in Christus,
Jasper Bolton.

Twee brieven van William Chalmers Burns (1).

Bron: Notes of addresses by the lat Rev. William C. Burns, blz. VI.

William Burns was een schotse predikant en tevens zendeling in China. Hij staat bij ons vooral bekend vanwege het feit dat hij Robert Murray M'Cheyne verving toen hij zijn zendingsreis naar Israël maakte. In deze tijd vond er in de gemeente van Dundee een grote opwekking plaats. 'Avond na avond, ja, week na week verdrongen de mensen zich naar de St. Peterskerk om het Evangelie te horen. De hele stad was in beroering. (..) Plotseling scheen de kracht van God neer te dalen. Alle wangen waren nat van tranen (..) Het was als een lang ingehouden vloed die losbarstte. Uit veler ogen stroomden de tranen. Sommigen vielen op de grond, zuchtend, wenend en smekend om genade.' M'Cheyne zei over hem: 'Zijn optreden is zo indringend, dat hij mij vaak doet beven.' Hij was net 53 jaar geworden (1 april 1815 - 4 april 1868) toen hij na een kort ziekbed in China overleed.

1 september 1841

Misschien hebt u wel gehoord van de wonderlijke dingen die de grote God voor ons gedaan heeft in Schotland. De dienaren van satan hebben Gods gezegende werk beschimpt maar ik zou u iets willen vertellen over de waarheid van dit werk.

U weet dat velen hetzelfde de kerk uitgaan als toen zij de kerk binnentraden. Het Woord raakt hun gewetens niet en zij blijven onder de macht van zonde en satan, ja, van de dood en de hel. Dit was bij ons tot voor kort zeer sterk het geval. Maar de God van liefde heeft ons bezocht om Zijn leven-schenkende Geest over de dode zielen van mensen uit te gieten. In sommige plaatsen kunt u het plechtige schouwspel zien van honderden mensen die wenen vanwege hun zonden en proberen hun harten aan Jezus te geven. En ach, wat een zoete verandering heeft er in velen plaatsgevonden!

De hooghartige blikken van de trotse mensen zijn neergehaald, dode vorm-godsdienstige mensen zijn levende christenen geworden, aanbidders van Mammon zijn veranderd in liefhebbers van God, de godslasterlijke tongen van de goddelozen zijn nu bewerkt opdat ze Gods lof bezingen, dronkenlappen hebben de beker van de duivel weggegooid en de beker der verlossing opgenomen, onreine personen die dienstknechten van hun lusten waren, ja de slaven van de duivel en het uitschot van de mensheid, zitten nu aan de voeten van Jezus. Sommige mensen die voorlopers in elke vorm van zonde waren, zijn nu vrijmoedig, open en onwankelbaar in de dienst van Christus, net zoals zij voorheen schaamteloos, met een aangezicht van koper en een stalen hart, dienaars waren van de boze.

Velen die eertijds dood in zonden waren, leven nu door de genade van Jezus, in de liefde van God, in de gemeenschap van de Geest en in de hoop op de hemel.

Twee brieven van William Chalmers Burns (2).

William Burns heeft ook nog een brief geschreven aan mensen van een zondagschool. Hieronder de brief.

Aan de jonge mensen die op de G.. school zitten in Edinburgh.

Bron: Gathered Flowers from a Bible Class, Octavius Winslow, blz. 66.

Perth, 19 maart 1840.

Mijn geliefde jonge vrienden,

Ik verlang naar jullie allen *met innerlijke bewegingen van Jezus Christus* (Fil. 1:8) en ik bid dat de Heilige Geest op al jullie zielen mag neerdalen. Ik heb de vriendelijke brief die jullie mij geschreven hebben lange tijd geleden al met enkele woorden willen beantwoorden. Maar ik ben zo druk geweest sinds ik in Edinburgh gekomen ben. Dag aan dag ben ik met het gezegende werk bezig geweest om zowel in het openbaar als onder elkaar, zielen tot Jezus te brengen. Daarom kon ik geen tijd meer vrijmaken om jullie te schrijven. Nu ik begonnen ben te schrijven, ben ik genoodzaakt slechts enkele haastige regels op papier te zetten.

Sommigen van jullie kunnen zich dat zoete en heerlijke vers nog wel herinneren waarover ik iets gezegd heb tijdens de eerste keer dat ik bij jullie was. Ik zal het vers herhalen, want het is een vers dat op al jullie harten gegraveerd zou moeten worden: *Want gij weet de genade van onzen Heere Jezus Christus, dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden.* (2 Kor. 8:9).

Ik kan mij nog goed herinneren dat dit zoete vers op de middag toen ik bij jullie was, enkele van jullie zielen op een gevoelige wijze aanroerde door de kracht van de Heilige Geest. Door het overwegen en waarlijk geloven van de wonderlijke waarheid die deze tekst bevat, worden wij verlost van de zonde en al haar bittere en eeuwige vruchten. Dan zullen wij ook deelgenoten worden van de verlossing van God en dat met eeuwige heerlijkheid. Mijn jonge vrienden, denk dan opnieuw eens aan de waardigheid en heerlijkheid die Immanuel verlaten heeft toen Hij op de aarde kwam om ons te redden. Dit kunnen wij niet bevatten. Het is zo groot en heerlijk. Hij was rijk. Hij was geen schepsel, maar de eniggeboren Zoon van de Vader, *het Afschijnsel Zijner heerlijkheid en het uitgedrukte Beeld Zijner zelfstandigheid* (Hebr. 1:3). Hij heeft *het geen roof geacht Gode even gelijk te zijn* (vgl. Fil. 3:6). Daarom was Hij van eeuwigheid af al rijk. Hij heeft niet alleen het heelal in bezit, maar ook alle oneindige, eeuwige en onveranderlijke eigenschappen van de Godheid. En toch werd Hij arm. Dit is wel de allergrootste verborgenheid! Hij verborg Zijn goddelijke heerlijkheid achter onze zwakke natuur door mens te worden. Jullie weten wat er geschreven staat in Fil. 2, namelijk: *Maar heeft Zichzelve vernietigd, de gestaltenis eens dienstknechts aangenomen hebbende, en is den mensen gelijk geworden.* Maar dit was nog niet alles: *Hij was een Man van smarten, en verzocht in krankheid* (Jes. 53:3). Zijn lijden en dood werden slechts beëindigd door het doodbloeden aan het vervloekte kruishout. Dit is een verborgenheid die tot in der eeuwigheid nooit door enig schepsel volkomen begrepen zal worden. Het zal steeds weer opnieuw nieuwe wonderen van goddelijke wijsheid, macht en genade ontvouwen voor de zielen van verlore zondaars en staande gebleven engelen. Maar wat staat er in de tekst van 2 Korinthe 8? *Dat Hij om uwentwil is arm geworden, daar Hij rijk was, opdat gij door Zijn armoede zoudt rijk worden.*

Als Hij niet zo arm zou zijn geworden en voor ons alles wat Hij had, opgegeven en ook Zichzelf voor ons gegeven zou hebben, dan zouden wij nooit verlost kunnen worden van de macht van de zonde en satan. Wij zouden dan allen in de eeuwige vlammen hebben moeten liggen om voor eeuwig, ja voor eeuwig ontstoken en aangeblazen te worden door de adem van een heilig en rechtvaardig God. Toen wij zo vreselijk arm waren, werd Hij Zelf vanwege Zijn oneindige liefde arm om ons rijk te maken. De toorn van God hing boven ons allen. Al zouden alle schepselen in hemel en aarde geprobeerd hebben om zelfs door hun eigen dood ons ervan te redden, dan zouden zij dat niet hebben kunnen doen. Net zoals de kleinste worm deze grote aardbol niet zou kunnen dragen. Maar toen alle hoop ten einde was, trad Immanuel tussenbeide in Zijn menselijke natuur, met de toorn van de almachtige God boven Hem en ons, arme, verloren gaande zondaars onder Hem. Die toorn kwam op Hem neer, verbrijzelde Zijn lichaam en doorstak en kwelde Zijn ziel totdat Hij, de Prins des levens en de Heere der heerlijkheid, stierf. Maar, ere zij God in de hoogste hemelen en vrede op aarde! Hij riep uit: *Het is volbracht* en terwijl Hij het hoofd boog en Zijn geest gaf, kon de oneindige toorn van God die op Zijn hoofd uitgegoten werd niet verdergaan. De dood triomfeerde over Hem als mens, maar Hij overwon de dood zélf omdat Hij Jehova is. De goddelijke toorn verteerde Zijn menselijke natuur, maar het gouden altaar van Zijn goddelijke natuur waarop dat Offer verteerd werd, kon niet door die toorn aangetast worden. Dit altaar heiligde de Gave Die erop lag

en gaf zo'n grote waarde aan het offer van Jezus, dat Zijn dood een oneindige verzoening is voor de zonde en genoegzaam om, indien het de Vader had behaagd, een rantsoen te zijn voor vele miljoenen werelden van zondaars. Ook al had eenieder van die zondaren alle zonden van alle mensen op aarde en alle duivelen in de hel op zich geladen.

Geliefde medezondaren, als jullie door het geloof de toevlucht zullen nemen tot het offer van Immanuel, dan zullen jullie behouden zijn en niet in de verdoemenis kunnen komen. Dan zullen jullie van de dood overgegaan zijn in het leven. Maar als jullie dit offer verachten en verwerpen, dan zullen hemel en aarde nog eerder voorbijgaan dan dat jullie een eeuwig verblijf in de hel vanwege jullie zonden zullen ontvluchten. Het verheugt mij te horen dat enkelen van jullie een glimp van de liefde van Jezus en de dierbaarheid van Zijn bloed gehad schijnen te hebben.

Tegen hen wil ik zeggen: 'Blijf bij Golgotha. Ga daar slapen en waken, of je nu aan het werk bent of vrije tijd mag hebben. En dat in leven en in sterven. Blijf op dat grote gezicht staren totdat je geweten volkomen vrede met God mag genieten en je hart vervuld is met Immanuels liefde en je gehele ziel veranderd is naar Zijn beeld en als een spiegel geworden is, gladgepolijst om tot in der eeuwigheid de stralen van Zijn genade en heerlijkheid te weerkaatsen.'

'Zie op Jezus' is geheel het Evangelie. Zie en wees verwonderd! Zie en leef! Zie en heb lief! Zie en aanbid! Zie en bewonder! Zie en wees gezegend! Zie eeuwig en jullie harten zullen vervuld worden met eeuwige liefde en jullie mond met nimmer eindigende Halleluja's!

Wat zal ik zeggen tegen degenen onder jullie die van Jezus gehoord hebben maar wier harten toch aan een ander gegeven zijn – aan de wereld, aan zichzelf, een lust, een hartstocht, een afgod, de zonde of aan satan? Ach, moet ik niet zeggen: naar het helse vuur, tenzij de Heere het in Zijn oneindige genade niet verhoedt? Kinderen en jonge mensen die nog niet tot Jezus gekomen zijn, weten jullie niet dat jullie onder de toorn van God liggen en dat die toorn elk moment dichterbij jullie arme zielen komt?

Ontwaak! Sta op! Vlucht zonder ook maar een moment uitstel tot Jezus. Neem de toevlucht onder Zijn bloedende lichaam en geniet nu en tot in der eeuwigheid Zijn vrije, oneindige en onveranderlijke liefde tot verloren gaande zondaren! Zal ik jullie in de hemel ontmoeten of zal ik jullie in onboetvaardigheid en ongelooft naar de hel zien lopen? Wat is er toch, o slapers! Sta op en roep God aan. *Een iegelijke, die den Naam des Heeren zal aanroepen, zal zalig worden* (Rom. 10:13).

Schrijf mij een brief en ik zal proberen om spoedig terug te schrijven. Ik moet stoppen. De Heere Jezus zij met uw geesten.

De uwe in Immanuel,

W.C. Burns.

Brief aan Joan Venn aan

Augustus Montague Toplady:

Toen ik (Toplady) deze morgen naar de kerk ging, drukte Joan Venn een papier in mijn handen. De vorige donderdag gaf zij een verslag van de handelingen van God met haar ziel. Ik heb zelden iemand gezien, bij wie ik zo weinig reden heb om te twijfelen aan de echtheid van diens bekering. Als gevolg van ons gesprek op die dag, had zij in haar hart enige geestelijke oefeningen. Die zie ik op dit papier geschreven. Ik laat weg wat over mij, onwaardige, geschreven is. De brief luidt als volgt:

‘Ik heb hele diepe gedachten gehad en zeer veel bestrijding ervaren, sinds mijn laatste gesprek met u. Ik heb op mijn vorige leven gezien. Ik heb mijn ziel onderzocht en de zondige misstappen van mijn jeugd mij voor de geest gebracht. Ik vind het heel zwaar en moeilijk om mijn roeping en verkiezing vast te maken. Ik heb ernstig verlangd om geen schuilhoek van mijn ziel ondoorzocht te laten en ik vind mijzelf een afschuwelijke en ellendige zondares. Ik heb afschuwelijke zonden bedreven, hele afschuwelijke zonden, zulke zonden als voor de heiligen van God niet mogen genoemd worden. Ik heb mijn ziel getoetst aan elk gebod in het bijzonder. Ik heb mijzelf schuldig bevonden aan alle geboden en dat in een hoge mate. Wanneer ik nu in de spiegel van de wet kijk en daar mijn eigen slechtheid zie, dan zie ik dat Gods rechtvaardigheid en hetgeen ik verdien beiden klaar staan om mij te verbazen en mij in de diepste hel te doen verzinken. En dat rechtvaardig.

Maar ach, ik zie er de goedheid van een genadige God in, dat Hij mij een gezicht op mijn zonden gegeven heeft! Ik ben geneigd om te denken, dat wanneer God niet in mij zou werken, deze droefheid er niet zou kunnen wezen. O meneer, ik kan niet nalaten om u te laten weten, dat ik soms gezegende gedachten van God mag hebben. O, hoe zoet zijn die voor mijn ziel! Zij zijn zo zielsverrukkend, dat het voor mij onmogelijk is die uit te drukken. Maar zij zijn als een morgenwolk en vroege dauw, die snel weer verdwijnt. Dan ben ik weer bevreesd. Ik heb de laatste drie jaren lang vele beproevingen en aanvechtingen gehad. Maar als ik zou kunnen denken dat mijn dierbare Heere Zijn bloed voor mij had vergoten, dan zou ik niet zo ongerust zijn.

Omdat ik deze dingen niet op mijzelf kan toepassen, treurt mijn hart in mijn binnenste. Ik ben zeer bevreesd voor de bedrieglijkheid van mijn hart. Dat hart kan mij toch zo makkelijk bedriegen. Maar de rechtvaardige sla mij, het zal weldadigheid zijn; en hij bestraffe mij, het zal olie des hoofds zijn, het zal mijn hoofd niet breken. O, mocht de Heere Jezus Christus hetgeen ik gezegd heb maar besprenkelen met zijn dierbare bloed! Nu heb ik mijn ziel voor u opengelegd. Ik smee en verlang heel nederig van u om mij raad te geven met betrekking tot deze gewichtige zaken, want het zijn zaken, die mijn onsterfelijke ziel aangaan. Ik heb hoge achting voor u, maar wat is mijn achting? De achting van een arme worm, van een arm zondig schepsel.

O, mocht de Heere mij meer en meer mijn eigen slechtheid laten zien! Nu heb ik u te kennen gegeven, wat de Heere aan mij door genade geopenbaard heeft, hoewel ik niet waardig ben om naar zulke mensen te schrijven.’ O, ik wilde wel dat al mijn gemeenteleden zo’n geest hebben als deze vrouw, niet alleen bijna, maar geheel en al! Zij kan niet lezen en volgens mij verdient zij haar geld met spinnen, maar wanneer God de mens leert, dan worden de zielen werkelijk geleerd.

Een extract uit het dagboek van Toplady, in gesprek met Mr. Martin Madan (uit de biografie van Toplady, door George Ella):

Deze morgen gaf hij (Madan) een verslag van Frances Sinclair, die in april 1763 overleden was. Zij was een zeer wonderbaarlijk toonbeeld van vrije, soevereine en krachtdadige genade. Enkele van haar woorden op haar sterfbed waren als volgt:

‘Christus had geen boodschap op aarde, dan Zijn gewilligheid te tonen om te zoeken en zalig te maken, dat verloren was. Mijn geloof in Hem is als een sterke kabel die vastgehecht is aan een onbeweeglijke rots.’ Zij keerde zich naar haar moeder en zei: ‘Moeder, kijk eens naar mij. Ik ben nu stervende. Maar zie eens hoe vertroost ik ben. Ik smee u, laat me toch geen tranen zien. Kijk eens naar mij. Wilt u, wanneer ik sterf en wanneer u de laatste adem uit mijn mond ziet gaan, in uw handen klappen en zeggen: God zegene haar, zij is gegaan naar de heerlijkheid.’ Ze tilde haar handen en armen uit het bed. Die waren vermagerd tot vel en been. Ze keek ernaar en zei: ‘Dit is een vermakelijk gezicht. Geen schoonheid kan vergeleken

worden met deze anatomie. Deze oude klederen van mij zijn versleten. Spoedig zal ik opnieuw bekleed worden.' Iemand die naast haar stond, citeerde Joh. 19:26. Zij antwoordde: 'Ja, wormen zullen dit lichaam verteren. Maar geen worm kan mijn ziel aanroeren.' Iemand herinnerde haar eraan dat ze zoveel aan Christus verschuldigd was. Zij antwoordde: 'O ja, ik ben Hem dankbaarheid verschuldigd omdat Hij mij in mijn zonden gespaard heeft. Ik ben Hem dankbaarheid verschuldigd voor mijn benauwdheid, voor mijn pijn, voor dit ziekbed, voor dit aangename ziekbed, hetwelk ik niet zou willen ruilen voor de hele wereld. Maar nu ben ik bovenal dankbaarheid verschuldigd aan mijn gezegende Heere, omdat Hij mij door genade geroepen heeft en mijn ziel verlost heeft. Indien mijn lichaam zo sterk als mijn geloof zou zijn geweest, dan zou ik een tweede Simson zijn.' Met een zachte stem en gebroken woorden zei ze: 'O, wat een vertroosting! Wat een vermaak in het sterven! O heilig, onbevlekt Lam van God. Hoe kan het, dat U kunt neerzien op zo'n zondige ellendeling als ik ben?'

De bekering van een atheïst.

Lady Huntingdon werd bij het ziekbed geroepen van iemand die een notoire atheïst was geweest, maar God werd hem te sterk. Toplady heeft dit verhaal opgeschreven in zijn Anecdotes:

'Lady Huntingdon vertelde mij het volgende. Dr. Oliver was een beroemd arts in Bath. Tot kort voor zijn dood was hij een verstokte atheïst. Tijdens zijn laatste ziekte werden de pijlen van geestelijke overtuiging diep in zijn ziel gedreven. Lady Huntingdon had nog nooit iemand gezien die zó diep vernederd, benauwd en verbroken van hart was. Toen zij twee dagen voor zijn dood bij hem kwam, klaagde hij niet alleen over zijn vorige atheïsme, maar ook over de ijver waarmee hij de harten van anderen heeft willen bederven. Hij betreurde ook het succes dat hij behaalde met deze ijver. Hij zei: 'O, kon ik het kwaad dat ik heb gedaan maar wegnemen! Ik was ijveriger om mensen met het systeem van het atheïsme en ongeloof te vergiften, dan enig christen maar kan zijn om de leer van Christus te verspreiden.' 'Wees blij,' zei Lady Huntingdon, 'Jezus, het grote Offer voor de zonde, heeft zowel voor de zonden tegen de tweede tafel van de wet verzoening gedaan, als voor de zonden tegen de eerste tafel.' 'God kan zeker verzoening doen, maar ik ben bang dat Hij nooit zo'n ellendeling als ik zou willen vergeven.' 'Zij antwoordde: 'U bent nu misschien bang dat u geen vergeving zal krijgen, maar u en ik zullen elkaar zeker ontmoeten in de hemel.' Toen zei de arts: 'O mevrouw, groot is uw geloof. Mijn geloof kan nooit geloven dat ik daar ooit zal komen.' 'Echter, spoedig daarna bescheen de Heere de ziel van dr. Oliver met het licht van Zijn aanschijn. In zijn laatste dagen triomfeerde hij en roemde hij de vrije genade. Uiteindelijk stierf hij, zo gelukkig als een engel.'

Een brief van Thomas Butler

Een Vriend in nood.

Bron: *A memento of Thomas Butler, blz. 143 ev.; samengesteld door Matthew J. Hyde.*

Ashford, 23 november 1882

Geliefde vriend,

Wat een Vriend is Christus toch voor mij! O, dat elk woord dat ik schrijf, elke zin die ik uitspreek en elke ademhaling gedaan mocht worden om die wonderlijke liefde uit te drukken tot zo'n arme, door de zonde bevuilde ellendeling, die niets anders gedaan heeft dan het verdienen van de rechtvaardige toorn en veroordeling uit Zijn handen. Toch is Zijn liefde die Hij mij betoont zódanig, dat Hij mij van tijd tot tijd tevens geeft dat Hij voor mij zorgt, zowel naar het lichaam als naar de ziel, zodat ik [als het ware] geheel achterovergeslagen ben. Ik denk dat ik Zijn goedheid tot mij nog nooit op zo'n gezegende wijze heb mogen naspeuren als tijdens deze beproeving. Ik dacht dat ik, sinds ik de zoete en gezegende vrijheid heb gekend, nog nooit zo neergebogen was geworden als vijf weken geleden. Ik gaf alles op. Aan de andere kant ben ik ook nog nooit zo hoog opgerezen geweest.

O wat heb ik op een gezegende wijze Zijn genadige hand gezien, zowel in de voorzienigheid als in de genade. Ongetwijfeld heeft mijn lieve vrouw u verteld over de beproevende toestanden waarin wij ons bevonden. Daarom zal ik er niet zo ver over uitweiden. Ik zal u met deze weinige regels iets vertellen over Zijn ondersteunende genade gedurende het zwaarste gedeelte van mijn beproeving.

Ik kom nu tot de dag waarop ik de operatie heb doorstaan. Het was voor mij een dag om nooit meer te vergeten, want het was een dag van de Zoon van God op aarde. Toen ik hoorde dat ik een operatie zou moeten ondergaan in de middag, werd ik gewaar dat er een gevoelige roep uit mijn hart kwam, die als volgt luidt: 'Verschijn toch. Geef mij een teken ten goede. Doe mij gevoelen dat U mijn Vader bent en dat ik Uw kind ben. Ondersteun mij in hetgeen voor mij ligt!'

En, gezegend zij Zijn lieve Naam, Hij nam mij in Zijn armen, omhelsde mij bij Zijn hart en sprak deze dierbare woorden tot mij: *Vrees niet, want Ik ben met u; zijt niet verbaasd, want Ik ben uw God; Ik sterk u, ook help Ik u, ook ondersteun Ik u met de rechterhand Mijner gerechtigheid* (Jes. 41:10). O, wat een hemelse liefde, vreugde en vrede kwam er toen mijn ziel binnen! Ja, ik gevoel dat geen kind lijdelijker aan het hart van zijn moeder lag, dan ik, toen ik begunstigd werd om te liggen in de armen van een goed en genadig God. Met wat een aangenaamheid kon ik zeggen: 'Vader, Uw wil geschiede! Of ik nu leef of sterf: alles is goed.'

Spoedig nadat deze gezegende woorden werden gesproken, kwamen er twee mannen met een brancard aanlopen om mij naar de operatietafel te leiden. Terwijl zij mijn lichaam droegen, had mijn ziel gemeenschap met haar God. Toen ik bij de operatietafel aankwam, zei ik in mijzelf: 'Gezegende plaats! Dit is niet anders dan het huis van God en de poort van de hemel.'

Lieve vriend, zo ben ik een bewijs van de zegen van die genadige belofte: *Wanneer gij zult gaan door het water, Ik zal bij u zijn, en door de rivieren, zij zullen u niet overstromen; wanneer gij door het vuur zult gaan, zult gij niet verbranden, en de vlam zal u niet aansteken* (Jes. 43:2). O geliefde vriend, wat heb ik mijn handen samengevouwen en in de verrukking van mijn ziel uitgeroepen: 'Goede God, U bent vriendelijk, U bent genadig, lankmoedig en rijk aan goedertierenheden voor allen die U aanroepen.' Wat een smakelijke spijze is de 34^e Psalm voor mijn ziel geweest, en ook die gezegende hymn die begint met:

'Gelukkig is de mens die de slag verdraagt,
Van zijn kastijdende God.'

Ik voel zelfs op dit moment iets van de zoete dauw en zalving op mijn ziel rusten. Moge God het geven dat de zoete smaak in uw hart enigszins ontvlamd mag worden terwijl u dit leest. Zo zullen wij Hem samen mogen verheerlijken en zingen:

‘Breng de koninklijke kroon hier,
En kroon Hem Heere van alles.’

Want Hij is waardig te ontvangen eer, heerlijkheid, macht, majesteit en heerschappij. Nu en voortaan en tot in alle eeuwigheid. Amen.

O vriend, u en ik hebben een deel dat de beproevingen vreest en de ovens zou willen ontvluchten. Maar in deze plaatsen van beproeving ondervinden wij de goedertierenheid, tedere ontferming en getrouwheid van Israëls Verbonds-God. Gezegend is dan de beproeving die ervoor zorgt dat wij gespeend worden van deze wereld en meer zullen schijnen naar het beeld van de dierbare Christus.

Ik ben er zeker van dat u blij zult zijn met het feit dat ik veilig ben teruggekeerd naar mijn lieve vrouw en gezin. Ik ben blij dat ik u kan vertellen dat ik door de grote vriendelijkheid van u en andere vrienden alles mag hebben wat ik kan begeren om mij te voeden. God almachtig zegene u in uw moeiten ten behoeve van mij en de vrienden te Stowe.

De uwe in de Waarheid,
Ashford, 23 november 1882,
Thomas Butler.

Brief van overgrootvader Bertus Dekker (Vriezenveen) aan zijn zoon in Indië:

Uit een brief aan Bertus Dekker van zijn vader, 21 maart 1949.

'Je hebt mij nog geschreven dat je zo'n dood, verhard en ongevoelig hart omdraagt, niets kunt en niets vermag. Mijn lieve jongen, dat weet de Heere, Hij weet wat van Zijn maaksel zij te wachten. Hij weet hoe vervreemd wij van nature zijn van Hem. Daarom mocht je het de Heere maar bekend maken en maar vertellen, de nood op je ziel te binden en tot die God leert zuchten, Die in Zijn Woord gezegd heeft: *Roep Mij aan in de dag der benauwdheid en Ik zal er u uithelpen, en gij zult Mij eren.* Toen ik in mijn ongeluk liep, kwam mij met kracht voor (want mij werd van binnen zo wijs gemaakt: God hoorde naar mijn bidden niet)' *Hij hoort zelfs het geroep er jonge raven.*' Daar kreeg ik wat moed uit, want ik dacht, Als de Heere daar nog naar hoort, dan kon het voor mij ook nog. Daarom, mijn lieve jongen, ik hoop van ganser harte dat de Heere je nog leert zuchten in dat verre land. Geef nooit de moed op dat de Heere niet zou horen, Hij spaart je nog, dat is mij soms zo groot te midden van alles. Ik hoop je niet te vergeten, hoewel ik van mijzelf niet zuchten kan, maar alleen uit die dierbare Middelaarsbediening. O, als ik die jaren terugdenk, dat ik in mijn ongeluk liep, dat er geen kans voor mij was, naar het scheen, alles onmogelijk, alle mensen wel bekeerd konden worden, maar ik niet. Maar toch kon ik niet aflaten om tot God te zuchten met mijn nood en soms dacht: *wie weet, wie weet. God mocht Zich nog wenden* en de Heere heeft het gedaan. Hij heeft mij geantwoord in mijn noden en vrezes menigmaal, maar nooit was het mij zo helder en krachtig als de dag van je vertrek.

O, Hij is mij zo meegevallen mijn jongen, en ook na die dag van soms door zware strijd heen, is Hij mij zo meegevallen, en kan niet dan goed van Hem zeggen. Het is soms onuitsprekelijk geweest. Ik schrijf dit met blijmoedigheid aan jou, want de Heere weet dat het waarheid is, en dat je nog eens moed mocht grijpen in welke toestanden ook. Dan ziet Hij jou en weet van al je noden, Die jou alleen helpen kan, Die mij zo menigmaal geholpen heeft. O, dat zich te verliezen, dat zich kwijt worden in de geloofsvereniging met Christus is niet uit te spreken. Dat is wat ds. Fraanje nog zei: ben je het met God eens geworden? (..) Die God is mijn Sterkte in Christus. Wat kon ik je aan Hem met volle vrede toevertrouwen, en die God heeft jou bewaard en Die kan je alleen bekeren.'

Uit een brief van 28 maart 1949:

'Vraag maar veel de Heere om de ontdekking des Heiligen Geestes, opdat je mag leren om een arme zondaar voor God te worden, die aan alle dingen gebrek heeft. God zaligt alleen zondaren, maar, mijn lieve jongen, dat moet God ons leren, dat kunnen wij door voor en napraten niet leren. Zucht maar veel tot de Heere in het lezen, al is jouw hart nog zo hard, nog zo onwillig, nog zo verhard en goddeloos. Bij God is wel raad en Hij is machtig, dat is oneindig. Die het heeft, kan nooit anders dan goed daarvan getuigen en aanmoedigen. Want ik weet, als de ziel in overtuiging is, alles haar toeroept: voor jou is het niet, en voor jou kan het niet. Maar al is het maar verstandelijk, leg je maar voor de Heere neer, hoe ellendig, hoe onmogelijk. Want als God het aan zulken doet, dan komt het openbaar dat het eeuwige wonderen zijn, daar God eeuwig in verheerlijkt wordt. De Heere was gisteren onuitsprekelijk goed, en ik mocht door het geloof nog op die dierbare Borg zien en Zijn heerlijkheid aanschouwen en zoete gemeenschap ervaren. O, wat een blijdschap en sterkte hebben wij dan door het geloof, in die dierbare Christus. Dan moeten wij weleens getuigen: Hij, die lieve Koning is al mijn liefde waardig. Hoewel ik arm ben en ellendig, en niets in mijzelf heb en Hem alleen verheerlijken kan uit Hemzelf en in Hemzelf. En dan is alles goed voor de tijd wat de ziel betreft, en voor de tijd dat je in Indië bent, al die wegen zijn goed. Dan kunnen wij alles in Zijn lieve handen laten. En dat is zo'n sterkte, mijn lieve jongen, en dan hebben wij daar zo'n ruimte soms in.'

Gebed van John, burggraaf van Kenmure

Het gehele verslag is te vinden in 'Scottish Puritans, Volume 1', samengesteld door W.K. Tweedie. Hieronder enkele fragmenten:

'Heere, hoe kan ik lopen? Heere, trek mij en ik zal U nalopen. Heere, ik ben verdrukt door pijn vanbuiten en door smart en vrees vanbinnen. Ik durf niet te kloppen op Uw deur. Ik lig er maar aan te krabben als ik dat mag, totdat U komt om mij binnen te halen. Ik durf niet te spreken. Ik zie op naar U en wacht op een zoen en kus van Christus' schone gezicht. O, wanneer zult U komen?'

(..)Toen hem gevraagd werd: 'Mijnheer, wat zullen wij van God verzoeken voor u? Geef met uw eigen mond een opdracht.'

Mijnheer antwoordde: 'Ik belast u mijn Geliefde te zeggen dat ik krank ben van liefde.'

'O, Heere, had ik maar een van Uw liefdesblikken! O, Zoon van God, één glimp van Uw aangezicht!

(..) 'Mijnheer, [zei hij], wat als Christus het oordeel van verdoemenis uitgevaardigd zou hebben en bij uw bed zou gaan staan om het u te vertellen, zou u Hem dan niet nog steeds liefhebben, op Hem vertrouwen en Hem aankleven?'

Mijnheer zei: 'God weet dat ik Hem niet durf te betwisten. Ja, al zou Hij mij niet liefhebben, zou ik Hem toch liefhebben. Ja, al zou de Heere mij slaan, dan zou ik toch op Hem vertrouwen. Ik zal aan Gods voeten gaan liggen. Laat Hem mij maar vertrappen. Ik zal sterven als ik zal sterven aan Christus' voeten.'

'O, Zoon van God! Waar bent U? Wanneer zult U tot mij komen? O, één liefdesblik!'

(..) De predikant (wellicht Rutherford) zei: 'Mijnheer, als u de Man Christus nu in uw armen zou hebben, zou u Hem dan niet tegen uw hart aan drukken, al zou uw borst en zijde erdoor verwond worden?'

Hij antwoordde: 'God weet het. Ik zou mijn pijn vergeten en Hem in mijn hart werpen. Ja, als ik mijn hart in de palm van mijn hand zou hebben, dan zou ik het Hem geven. Ik denk dat het ook nog eens een te onwaardige gift aan Hem zou zijn.'

'Ik kom erachter dat mijn ziel verdronken wordt door zwaarigheid. Wanneer de Heere komt, blijft Hij niet lang.'

De predikant antwoordde: 'Degenen die lokken, wonen nog niet samen. Getrouwde mensen gaan samen in één huis wonen om niet meer te scheiden. Jezus Christus lokt u nu en daarom voedt Hij de Zijnen met honger, hetwelk is als groeiend vlees. Hij voedt ze ook met het gevoel van Zijn tegenwoordigheid.'

Vaak zei hij: 'Zoon van God, wanneer zult u komen? God is geen man dat Hij veranderen zou, of de zoon van een mens dat het Hem berouwen zou. Degenen die tot Christus komen zal Hij niet verwerpen, maar opwekken op de laatste dag.'

Toch sloeg hij, na deze vrede en volle verzekering, zijn ogen opnieuw op zijn zonden en treurde. De predikant sprak met hem over het nieuwe Jeruzalem en de heerlijkheid van het huis van de Vader hierboven en zei: 'Wat zult u denken, mijnheer, wanneer Christus uw betraande ogen zal afdrogen en al uw tranen van uw gezicht zal wissen en uw hoofd op Zijn borst zal leggen en u zal omhelzen in Zijn armen en u zal kussen met de kussen van Zijn mond?' Hij zei: 'Ik zou de woorden tot mijn beschikking willen hebben die kunnen uitdrukken wat ik denk, maar ik weet dat de hemel boven lof van alle aardse mensen staat. Ook al hadden ze tongen van engelen. Tijdens zijn slaap kon men hem horen zeggen: Mijn Liefste is mijne en ik ben Zijne.'

(..) Hij ontwaakte kort voor zijn dood met buitengewoon grote vreugde en zei: 'Ik voelde een zeer grote zoetheid, hetwelk trok vanuit de lagere delen van mijn lichaam en is gekomen tot aan mijn hart als een zoete parfum en vervulde mijn hart zó, dat mijn hart die geur niet meer kon bevatten, maar zich als een dierbare parfum door de gehele kamer verspreidde met een zeer tere en geurige reuk.'

Na een gezonde slaap tijdens de zonsopgang, zei de predikant: 'Mijnheer, waar lag Christus de hele nacht? Lag uw allerliefste niet als een bundeltje mirre tussen uw borsten?' Hij antwoordde: 'Nee, niet tussen mijn borsten, maar in mijn borsten, opgesloten in mijn hart.' Hij vroeg: 'Wanneer zal mijn hart losgemaakt worden en mijn tong ontbonden worden, opdat ik de zoetheid uit mag drukken van de wet van God voor mijn eigen ziel? Voordat de predikant iets kon antwoorden, zei hij: 'De wind blaast waarheen hij wil.'

Toen men hem vroeg of de openbare bediening van het Woord van God hetwelk hij deze jaren gehoord had, ooit profijtelijk geweest was, zei hij: 'Ik kwam nooit tot de bediening zonder vervuld te zijn met het gevoel van God en Christus werd krachtig in mijn ziel gebracht, zodat hoe erg ik mijn best ook deed, ik niet in staat was Hem buiten de deur te houden. Nee, binnen moest Hij zijn, of ik het nu wilde of niet. Maar o, mijn ellendige uitbraken vanwege de zonden waartoe ik geneigd was! De duivel en de verzoekingen grepen mij zo sterk vast, dat ik niet ongedeerd kon overwinnen. Maar o! Sterke, sterke Jezus. O, de diepte van Zijn liefde die mij niet wilde laten gaan! (Engels: that would not want me. weet niet goed hoe ik dat moet vertalen).

(..) Tegen de omstanders: Vertel hen hoe ik erachter ben gekomen hoe zwaar het gewicht van de hand des Heeren op mij geweest is door niet te getuigen voor de Heere mijn God in het Parlement toen ik een keer in mijn leven daartoe de gelegenheid had tijdens de laatste bijeenkomst in het Parlement. Hoezeer heb ik toch de toorn van de Heere mijn God gevoeld! Mijn ziel raasde en brulde. Ik ben tot in mijn hart verscheurd geweest. Vertel hen dat zij zullen zijn als ik nu ben. Bemoedig de anderen die wel voor de Heere zijn uitgekomen. Vertel degenen die dat niet gedaan hebben, dat indien zij ooit genade willen krijgen, wanneer zij zullen zijn waar ik nu ben, dat zij zich dan moeten bekeren en genade moeten begeren van God. Kon ik nog maar zo'n gelegenheid van God krijgen om van mijn liefde tot de Heere te getuigen! Voor de gehele wereld zou ik niet gehandeld hebben als ik toen heb gedaan. Vertel hen dat maar.'

Nog enkele gezegden:

Toen hij ontwaakte, zei hij met een glimlach en tekens van vreugde tegen allen: 'Ik zou mijn leven met niemand van jullie willen ruilen. Nee, zelfs niet met degenen die predikant zijn. Ik ruik de geur van de plaats waar ik naartoe ga.'

Op 12 september, de dag van zijn overlijden: 'Deze nacht moet ik met Christus het Avondmaal houden.' Na het gebed zei hij: 'Ik heb goede hoop dat God op mij neerziet wanneer Hij Zijn dienstknechten zoveel vrijheid geeft om voor mij te bidden. Is het mogelijk dat Jezus Christus Zijn grip op mij zal verliezen? Ook zal mijn ziel zichzelf uit de handen van Christus rukken.'

Toen men hem vroeg wat hij van de wereld dacht, zei hij: 'Bitterder dan gal en alsem.'

'Ik heb de dood nu geproefd. Er is ook zelfs geen greintje bitterheid in. Verwelkom de boodschapper van Jezus Christus.' Nooit liet hij na te treuren vanwege zijn zonden, in het bijzonder die van het verlaten van het Parlement.

'Is dit geen zoet woord, dat God hier zegt: 'Zo waarachtig als Ik leef, Ik heb geel lust in de dood van de zondaars?' Vaak zei hij: 'Ik zal mijn greep op Christus niet loslaten. Al zou Hij mij slaan, dan zal ik Hem toch vertrouwen en aan Zijn voeten liggen om daar te sterven. Ik zou dan maar als een bedelaar blijven wachten aan Zijn deur. Als ik dan niet mag kloppen, dan zal ik maar krabben.'

Gewoonlijk zei hij: 'O Zoon van God, één liefdesblik, één zoen, één kus van Uw mond, één glimlach!'

Toen men hem vroeg: 'Hoe zal Christus zijn wanneer Hij zal komen?' 'Geheel lieflijk!'

Vlak voor zijn dood, nadat hij gezegd had dat hij dacht nu al overleden te moeten zijn:

'Dit is mijn zwakheid. Ik zal maar blijven wachten. Hij is het waard om op te wachten. Hoewel Hij er lang over doet om te komen, durf ik toch te zeggen dát Hij komt, springende over de bergen, huppelende over de heuvelen. Als Hij eenmaal gekomen is, zullen we nooit meer scheiden.'

De predikant vroeg: 'Heb je een gevoel van de liefde des Heeren?'
'Ik heb er het gevoel van.'
'Geniet je die nu niet?'
'Ik geniet die nu.'
'Zal je niet gescheiden worden van Christus?'
'Absoluut niet.' Dit was het laatste woord dat hij kon spreken.

De predikant vroeg of hij moest gaan bidden. Hij sloeg zijn ogen op naar hem. Tijdens het laatste gebed zag men dat hij vreugdevol glimlachte, opkeek met heerlijke blikken, zoals gezien werd door de toeschouwers. Zijn gezicht werd mooi gemaakt door een zekere schoonheid, zodat hij zo schoon was als hij ooit in zijn leven geweest was.

Met luide en krachtige ademhalingen en snikken overleed hij op vijfendertigjarige leeftijd. (..) Het stoppen van de ademhaling en de polsslag kwam precies overeen met het 'amen' van het gebed.
Zalig zijn de doden die in de Heere sterven.

Een brief van William Hewling aan zijn zus

(Hij is op 21- of 22-jarige leeftijd ruim gestorven; zijn levensbeschrijving staat elders op deze site)

Tutphaes¹², 18 maart 1685.

Lieve zus, Ik heb jouw brief van de 10e van deze maand ontvangen. Die brief is vol van nieuwe tekens van de blijvende liefde van mijn lieve zus. Ook geef je blijk van jouw vurige ijver voor het welzijn van je arme onwaardige broer. Want, lieve, lieve zus, ik zal nooit in staat zijn om gepaste dankbaarheid te bewijzen voor deze vriendelijkheid die je mij bewezen hebt. Ik zie in je vriendelijke brief dat je ziet dat God in Zijn oneindige genade enige overtuigingen in mijn ziel gewerkt heeft en dat je daar blij mee bent. Want, lieve zus, ik kan niet anders dan het als een oneindige genade zien en als een wonder van liefde, dat God mijn weg van zonde ook maar het minste halt zou toeroepen, [en dat] terwijl ik ongebonden voort ben gegaan en zo liederlijk gezondigd heb tegen zoveel licht en tegen zoveel roepstemmen en vorige overtuigingen die ik gehad heb. Anderen die veel beter zijn dan ik, zijn afgesneden en naar hun plaats gezonden, terwijl ik nog gespaard ben. Dit is genade die niet hoog genoeg gewaardeerd kan worden. Ik loof God, dat ik zie dat het Hem sinds deze overtuigingen behaagd heeft om mij meer terughoudendheid tegen de zonde te geven en een klein beetje meer liefde tot heiligheid. Maar aan de andere kant zie ik dat ik zeer hard, dood en hoogmoedig ben en te [veel] geneigd om de dingen van de wereld te genieten. En ik zie dat de duivel heel druk is om mij van de weg af te trekken: hij werpt allerlei slechte gedachten in mijn hart, dat maar al te zeer geneigd is om te bezwijken voor de minste verleiding. Lieve zus, ik verlang van jou en ook van al mijn vrienden, dat jullie tot God bidden of Hij, in zijn oneindige genade, mijn harde en hoogmoedige hart zou willen onderwerpen. Dat Hij mijn genegenheden zou willen ordenen en blinde verstand zou willen verlichten. Ja, dat Hij mij, door Zijn Heilige Geest zou willen overtuigen, eerst van zonde, zodat ik het mag zien zoals het is, werkelijk waar vuil en vernielend en de grootste vijand van de mensheid. Dat ik het zó mag zien dat ik er een afkeer van krijg, ervan walg en het haten zal. Dat ik het zó zal mogen zien dat ik er droefheid over zal krijgen, namelijk die droefheid die onberouwelijk is. En dat Hij mij vervolgens zou willen overtuigen van gerechtigheid, van de volheid van de gerechtigheid van de Heere Jezus Christus, van de volheid van Zijn voldoening voor de zonde, totdat ik er zó van overtuigd mag zijn, dat ik uit mijzelf zal gaan daar naartoe [naar Christus en Zijn gerechtigheid]. Dat ik alle dingen schade en drek mag achten wat daarmee vergeleken wordt. Dat ik het juk van de Heere Jezus mag opnemen en een ware en getrouwe dienstknecht voor Hem mag zijn. Dat ik Hem geheel mag volgen, en nooit achterom zal kijken, maar steeds zal jagen naar het wit tot den prijs der roeping Gods, die van boven is in Christus Jezus, wetend dat mijn werk niet ijdel zal zijn. Lieve zus, nu ik zie dat mijn hart zo stomp, hard en zo weinig te neigen is naar deze zaken, kan ik niet anders dan mijn verzoek te herhalen, of mijn vrienden tot God zouden willen bidden voor mij, of Hij, Die de grote Hartveranderaar is, Die [ook] de woorden des eeuwigen levens heeft, deze grote en heerlijke verandering in mij zou willen werken. Dat, waar Hij een goed werk begonnen heeft, Hij dat voleindigen zal, zodat ik zou mogen leven als een monument van Zijn oneindige genade en dat ik Zijn heilige Naam voor eeuwig mag loven en prijzen. Mijn lieve zus, ik hoop dat dat voor eeuwig de praktijk zal zijn van je broer, die zeer veel van je houdt,
William Hewling.

---

¹² Is dit wellicht de Nederlandse plaats Jutphaes?

Citaat van John Love, uit zijn memorials (John Love was zelf niet op een wijze van zware verschrikkingen tot de kennis van Christus gebracht en had daarna twijfels of het genadewerk in hem wel waar was).

Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen (Joh. 6:37)

Uw vrees dat Christus u misschien niet zal ontvangen, komt wellicht voort uit uw eigen dwaasheid. U bent bezig met het uitdenken en uittekenen van de wijze waarop God u tot Jezus Christus moet brengen. Sommige zielen die tot Jezus Christus komen, zijn om deze reden grote beulen van zichzelf. Zij denken dat zij op deze of die manier tot Hem gebracht moeten worden, anders is hun komen tot Christus niet juist.

Zij denken bijvoorbeeld: 'Als God mij tot Jezus Christus brengt, dan zal Hij mij zodanig belasten met de schuld van de zonde, dat ik het uit zal schreeuwen.' Of: 'Wanneer ik nabij Hem zal komen, dan zal ik wonderlijke openbaringen van Hem hebben.' Dit is de wijze die sommige zondaren voor God bepalen. Maar misschien zal God deze weg niet bewandelen. En toch zal Hij hen tot Jezus Christus brengen.

Maar omdat zij niet komen op de wijze die zij uitgedacht hadden, zijn ze verward. Zij zoeken naar een zware last van zonde. Maar misschien geeft God hen wel een gezicht van hun verloren staat, zonder die zware last eraan toe te voegen. Zij zoeken naar zware verzoeken van Satan. Maar God ziet dat zij daar nog niet geschikt voor zijn, of dat zij Hem in zo'n toestand niet veel eer zouden geven. Zij zoeken naar grote en heerlijke openbaringen van Christus' genade en ontferming. Maar misschien licht God slechts *het juk van hun kinnebakken op, om hen voeder toe te reiken* (Hos. 11:4)

God heeft meer manieren dan u weet, om een zondaar tot Jezus Christus te brengen. Maar Hij zal u van tevoren niet zeggen op welke wijze Hij u zal brengen tot Christus. Wie heeft den Geest des HEEREN bestierd, en wie heeft Hem als Zijn raadsman onderwezen? (Jes. 40:13). Waarom hebt gij tegen Hem getwist? Want Hij antwoordt niet van al Zijn daden. (Job 33:13).

Soms is Zijn weg in de wervelwind en soms is Hij daar niet (1 Kon. 19:11).

Als God zachter met u zal handelen dan met anderen van Zijn kinderen, twist dan niet met Hem. Sta de wateren die zachtjes stromen niet tegen (vgl. Jes. 8:6) opdat Hij u niet zal brengen tot de *wateren van de rivier, die sterk en vele zijn* (vers 7), of tot die *rokende vuurbranden* (Jes. 7:4); de duivel en de schuld van de zonde. Christus zei eenvoudigweg tegen Petrus: *Volg Mij* (Math. 4:19). Welke donder en bliksem hoorde en zag Zacheus? *Zacheus, haast u, en kom af* (Luk. 19:5). En hij kwam af en ontving Hem met blijdschap. Maar als Petrus en Zacheus de tegenwerpingen hadden gebruikt, die u gebruikt hebt, en de Geest van de Heere aanwijzingen hadden gegeven zoals u hebt gedaan, dan zouden zij lang gezocht hebben, voordat zij tot Christus zouden komen.

Een brief van dhr. Morse

Ik weet niet of het nodig is om u te schrijven. Ik weet niet of ik het kan. Ik voel mij erg onbekwaam en onwaardig. Ik weet niet of u zo'n zwak probeerseltje wel zou willen ontvangen. Wat zult u er wel niet van denken? Zult u het terugsturen en zeggen dat ik maar beter kan stoppen met schrijven? Wel, mijn geliefde vriendin, als u de neiging voelt om zoiets te doen, wees dan eerlijk en doe het. Wil het me dan vergeven dat ik te vrij geweest ben. Maar als er iets te lezen is dat enkele snaren aan zal raken in uw ziel, neem deze brief dan in liefde aan. En geef God de eer. Ik hoop dat hetgeen ik u en mijn andere geliefde vrienden schrijf, voortkomt uit liefde tot hun kostbare zielen. Ik kan de Doorzoeker van alle harten tot Getuige roepen dat ik niets zou willen schrijven dat Zijn zuivere en heilige ogen niet onder ogen kan komen.

Hij leest en weet alle dingen. Hij kent de harten van alle mensenkinderen. Hij kent het hart van mijn geliefde vriendin aan wie ik nu zit te schrijven. Hij weet of er ook maar de minste beweging in haar ziel is naar Hem toe en Hij weet of er in haar ziel ook maar het minste verlangen naar Hem te vinden is. God weet in wiens hart Hij Zijn vreze geplant heeft. Mijn geliefde vriendin, zie eens op Hem, durft u dan te vertellen dat Hij dat niet voor u gedaan heeft? Kunt u, ja durft u te zeggen, dat Hij nog nooit iets voor u gedaan heeft, zelfs niet het minste? Is er in uw hart nog nooit het verlangen geplant om voor uzelf te weten wat u moet weten als u de hemel binnen wilt komen? Bent u nog steeds in uw onwedergeboren staat? Bent u bang dat u uw godsdienst slechts van anderen geleerd hebt? Bent u bang dat al uw godsdienst slechts hoofdkennis is, zonder dat het hartenkennis is? Mijn geliefde vriendin, laat mij aan u deze vraag stellen: waar is het centrum van het gevoel? Als alles alleen maar in uw hoofd zou zitten, zou er dan enig gevoel van zijn? U hebt altijd geweten dat u een zondaar was, maar voelde u ook altijd dat u een zondaar was? Waren uw zonden u altijd tot een last? U bent opgevoed onder de waarheid. Hebt u ooit weleens gewild dat u nooit zou zijn opgevoed onder het gehoor van de waarheid en omringd zou zijn geweest door degenen die de waarheid kenden? U hebt de waarheid toen met uw oren gehoord. Maar klonk die waarheid toen hetzelfde als wanneer u de waarheid nu weleens mag horen? Hebt u ooit weleens gewenst dat u opgevoed geweest zou zijn zonder de waarheid en nog nooit een Bijbel gezien, het Evangelie gehoord of een heilige ontmoet zou hebben?

U zult misschien denken dat u dan wel zou weten of u uw godsdienst van mensen, of van God geleerd zou hebben. Mijn geliefde vriendin, u ligt vaak op uw knieën, is het niet? Kunt u knielen en vervolgens recht in Gods gezicht zeggen dat u nog steeds bent waar u eens was: dood in zonden en misdaden? Ja, dat u nog steeds zorgeloos en onbekommerd bent over uw kostelijke, onsterfelijke ziel? Gaan al uw gedachten en zorgen over deze wereld? Denkt u nooit eens aan de eeuwige wereld? Klinkt het nooit eens in uw oren: 'Hoe zal ik de werkelijkheid van de eeuwigheid toch eens aandoen? Wat zal er toch van mijn arme ziel terecht komen wanneer zij het lichaam zal verlaten? Waar zal mijn lot dan vallen?' 'Zal ik tussen hen (de heiligen) staan?' Heeft deze ernstige gedachte uw hart nog nooit doorstoken en uw ziel verscheurd van benauwdheid? 'Wat als mijn naam daar niet bij zal staan?'

O, als ik het toch ten laatste toch eens mis zou hebben! O, als ik mij met mijn godsdienst bedrieg, dan zal alles uiteindelijk tekortschieten! Zal ik mijn zeer geliefde ouders en vrienden de hemel binnen zien gaan, terwijl ik de hel in zal zinken?

Mijn vriendin, dat is inderdaad een ernstige gedachte, of niet? De hele wereld kan de gedachte niet verdrijven, die niet minder waar dan ernstig is. Het is niet: misschien wel of misschien niet, maar hetgeen vast en zeker plaats moet vinden. U en ik zullen daar zijn. Als wij niets kennen van deze dingen, dan ware het beter dat wij nooit geboren zouden zijn geweest. Hebt u ooit gewenst dat u nooit geboren was geweest en dat u nooit een ziel had die behouden moet worden of anders verloren zal gaan? Hebt u nooit in uw ziel

gevoeld dat u voor God stond als een arme, naakte, schuldige en helwaardige zondaar en dat, tenzij God u genade zou bewijzen, u verloren moest gaan? Hebt u Hem ooit gevraagd of Hij u genadig wil zijn? Verlangt u naar genade? Zoekt u genade? Vreest u dat u nooit genade zal ontvangen? Bent u ooit naast de arme tollenaar gaan staan? Kunt u van hem zeggen dat hij uw broeder is? Hebt u ooit zijn gebed opgezegd?

Hebt u ooit het gebed opgezegd van de arme lieve Mercy uit de christinnereis: 'Als er nog enige vergeving van zonden uitgedeeld zal worden, dan smEEK ik of uw arme dienstmaagd daaraan deel mag hebben?' Bidt u wel? Kunt u zonder gebed leven? Bent u bang dat u nooit bidt? Bent u bang dat u het helemaal geen gebed kunt noemen en vreest u dat de Heere dit gebed niet zal kunnen aanzien? Vreest u dat Hij zulke gebroken vragen niet zal aannemen? Begeert u wat u vraagt? Vraagt u om het ene en bedoelt u het andere? Waarvan kan uw geweten in alle eerlijkheid getuigenis geven? Is er geen geroep in de nacht? Zijn er geen bittere tranen en hartelijke zuchten? Voelt u de pijnen van zielensmart niet? Kunt u zich te rusten leggen om vervolgens weer op te staan zonder een gedachte aan uw arme ziel? Wordt u ooit weleens wakker met deze gedachte: 'Weer een andere nacht gespaard,' terwijl u verwonderd bent dát u nog gespaard bent? Wat is er toch met u aan de hand? Bent u niet bekommerd? 'Wat scheelt die ogen toch die vol tranen zijn, Waarom komen die zware zuchten toch uit uw hart, En die vele gebroken gebeden?' Brengt uw bekommernis u weleens op uw knieën? Bent u weleens voor God neergevallen, terwijl u voelde dat u geen enkel woord kon en durfde te spreken, nee, zelfs niet durfde te vragen om genade? Bent u weleens van uw knieën opgestaan, om vervolgens weer op uw knieën te vallen, vragend of God u wilde vergeven wat u gedaan hebt? Ik ken wel iemand die dat gedaan heeft. Wordt u bedroefd vanwege uw afdwalingen en uw halfslachtigheid, etc.? Treurt u vanwege die ellendige toestand? Zucht u weleens vanwege uw droevige toestand, uw harde hart en uw ongevoelige ziel? Zijn uw zonden u niet tot last? Bent u belast omdat u niet belast bent? 'Onrustig wanneer u uw last voelt, En ongerust wanneer u die niet voelt?' Kermt u omdat u niet kunt kermen? Bent u bekommerd omdat u zo onbekommerd bent?

'Een dorst naar dorst en een wenen om tranen?'

Van wie houdt u het meest: Gods volk of de wereld? Hebt u Mrs. F. niet lief? Mag ik u eens vragen of u de arme onwaardige worm, die u schrijft, niet liefheeft? Wat doet u zo vriendelijk spreken en waarom geeft u mij zo'n stevige handdruk? Wat is toch de oorzaak van de stille tranen die ik soms in uw ogen zie glinsteren? Waarom komt u naar de kerk? Hebt u het huis van God lief?

Waarom geeft u het niet op en werpt u uw kleine hoop niet weg, om er vervolgens nooit meer aan te denken? Hebt u geen hoop, zelfs niet een 'heel klein hoopje', zoals onze geliefde vriendin Mrs. F. mij eens vertelde? Als het van u mag, dan zal ik zeggen wat een andere geliefde vrouw mij eens vertelde. Een predikant bezocht haar toen ze op haar sterfbed lag. Zij begon te klagen en zei: 'Ik heb geen hoop.' Die goede man schreef haar woorden op een papier en vroeg haar of zij wilde ondertekenen wat zij zojuist gezegd had. Toen riep zij uit: 'O nee, dat kan ik niet doen! Ik heb geen hoop als Jezus niet komt om mij te behouden.' Deze lieve arme vrouw durfde deze brief niet te ondertekenen en u zou het ook niet kunnen, mijn geliefde vriendin. U kunt niet zeggen dat u geen hoop hebt op de genade van Jezus en dat u geen verlangen hebt om Hem te vrezen en lief te hebben. Misschien bent u heel bang om de woorden van Petrus te gebruiken, maar kunt u wel zeggen: 'Heere, Gij weet alle dingen, Gij weet dat ik u niet liefheb?' Ik zal u echter vermoeien met deze reeks vragen. Mag ik u nog meer vragen stellen? Kunt u niet op één van die vragen antwoorden? Niet één? Stelt u uzelf weleens deze vragen? Kunt u de vragen, die ik gesteld heb, zonder bewogenheid lezen? Brengen die vragen geen ontroering in uw ziel, geen pijn in uw hart, geen traan die op de grond valt, geen verzuchting in uw hart en geen verlangen of gebed in uw hart teweeg, dat u uiteindelijk misschien toch tot de gezegenden zult gerekend worden? O, mijn geliefde vriendin, ik hoop werkelijk dat deze vragen als het ware een kleine afdruk in uw hart hebben. Er is hoop in Israël u aangaande, al zou er in uw ziel geen hoop te vinden zijn. Als u ook maar iets van deze dingen kent of zelfs verlangt te kennen, dan hebt u alle reden om te hopen dat uw godsdienst een bijbelse godsdienst is en staande zal blijven. U kunt in Gods gezegende Boek geen enkel woord vinden dat tegen u is. Zijn gehele Boek staat aan uw zijde. Welnu: wat zijt gij vreesachtig, gij kleingelovige? Deze zaken worden niet geopenbaard aan degenen die verloren gaan.

Als de Heere u zou willen verderven, dan zou Hij u deze zaken niet hebben laten zien. Hij heeft u dit verlangen niet gegeven om u vervolgens teleur te stellen. Hij kan Zichzelf niet verloochenen. Hij heeft dit werk begonnen, Hij zal het ook voortzetten (vgl. Fil. 1:6). Zelfs in het verlangen naar genade is er genade te bespeuren. Genade liet u zien dat u genade nodig hebt en genade deed u zoeken naar genade. Echt, het zal een zoete genade zijn wanneer u genade zult vinden en: 'Zult wenen tot roem van de genade Die u hebt gevonden.' Het zal ook zo zijn. Want die zoekt, zal vinden. Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen. Hij zal niemand uitwerpen, zelfs u niet. Ik moet de brief beëindigen. Het was niet mijn bedoeling om meer te schrijven dan om mijn verzoek aan het begin van de brief in te willigen. U weet wel waarom. Maar toen ik begon te schrijven, dacht ik: 'Mijn geliefde vriendin heeft een kostelijke ziel. Wie weet is zij wel bekommerd over haar ziel.' Ik voelde een begeerte dat God mij enige woorden zou willen geven, die u goed zouden doen en u tot hulp zouden zijn. Of dat werkelijk zo is, kan ik niet zeggen. Ik weet ook niet of ik iets gezegd heb van de werkzaamheden in uw ziel: Hij heeft mij alles gezegd, wat ik gedaan heb.

Mrs. E., een lieve vriendin van mij (en volgens mij ook van u), vertelde mij eens dat toen zij mijn brieven las, het wel leek of ik haar gedachten kon lezen. Mijn geliefde vriendin, ook u hebt slechts weinig met mij gesproken. Ik kan niet zeggen waarom ik deze brief aan u moest schrijven. Als u mij niet zo veel verteld hebt, dan hebt u Degene Die in de hemel woont uw toestand verteld. Wie weet heeft Hij het wel in mijn hart gelegd om u deze brief te sturen. Denk u dat Hij dat gedaan heeft? Welnu, mijn geliefde vriendin, schreef eens een brief terug. Dat zult u toch ook wel doen, of niet? Laat mij toch niet te lang wachten. Moge de Heere uw hart neigen en moge Hij u helpen om uw hart net zo vrij voor mij uit te storten als dat u uw hart voor Hem uitstort. Wees niet bang, aarzel niet. Hier is iemand die met u meeleeft en uw toestand kan beschrijven. Vergeef mij mijn zwakke geschrijf. Mijn handen beginnen meer en meer te beven. Ik voel me als iemand die waggelt langs de rand van het graf. Ik denk dat het graf mijn arme, vermoeide en versleten lichaam spoedig zal ontvangen. Vaarwel, mijn lieve vriendin. Wanneer het goed met u gaat, wilt u dan aan mij denken? Ik doe u de hartelijke groeten. Mijn geliefde Miss M., ik hoop dat ik ben, Uw zeer oprechte, maar onwaardige vriend,
E. Morse. Clack, 6 augustus 1878.

Hoe kunnen mijn zonden vergeven worden?

Geliefde vriend,

Hartelijk dank voor je telefoongesprek deze morgen, waarin je in het kort zei hoe de Heere met je hart handelt om je tot Christus te brengen voor behoudenis.

In het bijzonder merkte ik in het gesprek met je op dat je zei dat je veroordeeld was voor zoveel schijnbaar kleine dingen in je leven, beide van bedrijf en nalatigheid. Dit is een duidelijke aanwijzing dat je jezelf ziet onder veroordeling, omdat je, waar je je ook wendt, niets dan het oordeel ziet. Je ziet je gehele wezen, je lichaam, ziel en geest onder veroordeling liggen. Daarom is elke daad die je bedrijft, elk woord dat je uitspreekt, en elke gedachte of verbeelding van je hart niets dan zonde. Je voelt jezelf verdoemd als je doet, en verdoemd als je niet doet, omdat al je werken, of godsdienstige plichten, werken der duisternis zijn, werken van de duivel, dode werken, en omdat je onder het oordeel ligt, ligt elke uitdrukking van je wezen onder het oordeel, en sta je schuldig voor een heilig God.

De Heilige Geest laat je ongetwijfeld van dag tot dag je zonden zien, je zondige natuur, je goddeloosheid, je verdorvenheid, gemeenheid, onreinheid, en je schuldige afstand van een heilig God. Het moge je vreemd in de oren klinken dat ik het zeg, maar ik loof God ervoor. Niemand komt ooit tot Christus als zijn eigen persoonlijke Heere en Zaligmaker tenzij hij eerst zichzelf leert kennen door de verlichtende, openbarende kracht van de Heilige Geest (2 Kor. 4:3-6; Joh. 16:7-11).

Nu kom je tot deze vraag: Hoe kan ik vrijgesproken worden of hoe kunnen mijn zonden vergeven worden en hoe kan ik van de zonde en haar kracht verlost worden, en hoe kan ik verlost worden van de kracht van satan, die mij gevangenhoudt? (2 Tim. 2:25, 26; Kol. 1:13, 14).

Een van de eerste dingen die de gemiddelde zondaar probeert te doen, is het opruimen of reformeren van zijn leven, hetwelk niet de wortel raakt van zijn oude zondenatuur. Je staat schuldig voor God. God vergeeft je zonden niet vanwege iets wat je doet of probeert te doen. Je kunt al je zonden een voor een voor God belijden, en toch nog naar de hel gaan. Je kunt alles wat in je macht is doen om terug te betalen, en toch nog naar de hel gaan.

Zoals JEHOVA zei: Staat vast, en ziet het heil des HEEREN (Ex. 14:13; 2 Kron. 20:17). Mijn lieve vriend, stop! Erken jezelf als een schuldige, helwaardige zondaar, een die God voor eeuwig in de hel zou moeten verdoemen. Erken dat God rechtvaardig is, en dat Hij rechtvaardig zou zijn om je voor eeuwig en eeuwig naar de hel te zenden. Erken je veroordeling. Erken dat de toorn van God op je wacht (Joh. 3:36). Erken dat de Rechter der ganse aarde recht doet (Gen. 18:25). Erken dat God goed is, en jij verkeerd bent.

Nu ben je in de gestalte om voor de eerste keer je behoefte aan een Plaatsvervanger (je behoefte aan een Zondeoffer, aan Iemand Die het voor je opneemt) te erkennen. Jij hebt geen rechtvaardigheid die God zal aannemen. Daarom heb je God niets aan te bieden; je hebt geen verdienste van welke soort dan ook. Je verdient het om naar de hel te gaan. Erken het.

Welnu, voor zo'n zondaar als jij bent heeft God die Plaatsvervanger voorzien. Het Lam Gods, Dat de zonde der wereld wegneemt (Joh. 1:29, 36). Ja, de Heere Jezus Christus, de Tweede Persoon van de drie-enige God, kwam in de wereld, geboren uit een maagd, Hij nam de menselijke natuur aan, en gehoorzaamde tot de dood, ja de dood van het kruis (Fil. 2:5-8), en daar op het kruis betaalde Hij aan de gerechtigheid alles wat je schuldig was. Zodoende heeft Hij jouw zondesschuld betaald. Hij is zonde voor

jou gemaakt (2 Kor. 5:21). Hij droeg jouw zonden in Zijn Eigen lichaam aan het kruis. (Jes. 53:5, 6). Hij nam jouw plaats in, en het oordeel van God dat op jou had moeten komen, kwam op Hem neer. Hij betaalde jouw zondeschuld tot de laatste cent toe. Dat is genade! Geen wonder dat Jona zei: Het heil is des HEEREN (Jona 2:9). Iedere zondaar die ooit op Christus ziet en door het geloof zijn zonden op Christus ziet liggen, roept uit in zijn hart: Het heil is des HEEREN.

Maar je zei tegen mij aan de telefoon: 'Ik besef dat ik een zondaar ben; ik ben schuldig; ik zou naar de hel moeten gaan. Ik besef dat Christus stierf voor een zondaar als ik ben, maar ik kan Hem niet geloven. Ik heb geen geloof.' Je hebt gelijk. De Heilige Geest laat je jouw oude ongelovige hart zien. De persoon die nog nooit zijn ongelovige hart gezien heeft, en nooit gezien heeft dat hij niet in eigen kracht op de Heere Jezus Christus kan vertrouwen, kent niets van een zaligmakend aandeel in Christus.

Zoals ik je aan de telefoon zei: zie slechts op Hem. Zoals Hij je jezelf heeft laten zien, zal Hij je ook Christus laten zien. Zoals je Hem gevraagd hebt om je te laten zien wie je zelf bent, vraag Hem nu om je te laten zien Wie Christus is. Zo is dan het geloof uit het gehoor, en het gehoor door het Woord Gods (Rom. 10:17). Vraag God of Hij je geloof wil geven om op Hem te betrouwen, op Hem te leunen, en om je gehele wezen op Christus te doen rusten. Onthoud: God plaagt een zondaar nooit [van harte¹³]. [hier stond: God never teases a sinner. Misschien is het een foutje van de scanner en moet er staan: God never leaves a sinner; God verlaat nooit een zondaar, rb].

Onthoud ook dat het genade was die je hart opende. Het was genade die je leerde te vrezen. En genade zal je van je vrezen ontlasten door je te laten zien dat Christus voor jou stierf. Zie op Hem (Jes. 45:22 Eng. Vert.). vraag van Hem de genade om op Hem te zien, en je zult nooit stoppen met het zien door het geloof totdat je ingaat door de paarden poorten, om Hem te zien van aangezicht tot aangezicht. Amen.

Je Evangelieprediker,

L.R. Shelton Sr.

---

¹³ Klaagliederen 3:33: Ik ben de man *die* ellende gezien heeft door de roede Zijner verbolgenheid.

BIJLAGE

Napoleon Bonaparte over het Koninkrijk van Christus vergeleken met andere koninkrijken

Niemand is echt zeker welk geloof Napoleon Bonaparte had. Vaak bekritiseerde hij de georganiseerde godsdienst. Toch sprak hij de volgende opmerkelijke woorden toen hij verbannen was op St. Helena.

Hij vroeg iemand: 'Kunt u mij vertellen Wie Jezus Christus was?' De graaf aan wie hij deze vraag stelde, gaf geen antwoord. Toen zei hij:

'Wel, dan zal ik het u vertellen. Alexander, Caesar, Karel de Grote en ikzelf hebben grote rijken gesticht. Maar waarvan waren deze werken van onszelf afhankelijk? Van dwang. Alleen Jezus fundeerde Zijn Koninkrijk op liefde. Zelfs tot op deze dag zullen er miljoenen voor Hem willen sterven. (...) Ik denk dat ik wel iets begrijp van de menselijke natuur en ik zal u vertellen dat al deze personen mensen waren. En ik ben een mens. Niemand anders is als Hem: Jezus Christus was meer dan een mens. (...) Ik heb hele menigten geïnspireerd met zo'n enthousiaste toewijding, dat zij voor mij zouden hebben willen sterven. (...) Maar om dit te bereiken, was het noodzakelijk dat ik zichtbaar aanwezig zou zijn met de geladen invloed van mijn blikken, woorden en stem. Toen ik de mannen zag en ze toesprak, ontstak ik de vlam van zelftoewijding in hun harten. (...) Alleen Christus is het gelukt om het hart van de mensen zodanig op het onzichtbare te richten, dat het ongevoelig wordt voor de grenzen van tijd en ruimte. Over een kloof van achttienhonderd jaar heen heeft Christus een eis die meer dan alle andere dingen moeilijk te bevredigen is. Hij vraagt naar datgene dat een filosoof vaak tevergeefs zoekt te krijgen bij zijn vrienden, of een vader bij zijn kinderen, een bruid bij haar bruidegom of een man bij zijn broer. Hij vraagt naar het hart van de mens. Hij wil het in zijn geheel hebben. Hij eist het onvoorwaardelijk op en onmiddellijk wordt Zijn eis ingewilligd. Wonderlijk! Dwars door tijd en ruimte heen wordt de ziel van de mens een annexatie van het Koninkrijk van Christus. Allen die oprecht in Hem geloven, ervaren die opmerkelijke en bovennatuurlijke liefde tot Hem. Dit fenomeen kan niet verklaard worden. Het is in zijn geheel buiten het zicht van de scheppende krachten van de mens. De tijd, die grote verwoester, is niet bij machte om deze heilige vlam uit te doven. De tijd kan de kracht ervan niet uitputten noch het bereik ervan beperken. Dit is hetgeen mij het meest treft. Ik heb er vaak over nagedacht. Dit is hetgeen voor mij overtuigend de Godheid van Jezus Christus bewijst.'

